

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Historia Natvralis Brasiliae

Piso, Willem

Lugduni Batavorum, 1648

Liber Qvartvs. Qui agit de Piscibus Brasiliae.

[urn:nbn:de:gbv:45:1-838183](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-838183)

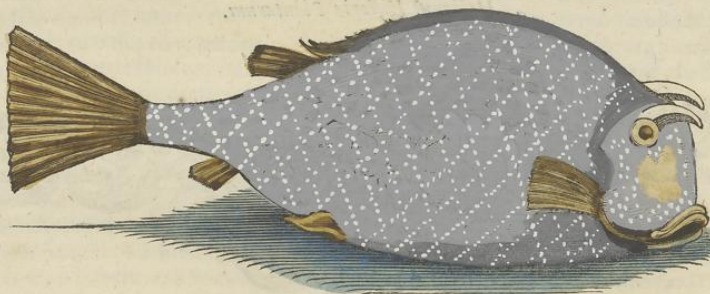
GEORGI MARCGRAVI
RERVM NATVRALIVM
HISTORIÆ
LIBER QVARTVS.
Qui agit de Piscibus Brasiliæ.

CAPVT PRIMVM.

Guamajacû apé species utraque. Guacucujã.

VAMAIACV APE Brasiliensibus: Piscis triangularis; duplex est, unus cornutus, alter sine cornibus. Cornutus ab ore ad initium caudæ septem digitos est longus, (interdum & longior) à ventre ad dorsi summitatem tres digitos latus seu altus: venter vix duos digitos latitudine complet: cauda unum digitum lata, desinens in pinnam duos digitos longam & totidem latam. Os ipsi parvulum & pisi tantum capax: habens in superiori mandibula duodecim denticulos angustos, acutos, in inferiori quinque. Caput ab ore ad cornua usque in gibbum assurgit, convexitate sesquidigiti; dorsum au-

tem ad eundem modum in gibbum arcuatur: & unicam tantum habet pinnam in postica parte versus caudam, & quidem exilem. Oculos habet satis amplos, diametro trientis, superne in capite in fronte positos prope cornua, ab ore circiter sesquidigiti intervallo: & ante singulos oculos foraminulum unum. Pinnas in univsum obtinet quinque, unam in extremo dorso, ut jam dixi, & in quolibet latere unam, longe infra oculos versus posticam corporis partem paulum vergentes, unum digitum longas; & prope utramque rimam, unam plus semidigito longam, branchiarum loco: unam denique pinnam inferius in ventris extremitate prope exortum caudæ, unum pene digitum longam, dimidium latam: quinta facit caudam. Cornua duo directe ante se protensa in fronte gerit prope oculos, magnitudine calcaris gallinacci; duo itidem æqualis magnitudinis in infimo ventre versus quartam pinnam. Caret squamis, sed tegitur densa cute, in ventre quidem alba, reliquo autem corpore fusca, atque in ventre & lateribus usque ad altitudinem oculorum figuris trigonis, tetragonis, pentagonis, hexagonisque mire distincta & notata. Vbique autem (excepto infimo ventre) eadem cutis variis maculis nigricantibus est insignita.

Guamaiacu ape sine cornibus in fronte, paulo minor est antecedente, sed latiore ventre & cauda paulo longiore; & est per totum corpus sexangularibus figuris insignitus, cum innumeris

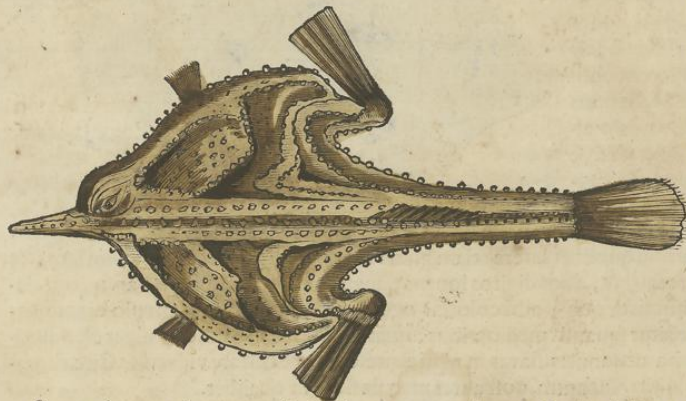
meris tuberculis minimis. Color ventris subflavus, reliquo corpore ex flavo cinereus & subfuscus. Non longe ab Insula Margarita captus à nautis nostris piscis ingens, quem vocant **Jacob Evertzen** in cujus ventriculo Guamajacu adhuc integer fuit inventus. Piscis autem illius caro cocta & à viginti hominibus comesta fuit, qui omnes statim post manducationem male se habuerunt, & vix post multos dies sumtis alexipharmacis convalescerunt: æstima hinc malignam qualitatem guamajacu piscis.

Alium talem accepi, cujus longitudo erat pedalis, altitudo quatuor digitorum, cujus totum corpus tectum erat testa meris figuris sexangularibus constante, fragili in recenti pisce, & quæ pisce Soli exposito in hexagona corpora dissolvebatur. Os angustum, denticuli oblongi latescentes, inferius quinque, superius undecim. Oculi ampli, rotundi, magnitudine grossi mifnici, pupilla crystallina, cætera coloris umbræ cum argenteo mixti. Cauda duos & semis digitos longa, teres extra testam prodiens, molli cute vestita, habens pinnam duos digitos longam & totidem latam, quasi quadratam, sed in lateribus lunatam. Pinna ut in aliis hujus speciei. Totus erat coloris albicantis cum gryseo mixti. Quodlibet latus versus posteriora desinebat in pinnam.

Caret fere carne ac cavus est, solam spinam secundum longitudinem habens, cui per membranas intestina adherent. In ventriculo multum inveni arenæ.

ANNOTATIO. Agit de hoc pisce Aldrovandus lib. de piscibus IV. cap. ult. & dat duas illius Icones. Observavi autem (nam multi ejusmodi pisces siccati, utriusque speciei, ad nos è Brasilia & America afferuntur) figuras quibus cutis insignitur plurimum inter se differre, & in quibusdam se habere instar tessulati pavimenti.

GVACVCVIA Brasiliensibus: Monoceros piscis: Vespertilio Aquaticus posset appellari. Corporis figura antèrius est instar vomeris: corpus octo digitos longum, quinque latum in

medio, ubi latissimum: medietas autem corporis posterior rotunda est & versus caudæ pinnam fastigiatur in conum: medietas autem anterior vomeris seu lati cordis figurâ obtinet. Piscis autem non crassus, sed latus; caput vix prominere scorsim à corpore, estque illi inter oculos supra os cornu im-

positum, durum, duos pene digitos longum, conicum. Oculos habet nummi mifnici magnitudine, pupilla crystallina lenticulari, reliqua pars variegata maculis & lineis flavis albisque. Oris hiatus castaneam potest capere, ipsum edentulum est. Supra os carnea prominentia est instar tonsillæ humanæ fere. In utroque latere in medio piscis, brachium eminent, quatuor digitos longum, una junctura constans; inferior medietas brachii duos digitos longa, plus uno lata, exterior pinna duos digitos longa est, unum lata in infimo ventre inter brachia duas habet pinnas sesquidigitum longas, quæ quasi pedes sunt. Cauda constat pinna duos digitos longa, sesquidigitum lata, ac fere quadrata. In inferiori corpore, sesquidigiti interstitio à cauda etiam pinnulam habet parvam & talem etiam in dorso, trium digitorum intervallo à cauda. Cute tegitur, non squamis, quæ superius fusca est, multis tuberculis duris, per dorsum insignita versus anticam partem, & utrumque latus. In utroque autem latere undecim nigras habet maculas lentis magnitudine & figurâ, binas ac binas juxta se positas. Prope insertionem utriusque branchii etiam multas ejusmodi maculas nigras habet & ibidem in quolibet latere foramen parvum in corpus. In summa, in lateribus, circa oculos, in extremis branchiis, mire variegatur punctulis albis, nigris, lineisque itidem albis & nigris, ut vix exprimi possit à pictore. In toto autem inferiori corpore egregii miniati est coloris, atque ibi cutis æqualis, verum ad tactum paulum hispida.

Tajafca. Paru. Pira acangata. Acarauna. Guaperva. Piranema. Acarapucu.

TAIASICA Brasiliensibus. Piscis octo aut novem digitos longus, corpore obtusate & pyramidali, extenuatur enim versus caudam. Caput est illi grossiusculum & compressum: oculi eminentes & nigri, circello aureo: os edentulum. Sex habet pinnas; nimirum sub qualibet branchia unam oblongam, sub his in medio inferius unam brevior: unam in medio dorso aliam longiorem versus postremam dorsi partem, & è regione huius unam in infimo corpore: septima est cauda, oblonga & in exitu rotundata. Tegitur squamulis parvis, coloris hyalini pallidi, maculis variis fuscis vermiculatis variegatus per totum, exceptis pinnis postbranchialibus & infimo ventre, quæ ex pallido subflavescent. Cauda est undata fusco. Latet in arena absconditus, ideoque capitur pedibus, eos ponendo super arenam ubi latet. Coctus atque assus bene sapit & convenit cum Hollandorum **Post** / est enim carne albissima & friabili.

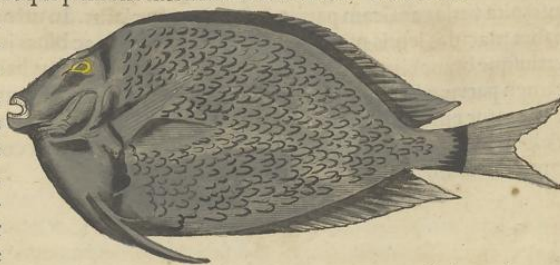
PARV Brasiliensibus: Piscis est latus & subrotundus, verum haud crassius, novem aut decem digitos longus ab ore ad pinnam caudæ quæ duos & semis digitos longa ac toridem lata: latitudo piscis septem digitorum. Pinnae obtinet sex: duas magnas ac latas duos circiter digitos; unam in dorso, alteram in ventre, quæ utrobique ad caudam extenduntur; habetque quævis pinna in fine prominentiam instar funiculi, ea videlicet quæ in dorso quinque digitos, quæ in ventre tres digitos longam. Post branchias in quolibet latere etiam pinna est duos digitos longa, unum lata; & duas in inferiori ventre sub his, duos digitos longas, angustissimas. Capite est parvo, ore clavo, angusto, minutissimis dentibus albi coloris: oculis conspicuis, flavo circulo circumdati. Totum corpus vestitur squamis mediocribus, quarum dimidius numerus niger est, dimidius autem flavescit, ita ut lunulas flavas in nigricante corpore gestare videatur. Circa branchias flavedo est & in initio pinnarum, post aures macula flava in qualibet.

Piscis est edulis.

PIRA ACANGATA Brasiliensibus, id est, piscis duro capite: Percæ mediæ seu **Harders** magnitudine, septem aut octo digitos longus, ore haud amplo, oculis nigris, circello nigricante aureo & ruffo colore mixto. Pinnae habet sex & septimam pro cauda: duas postbranchiales, duas in infimo ventre junctas, unam versus posteriora in ventre, & unam per totius dorsi longitudinem usque ad caudam extensam & erectam, firmis spinis suffultam quam in vaginam recondere potest. Pinna caudæ furcata. Tegitur squamulis argenteis, aureo & igneo colore transplendente, præsertim in dorso: in ventre in argenteo thalassinus color transluet. Pinna dorsi argentea transplendens & maculis fuscis insignita. Pinnæ laterales albae, quæ in ventre cærulescentes. Caudæ quoque pinna in extremitate cærulescit. Est edulis.

ACARAVNA Brasiliensibus. Piscis magnitudine exæquat Paru, sed non est ita latus, & squamulas habet nigricantis coloris. Cauda est bifida, pinna tres digitos longa, duos lata. Pone utramque branchiam etiam pinnam habet, inferius in antica parte duas angustas. Per totum dorsum & per ventrem etiam pinnam utrobique extensam, acutam, continuam, in postica parte corporis circiter unum digitum latam.

Os par-

Os parvum, angustum, denticulis minutissimis. Oculi haud magni. In utroque latere prope caudam acutissimum habet aculeum; quos in latera potest recondere & evaginare & alios pisces laedere: quilibet aculeus fere digitum longus ossis piscino constans.

Piscis est edulis.

GVAPERVA Brasiliensibus. Piscis corpore lato & compresso, quatuor digitos longo, tres lato, ubi latissimus. Ore parvulo, denticulis minimis. Pinnas habet sex: postquamlibet branchiam unam, parallelogrammi figura: in infimo ventre duas oblongas: in dorso & inferiore ventre extremo longam ac latam, quae in acumen deflunt, subulae figura. Cauda quadrata seu potius parallelogramma, unum digitum longa, duas tertias digiti lata. Tegitur squamulis coloris nigri, splendentis instar bombycini, quarum ora (non omnium sed quarundam) fimbrias flavas habent instar semilunularum. Pinnae sunt nigrae. Circa os linea crassa purpurei est coloris, & illi perpendiculariter altera supposita. Corpus tres lineae latae ambiunt, quarum duae per latus & posticas pinnas extenduntur. Caudam

etiam talis fecat linea & ejusdem coloris; una pro fimbria ipsi est oculorum pupillanigra, circulo aureo.

PIRANEMA Brasiliensibus: piscis mediocris carpionis seu percae magnitudine; novem, decem aut undecim digitos longus; latus, ubi maxime, tres digitos aut paulo amplius. Os habet amplum, subrotundum, edentulum quidem, sed acutissimis prominentiis asperum: oculos magnos instar solidi Hollandici, pupilla crystallina, circulo albo splendente, qui superius ad dimidiam partem coloris est miniati. Branchias habet admodum amplas. Pone has in quolibet latere pinnae digitum quidem longae sed haud latae, & subter has in ventre duae sibi propinqua duos digitos longae & sesquidigitum latae, triangulares, spinis suffultae. A ventris medietate ad caudae exortum usque pinna protenditur tres & semis digitum longa, unum lata, itidem spinis intertexta, quam abscondere fere potest in rima ad hoc comparata: per universum dorsum ab occipitis sine ad exordium caudae pinna extenditur quinque digitos longa, paulo plus digitum lata, tenui membrana constans, duabus & viginti spinis intertexta, quam erigere atque deprimere & fere abscondere potest in rima. Cauda quae a corpore protenditur sesquidigitum est longa, unum lata, pinnam habet tres & semis digitos latam, & plus quam sesquidigitum longam. Color totius piscis est argenteus laccatus lacca florentiva. Squamulas habet minutilas quasi triangulares: in ventre plus albicat, seu argenteo minus laccae intermixtum cernitur.

Capitur in mari & boni est saporis, edulis.

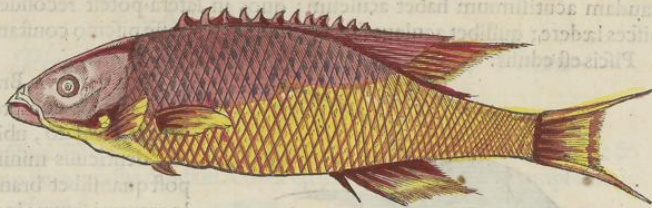
ACARAPVCV Brasiliensibus; fluviatilis piscis, in sesquipedalem longitudinem excrevit, ubi latissimus quatuor aut quinque digitorum. Os acuminatum circiter duos digitos longum, haud amplum labia abscondere & contrahere potest ut solum hiatus appareat, nullos habet dentes. Oculi magni, pupilla nigra splendente, circulo ex albo & fusco mixto. Pinnas habet septem: unam per dorsum longitudinem ad caudam fere extensam, non latam, quam erigere & spinis sustentare, atque recondere potest: postbranchiales duas, totidem in infimo ventre, unam post anum. Septimam pro cauda, furcatam quatuor aut quinque digitorum longam. Totus splendet squamis argenteis minoribus: in dorso tamen aliquid aurei admixtum: & in quolibet latere sex oblongae maculae caruleae rufescentes, non ita conspicuae. Pinna dorsum & cauda dilute cinerei sunt coloris, ut & laterales: duae in infimo ventre flavescunt paulum, ut & ea quae prope anum. Edulis est.

C A P. III.

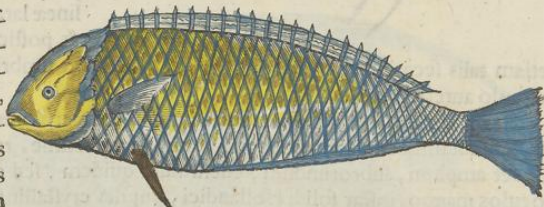
*Pudiano vermelho. Pudiano verde. Furuncapaba. Jaguaruca.
Carauna. Cururuca. Guabiaya.*

PVDIANO vermelho vulgo, sed rectius Bodiano: Brasiliensibus *Aipimixira* & *tetimixira*
Piscis mediocris Percae magnitudine. Latitudo corporis, ubi maxima, duorum digitorum,
T prope

prope caudam unius aut paulo plus. Corporis fere æqualis latitudo est. Caput parvum, os acutum, superius in anteriori parte tres denticuli acuti, minimi, inferius item, & versus interiora in utraque mandibula alii minimi denticuli. Oculos habet paululum eminentes, pupilla nigra, exteriori albo, hinc flavo circulo. Pinnas habet septem: nimirum duas plus digito longas, haud latas, post branchias in utroque latere unam: sub his duas junctas in ventre: aliam in ventre versus caudam, & duos digitos longam, secundum longitudinem adnatam: unam item talem in dorso, tres & semis digitos longam: & septimam pro cauda, quæ est quadrata, digitum longa & lata. Tegitur piscis squamis subtilibus, ita arte complicatis, ut ad tactum glaber esse videatur. Color totius corporis flavus cum aureo mixtus. Summitas autem capitis & totum dorsum ad media utrimque latera, & fere usque ad finem dorsalis pinnae purpurei est coloris egregii cum lacca mixti: extrema ora pinnae majoris in ventre versus caudam etiam purpurascit ut & pinnae illi junctæ totaliter: reliquæ pinnae flavæ cum aureo colore mixtæ, ut & totum reliquum corpus. Pars ultima pinnae majoris in dorso etiam flavæ ut & cauda. Piscis est edulis.

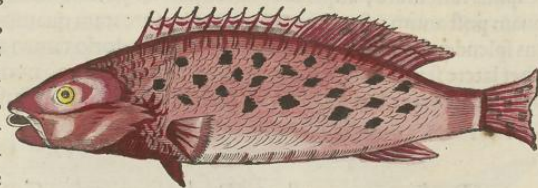
PVDIANO VERDE Lusitan. Piscis oblongus, nimirum decem digitos ab oris extremo ad caudæ initium; corpus tres digitos latum, circa caudam autem sesqui. Os acuminatum, haud amplum, anterius in superiori mandibula habens duos dentes acutos, longos; & seriem denticulorum minimorum: inferius in anteriore parte quatuor, longos, acutos, & seriem minorum candidorum. Oculos habet parvos, pupilla nigricante, circello primum aureo, dein exterius albescente. Pinnas obtinet septem, nimirum unam per dorsi longitudinem extensam, sex & semis digitos longam, dimidium latam, quam spinis erigere & sustinere potest: post utramque branchiam unam, duos digitos longam, paulo plus uno latam: sub ventre duas parvas junctas: à medio autem ventre inferiori una tendit pene ad caudæ exortum, quatuor digitos longa, unum fere lata: Septima pinna est cauda, quæ est quadrata aut parallelogrammi figura, sesquidigitum longa, duos lata.

Torus piscis vestitur squamis latis, quæ ita compositæ sunt, ut meri cubi sibi apposti videantur; lutei seu aurei coloris ac per totum ambitum linea seu simbria elegantissima azuri seu cærulei coloris. Caput superius aureum est cum magna macula coloris ex viridi thalassini, circumdata azureo & azureis flavis subviridibus & albicantibus striis variegatum. Pinnæ duæ laterales seu postbranchiales & duæ in ventre albicant, in laterali ambitu cærulea lineola præditæ. Pinna dorsalis aurei est coloris & striis undulatis cæruleis secundum longitudinem notata, quæ in ventre major ex ruffo ad brunnum vergit colorem, striis itidem cæruleis secundum longitudinem. Cauda rufescit striata thalassino ac cæruleo secundum longitudinem, in extremitate autem paululum virefcit. Piscis insignis coloris & edulis. Capitatur in mari.

I R V V C A P E B A Brasiliensibus:

aut etiam I T A I A R A dictus. Piscis longus septem aut octo digitos, duos aut tres latus, ubi latissimus: ore satis patulo, & ex triangulari rotundo, lingua angusta, brevi, denticulis minutissimis: oculis rotundis, pupilla crystallina & circulo rubro. Post branchias in utroque latere habet pinnam sesquidigitum longam, quadratam & exterius circinatam: subter has, duas in inferiori ventre junctas, paulo post occipitium incipit pinna, anteriori medietate spinis suffulta, posteriori mollis, quæ tendit secundum longitudinem dorsi ad caudam usque, & semper fit latior, prope caudam digitum lata. In inferiore corpore versus caudam etiam pinnam habet haud amplam. Cauda constat

constat

constat pinna sesquidigitum longa, plus uno lata, & quadrata. Squamatus piscis, sed squamis ita complicatis ut laevis esse videatur. Piscis universi color egregie ruber, in ventre autem ex rubro & albo maculatus; in lateribus autem constanter maculas habet puniceas, nigras, varias, majores & minores. Pinnæ omnes sunt rubræ & nigro maculatæ.

Pinguis est piscis & boni saporis, optimus tamen assatus. Capitur in mari inter scopulos. Parietireccens appensus noctu toto corpore clare lucet.

JAGVARACA Brasiliensibus. Piscis mediocris Perce magnitudine, ore acuto, edentulus. Oculos habet magnos, pupilla crystallina nigra, magna & ampla, circulo coloris argentei, & superius maculam sanguineam habente. Pinnas habet in lateribus & infimo

ventre similes præcedenti pisci: per dorsum vero secundum longitudinem extenditur pinna digitum lata, usque ad unum digitum ab initio caudæ, constans tenui membranula undecim spinis acutissimis suffulta, quam potest elevare & substernere pro libitu: atque non solum componere sed & abscondere in rima cui pinna insidet. Hanc sequitur alia contigua, unum digitum lata, pertingens ad caudæ exortum, duos digitos longa, triangularis & superius desinens in acumen. Caudæ autem pars reliquo corpori subtensa subrotunda est, sesquidigitum longa, continens pinnam furcatam, cujus pars inferior duos digitos longa, superior paulo longior. Ad branchias in utroque latere, in quolibet duos habet aculeos, in quorum medio alii sunt minimi: his branchiis & aculeis ferit & vulnerat: ferit etiam cum pinna dorsali & cum iis quæ sunt in infimo ventre, ad quarum singularum latus aculeus est satis longus, & quidem in pinna prope caudam in infimo ventre spina est unum digitum longa. Totus piscis tectus est squamulis eleganter dispositis; & quælibet squamula in ambitu minutissime est serrata. Color totius corporis est argenteus, in ventre plane albicat. Caput superius incarnati est coloris, & hispidæ testa munitum. Pinnæ omnes coloris sunt dilute incarnati: ea autem quæ in dorso spinis suffulta prope spinas auro est umbrata. Caro pinguis & boni saporis, præsertim si piscis assetur. Capitur in mari inter scopulos.

CARAVNA Brasiliensibus: Piscis hic magnitudinem & figuram habet ut *Turucapeba*, differt tamen capite & colore corporis. Pinnas quoque eodem modo positas habet ut ille. Os autem obtinet lunatum; dentesque habet acutissimos, sed minutos: Branchias amplas, quæ aculeis in postica parte sunt munitæ. Oculi

versus summitatem capitis in lateribus positi non longe ab invicem, haud magni, pupilla ovali nigra, quam ambit circulus ruber. Squamulis in universoni vestitur lunatis, coloris miniati per totum, & ubique punctula nigra, magnitudine seminis papaveris insparfa habet, præterquam in ventre.

Capitur in mari inter scopulos: estque edulis, molli admodum carne atque boni saporis.

CVRVVCA Brasiliensibus: Species *Corvina*; piscis fluvialilis, sesquipedem longus, corpore oblongo; ore satis amplo, oculis mediocribus, nigris. Pinnas habet septem: unam per dorsum longitudinem ad caudam fere protensam, quæ divisa est & prior pars latior, tres digitos ferme; & totidem longa, triangularis, spinis suffulta, posterior longior, sed exilior. Cauda fere quadrata. Squamas habet mediocris magnitudinis argenteas, cum aureo & subfusco pauco mixtas, præsertim in dorso & lateribus. Pinnæ in dorso & lateribus ac cauda, cinereæ: in medio ventre flavescunt & fuscescunt. Edulis est.

GVAIBIAYA Brasiliensibus, est *Sargus*, convenit enim optime cum descriptione Gesneri.

CAP. IV.

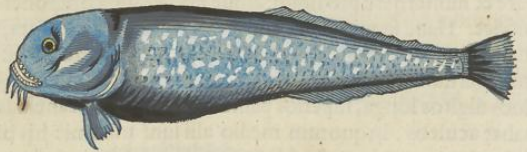
Guatucupa juba. Pacamo. Petimbuaba. Pira jurumenbeca.

G VATVCVPA IVBA Brasiliensibus piscis in duorum pedum longitudinem excrefcit, dorso paulum incurvato. Os habet triangulare, acuminatum, dentes parvos acutissimos. Oculos magnitudine stufri Hollandici, pupilla magna, nigra, splendente circulo rubro. Pinnas habet molles sine spinis in lateribus: nimirum unam in quolibet latere, post branchias, angustam, duos & semis digitos longam: duas tales junctas in ventre subter illas unica spina munitas: & unam prope anum digitum longam ac latam, unica quoque spina armatam. Ante medium dorsum versus occiput, incipit pinna desinens ad caudæ initium, quinque digitos longa, unum fere lata, quæ duabus & viginti spinis erigitur: cauda duos pene digitos longa,

unum lata, pinnam habet plus uno digito longam & quatuor latam paululumque exterius versus interiora arcuatam. Vestitur squamis paulo majoribus, coloris argentei & striis flavis & ex argenteo rufescentibus secundum longitudinem extensis à capite ad caudam usque. In utroque latere etiam à capite ad caudam eminent lineam tendit. Caput ex argenteo, rufo, flavo mixtum. Pinnae albæ sive argenteæ, caudæ pinna ruffa: venter albus. Capitur in mari inter scopulos. Boni est saporis, & lingua & caro circa mandibulas longe optimi ut in Carpione.

PACAMO Brasiliensibus, Lusitanis *Emxaroco*, marinus piscis qui capitur inter scopulos; carne est boni saporis, cute & colore ut nostrates Aalrupe: longus est totus fere undecim digitos. Corpus autem versus posteriora paulum gracilescit. Caput illi est magnum, latum & crassum, instar orbis, rictu ranæ. Os lunatum, amplum & in eo in utraque maxilla unus ordo dentium non acutorum quidem sed

solidorum; in inferiori maxilla vero, antica oris parte, ordo est duplex. Oculos habet haud magnos, nigros, non longe ab invicem distantes, prominentes & supra quemlibet oculum eminentiam quandam cutaceam, instar corniculi, quemadmodum & in qualibet gena & circa os inferius, quatuor. Post branchias (quas carnosas habet & molles, angustasque) pinnam obtinet mollem cutaceam in quolibet latere, duos digitos longam & plus uno latam: in ventre etiam subter has duas cutaceas pinnas angustas, sesquidigitum fere longas, figura instar lumbrici, conspicuas. Pinnae ab ano & à medietate dorsi ad caudam desinentes vix prominent, suntque cutaceæ ac molles. Cauda pinnam habet plus uno digito longam cutaceam item & mollem. Cutis est glabra & in utroque latere à branchiis ad caudam quadruplicem habet ordinem punctulorum alborum. Pinguis est piscis & valde bona carne. Cutis illius facile detrahi potest. Assatus tamen melior est quam coctus.

ANNOTATIO. Aldrovandus lib. III. de Piscibus cap. 64. Scribit ranam marinam seu piscatricem in Lusitania vocari *Emxaroco*; sed Icones quas dat multum differunt ab hac nostra.

PETIMBVABA Brasiliensibus; vulgo *Tabac-pijpe* à figura dictus: Piscis tres aut quatuor pedes longus, corpore instar Anguillæ. Os edentulum acuminatum, superiori mandibula breviori quam sit inferior: estque longitudo oris sesquidigiti, amplitudo, ubi maxima, vix unius. Caput novem digitos longum est ab oculis ad oris extremum, crassities ejus post oculos quinque digitorum, hinc paulatim minuitur, ita ut prope os sit trium tantum digitorum. In summa autem longitudo capitij à fine branchiarum ad oris extremum est unius pedis & unius digiti. Oculos habet satis magnos, magnitudine nucis avellanæ & pene figura, pupilla splendida carulescente, quam tunica ambit argentea, in parte anteriori & posteriori macula miniata notata. Post branchias in utroque latere, pinna directe protenditur à latere sesquidigitum lata & longa rufescentis coloris: hinc sex & semis digitorum intervallo versus posticam corporis partem, duæ pinnae parvæ rufescunt in quolibet latere una, sed magis versus ventrem. Post has pedis intervallo sequitur pinna rufescens duos digitos longa, sesquidigitum lata: sub hac autem ejusdem magnitudinis & coloris una in infimo ventre: demum à fine harum intervallo fere quinque digitorum sunt adhuc duæ pinnae rufescentes paulo minores superioribus, una sursum, altera deorsum elata: & inter has ortum sumit cauda instar murenæ tenuis, teres, sex digitos longa. Corporis autem longitudo à fine branchiarum ad caudæ initium est duorum pedum & trium digitorum. Cute est instar Anguillæ glabra, coloris in toto corpore & lateribus ab ore ad caudam, hepatici, in dorso triplici, in capite duplici, in lateribus unica serie macularum carulearum magnitudine nummi misnici fere: hæ maculae à medio corporis in lateribus ad caudam usque in lineas coeunt: inter omnes autem maculas caru-

caruleas ordine intercedunt macula virescentes. In inferiori corpore tam sub capite quam ventre albescit & videtur aliqua rubedo dispersa. Corpus autem universum non exacte teres est sed compressum & latiusculum, ventris enim latitudo prope secundum par pinnarum ubi latissimus, duorum digitorum, crassities ibidem totius corporis sex digitorum. Hinc paulatim attenuatur donec prope exortum caudæ sit sesquidigitum paulo plus aut minus crassum. Edulis est piscis.

Acus piscis vocari potest de quo vide Gesnerum.

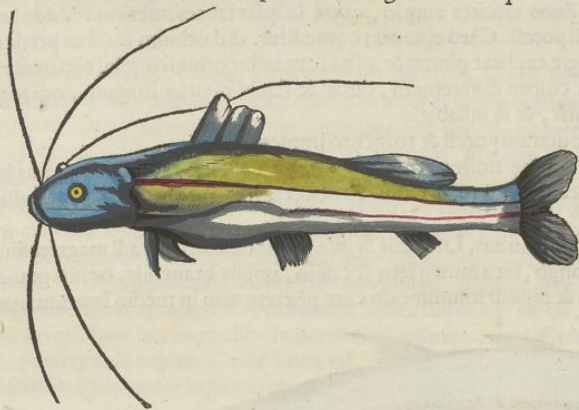
ANNOTATIO. Aldrovandus lib. I. de piscibus, dat aliquot icones Acus piscis, sed nulla illarum convenit cum hac quam Auctor accurate delineat, quamque & coloribus suis pictam vidimus; nisi forte Acus minor Bellonii, excepto quod hæc nostra ad caudam pinnam non habeat, ut illa.

PIRA IVRVMENBECA Brasiliensibus; vulgo *Bocamolle*, quia molli ore & aquis extractus statim moritur: vivit in mari in cano: oblongus piscis haud latus: novem aut decem interdum pedes longus, duos & semis latus, ubi latissimus. Os habet elevatum; quod ampliare & rotundare potest: oculos magnos, pupilla crystallina, circulo ex argenteo & brunno mixto. Septem habet pinnas, duas angustas postbranchiales, duos digitos longas: duas in infimo ventre junctas, duos fere digitos longas, unum latus: unam post anum firma spina suffultam: sextam per totum dorsum extensam & bisectam; anterior ejus pars plus sesquidigitum longa, unum lata, triangularis, quam erigere & in rimam recondere potest, mollis & translucens, altera pars usque ad caudam fere porrecta, tres digitos longa, semidigitum lata, itidem mollis. Septima est cauda, duos fere digitos longa, sesquidigitum lata, figura pentagoni cujus basis inserta in corpus. Squamas habet toto corpore argenteas, splendentes, mediocris magnitudinis: in dorso viridis & aureus color transplendet: Pinnæ argenteæ & in medietate exteriore aureæ. In quolibet latere linea tendit paulum elata, etiam argentei coloris ut reliquum corpus. Edulis est & boni saporis.

CAP. V.

Nhamdiã. Guapervã. Curvata pinima. Tamoata.

NHAMDIA Brasiliensibus, *Bagre do Rio* vocatur à Lusitanis, piscis corpore oblongo, obso, ventre molli, versus posteriora angustiori. Capite compresso & ore parabolica figura & denticulis minimis prædito. Est autem corpus duodecim aut quatuordecim digitos longum, duos & semis altum, ubi altissimum. Oculi parvuli, paululum protuberantes, rotundi, pupilla nigra, circulo ex auro & umbra mixto. Branchiæ satis amplæ, & barba sex filis constans, duobus supra & quatuor infra os: eorum quæ supra os versus latus stant quodlibet crassitiem habet fili quo literæ obsignantur,

quæ supra os versus latus stant quodlibet crassitiem habet fili quo literæ obsignantur, quinque digitos longum & post cujusque exortum fovea est oblonga, in quam barbæ initium incumbit, vertendo illam postica parte, ut semper facit: quatuor inferiorum quodlibet exterius duos & semis digitos longum, interius sesquidigitum; suntque inferiora fila barbæ non ita crassa ut superiora. Pinnas habet septem & octava est pro cauda: nimirum post quamlibet branchiam unam oblongam, firmissima & acuta spina munitam. (quemadmodum & in exortu ipsius post branchiam os durum est triangulare) ad medietatem corporis ante anum duas junctas oblongas, in extremitate circinatas: versus caudam in inferiore ventre unam fere quadratam & in extremitate circinatas: in summitate dorsi magnam quadratam multas spinis suffultam, & post illam unam longam angustam, cute carnosâ constantem, qua & corpus est tectum. Cauda bisecta est & quælibet pars in exitu circinata. Cute tegitur non squamis. Caput dura testa tectum, osque superius totum umbræ coloris: dorsum & latera cinerei cum pauxillo caruleo mixti: venter albus: pinna dorsalis prior prope exortum ejusdem coloris,

coloris, cætera in totum nigri, spinis cinereis: posterior ejusdem coloris cum dorso & lateribus: pinnae postbranchiales totæ nigrae: barba nigra, uti & pinnae ventris & cauda, licet in exortu paululum ruffa. A summitate branchiarum per quodlibet latus tendit in medio linea rubra usque ad caudæ initium.

Capitur in fluviis, & est optimi saporis, vulgoque comeditur.

GVAPERVA Brasiliensibus, piscis cujus longitudo ab initio oris ad exortum caudæ paulo plus duorum digitorum (reperiuntur tamen & duplo majores;) corporis mediæ crassities, ubi

Caret omnino branchiis: os habet satis amplum & clatum, projectum instar canis, minutissimis denticulis; loco linguæ lapidem habet instar Carpionis: ocellos vix grani milii magnitudine, colore egregii turcoidis. Inter ocellos in medio superioris labii seu in fronte corniculum gerit sursum erectum & paulum retrorsum versum, & ante illud corniculum etiam filum tenue & dimidium ferme digitum longum versus anteriora directe protensum, paululum tamen elevatum, cui appendiculum adhæret ut in Liliis: filum hoc retro recondere potest: nam post corniculum fovea est in vertice, hinc parva eminentia & iterum vallis, tunc ad unius digiti longitudinem pinna in dorso porrigitur quadrantem lata. Cauda pinnulam habet plus semidigitum longam: à cauda interstitio aliquo versus anteriora circa ani regionem iterum pinnula est semidigitum longa & duæ parvulae in inferiori corpore sub pectore. In medio autem fere corpore, magis tamen versus anteriora, in quolibet latere brachium obtinet, desinens in pinnam duas trientes digiti longam, & pene ita latam, pinna autem brachiorum octo constat spinis quæ per pinnæ longitudinem disparguntur & antèrius prominent instar octo unguiculorum acutorum. Brachium quodlibet unica constat junctura ac versus anteriora deflectit ut ita naturæ piscis commodius serviat. Caret in totum squamis sed tegitur cute in ventre molli, reliquo corpore ad tactum aspera & scabra, ut in Tiburonibus.

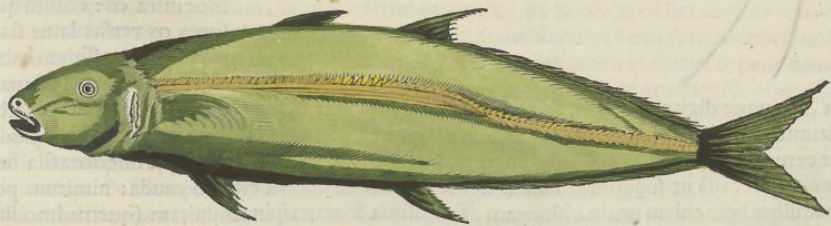
Color cutis est obscure rubricans, cui fuscus admixtus, & per totum corpus maculas habet nigras, figura undarum. Pinnae & brachia etiam ejusdem sunt coloris cum fusco mixti. Sed pinna in dorso in quolibet latere quatuor habet maculas nigras majores: cauda vero & omnes pinnae minores eleganter variegatae sunt. Ventriculum habet duos digitos longum, cum orificio tres digitos longo & duos circiter amplo, quod in ipsas fauces inferitur: Vnde ventriculum inflare instar utriculi potest. Caro ejus non comeditur. Ad orbium classẽm pertinet. Vescitur squillis: natans egregie explicat pinnas & inflat se ut instar orbis seu pilei appareat rotundus. Habui alium tantum colore differentem, duos & semis digitos longum, qui totus erat coracini coloris splendentis, & se inflabat.

Color cutis est obscure rubricans, cui fuscus admixtus, & per totum corpus maculas habet nigras, figura undarum. Pinnae & brachia etiam ejusdem sunt coloris cum fusco mixti. Sed pinna in dorso in quolibet latere quatuor habet maculas nigras majores: cauda vero & omnes pinnae minores eleganter variegatae sunt. Ventriculum habet duos digitos longum, cum orificio tres digitos longo & duos circiter amplo, quod in ipsas fauces inferitur: Vnde ventriculum inflare instar utriculi potest. Caro ejus non comeditur. Ad orbium classẽm pertinet. Vescitur squillis: natans egregie explicat pinnas & inflat se ut instar orbis seu pilei appareat rotundus. Habui alium tantum colore differentem, duos & semis digitos longum, qui totus erat coracini coloris splendentis, & se inflabat.

Cutis horum piscium facile detrahi potest & tomento implera servari.

ANNOTATIO. In descriptione nostra Americæ lib. xv. cap. 12. Iconem dedimus hujus piscis sub nomine *Pira-Vtoewah*, quia eo nomine ad nos erat missus, quod hic revocandum duximus.

CVRVATA PINIMA Brasiliensibus, Lusitanis *Bointo*. Piscis est Cordcovadi magnitudine, vel etiam major, corpore oblongo, satis tamen lato & crasso, amplis branchiis, oculis grandibus argenteis. Caret squamis & tegitur solummodo cute præterquam in medio laterum: nam

cujuslibet lateris medium à branchiis usque ad caudam permeat lata linea aurei coloris; hinc à branchiis incipiens alia parallelus superius ducitur ad duas partes totius longitudinis; hinc hæc parallela secat oblique auream, & pergit parallelus usque ad caudam: linea hæc parallela aureæ antèrius & usque dum auream secat, duplici squamularum serie minimarum insignitur, & tota est glabra; postica parte ubi secat auream & infra itidem duplici serie squamarum notata, sed majorum, & linea ipsa non est glabra ut antèrius, sed aculeata quasi denticulus piscium. Color pis-

lor pis-

lor piscis in dorso & lateribus subvirescens, in ventre albus & splendens. Pinnas habet septem, nimirum post quamlibet branchiam unam oblongam: duas sub his versus posteriora junctas in infimo corpore: unam in medio ventre, & huic oppositam unam in summo dorso, & adhuc in dorso unam magis versus anteriora. Ab ultima dorsali & ventris pinna continua, haud lata, acuta utrobique abit ad exordium caudæ: quæ furcata est. Capitur frequentius in mari, & boni est saporis.

ANNOTATIO. Gesnerus scribit Thunnum vel Thynnum veterum, à Lusitanis appellari *Bonito*: item & Amiam ab aliis Boniton appellari è Rondeletio. Sed nulla iconum quas ille dat, satis cum hac nostra convenit.

TAMOATA Brasiliensibus, Lusitanis *Soldido* (quia armatus) piscis stuviatilis seu aquæ dulcis, edulis. Longitudo corporis ab occipitio ad initium caudæ trium & semis digitorum; longitudo capitis unius digiti; latitudo paulo major. Crassities corporis; ubi maxima, nimi-

rum post occipitium, trium, circa caudam duorum. Caput latum ranae ferme modo; os haud amplum; ad cuius quodlibet latus filum habet unum digitum longum instar barbae, os edentulum. Oculi minimi crystallini, magnitudine seminis papaveris, circello aurato cincti. Pinnas obtinet octo; ad quamlibet branchiam unam, digitum longam, firmam instar cornu in uno latere, directe à latere protensam: duas in infimo ventre, non ita firmas at eisdem magnitudinis: unam in medio dorso, alteram in eodem dorso prope caudam, minimam: unam parvam in infimo ventre prope caudam & octavam pro cauda, digitum longam & latam. Totum caput superius tegitur testa dura instar clypei: & universum corpus vestitum est lorica ex oblongis squamosis corporibus composita: suntque hæc corpora per ambitum minutissime serrata & quadruplici ordine tota lorica disposita: id est, cocunt partes seu squamae loricae in utriusque lateris medio, in dorso & in infimo ventre. Color totius piscis obscure ferreus, præsertim in capite. Carne bona est.

Piscis hic aqua carens in fluvio ubi est, tempore sicco, per terram abit ut aquam quærat.

CAP. VI.

Puraquê. Acara pinima. Pira pixanga. Imominatus.

PURAVE Brasiliensibus, *Piexe viola* Lusitanis, ob figuram quam cum cithara communem habet qualudunt Lusitani. Piscis est latus, non crassus, cartilagineus. Longitudo ejus ab initio capitis ad finem caudæ unius pedis & novem digitorum. Ab initio seu acumine capitis ad octo digitorum intervallum versus posteriora, cordis lati figuram habet uti pingi solet, latitudo ejus, ubi maxima, septem digitorum, excurritque ibi in latere in pinnas instar Raijæ, estque pene transparentis cum luci obvertitur. caret branchiis. Caput in coniformitatem definit. Ab acumine capitis tres digitos & semis retro numerando occurrunt oculi unum digitum ab invicem distantes, rotundi, prominentes, mediocris avellanæ magnitudine, pupilla nigra,

la nigra, circulo auteo. Ad utrumque oculum versus posteriora habet fistulam, minimi digiti apicem capientem, per quam aquam evomere potest. Sub oculis, in inferiori tamen corporis parte, os habet, distans tantum ab initio capitis quantum oculi, sesquidigitum amplum,

edentulum, & duo spiracula sesquidigitum post os versus posteriora: in quolibet latere quinque incisuras habet ut Rajæ & Tiburones. Post anteriorem illam cordiformem corporis partem reliquum corpus teres, aliquantulum tamen compressum, & ibi latum tres digitos & in quolibet latere habet pinnam mollem, tres digitos longam & sesquidigitum latam: hinc angustius fit corpus usque ad caudæ pinnam, ubi digitum est crassum. Caudæ pinna ferme duos digitos longa, paulo plus uno lata, superius longior quam inferius ut in Tiburonibus. Inter duas autem illas pinnas secundas laterales versus caudam in dorso, distantia duorum digitorum ab invicem adhuc duas pinnas erectas habet, ad tactum instar membranæ crassioris, triangulares, duos digitos longas, sesquidigitum latas. Tegitur cute molli, nullis squamis; ac in toto inferiori corpore in medietate anteriori est albus, in posteriori incarnati coloris cum albo mixti. In dorso aut superiori corpore glutinis est colore, fuscis maculis variegato, inspersaque egregia varietate puncta ex albo cærulescentia. Pinnæ quoque glutinis habent colorem ac in lateribus aliquid rufescentis mixtum. Acumen capitis cartilaginis colorem obtinet, qua etiam constat. Per totius dorfi longitudinem ad tactum spina dorfi quasi tuberculis minimis eminet. Caput illius recens lucet noctu. Caro ejus non comeditur. Sed si comedatur, asserunt piscatores, per tres horas semifatuos reddi homines, dein sponte ad se redire. Vnius tactus, crepitum articularum manus & brachii causat, qui tamen statim definit: & si in medio tangatur artuum tremorem efficit. Capitur mensibus pluviosis, quando tempestuosum est in Bibiribi fluvio, longe ex terra adveniens, cum Rajis & Pastinacis.

ACARA PINIMA Brasiliensibus:

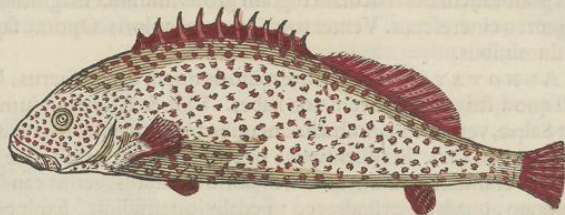
Piscis latus dorso incurvato, sex aut septem digitos longus, quatuor latus, ubi latissimus, parvi Carpionis figura aut verius Perca misnica. Os habet haud amplum, denticulos minutissimos: oculos satis magnos pupilla nigricante transplendente, circulo rubro, fusco & albo: Pinnas septem; unam per totum dorsum extensam &

continuum versus anteriora minus uno digito latam, versus posteriora latior: hujus pinnæ medietas anterior spinis suffulta est & illam in rimam potest recondere, posterior non habet spinas neque illam potest recondere: post branchias in utroque latere unam duos digitos longam, haud latam: in medio ventre duas junctas semidigitum ferme longas firma spina sustentatas: inter anum & caudam inferius itidem unam firma spina munitam: Septima pro cauda est furcata, plusquam sesquidigitum longa, totidem lata. Totus vestitur squamulis argenteis ex auro splendentibus: in quolibet latere septem magnas habet strias secundum longitudinem ad caudam usque extensas, coloris fusci splendentis (in quibusdam aurei seu lutei) à summo item capite per utrumque oculum ad extremitates oris, in quolibet latere capitis lata stria nigra descendit, ad cujus oram aliquid cærulei admixtum est. Ultra harum striarum exortum in dorso, nimirum ubi pinna dorfi initium sumit, itidem per quodlibet latus descendit nigra stria usque ad exortum pinnæ lateris seu oram branchiarum. Omnes pinnæ & cauda coloris sunt lutei seu aurei splendentis. Capitur in mari inter scopulos: & est edulis atque boni saporis.

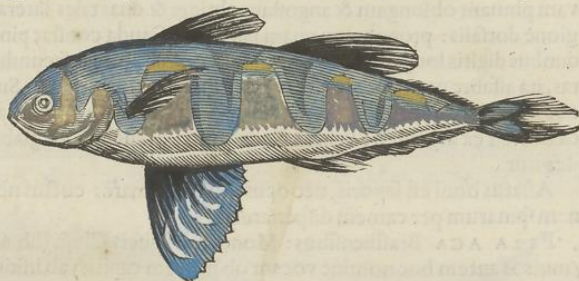
PIRA-PIXANGA Brasiliensibus, Belgis nostris *Gat-visch*/ quia in initio antri inter scopulos degit in mari. Longus est novem digitos, ab initio oris ad exortum caudæ. Cauda duos digitos longa. Os sesquidigitum amplum, minutis sed acutissimis denticulis præditum. Caput haud magnum: oculi magni, prominentes, pupilla coloris instar Turcoïdis optimi, circulo nigro, cum aureo & sanguineo mixto. Branchiæ in triangularem figuram definunt, amplæ & acuta spinula prædita. Pinnas habet septem: unam per totius dorfi longitudinem extensam, unum ferme digitum latam, & in postica parte latior, cujus prior medietas undecim firmis spinis sustinetur, posterior est mollis. Post branchias in utroque latere unam, duos digitos

digitos longam & totidem latam, subrotundam & carnosam: duas junctas angustas in medio pene infimo ventre, unica spina singulas firmatas: unam mediocrem post anum spina muritam: Septima est pro cauda, duos fere digitos longa & totidem lata, non secta sed extremo ambitu subrotunda. Tegitur squamulis parvulis per totum corpus, ad tactum glaber nisi à cauda versus caput digitis fricetur. Totum corpus, caput, pinnae, cauda ex albo flavescent: & per totum

variegantur maculis sanguinei coloris diluti, rotundis, magnitudine seminis cannabis: quaedam etiam in ventre majores. Pinnae eodem modo maculatae in ambitu suo obscurius rufescent. Figuram fere Auratae habet. Edulis est ac boni saporis. Captus per trihorium extra aquam potest vivere: bihorium postquam mortuus esset aperiebam illum & cor adhuc movebatur exemptum: cor situm erat statim post fauces, & aspera arteria in id inferebatur, eratque digitum remotum à reliquis visceribus per mediastinum; minimum utique & vix granum tritici aequans etiam quando spiritu inflatur.

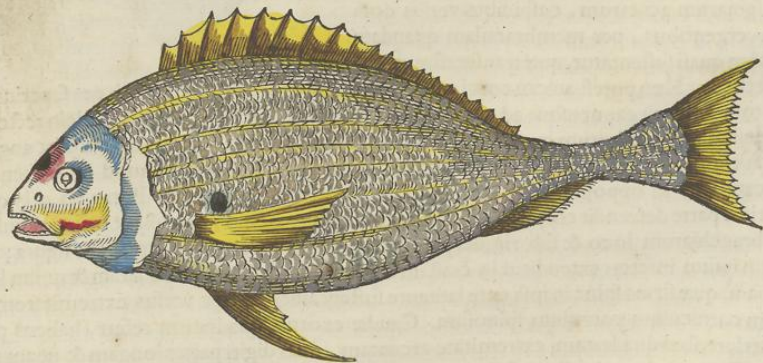
Piscis hic (quem Auctor non nominat) in septem digitorum longitudinem excrescit; figura similis illi quem vulgo **Harder** appellamus; pinnis tamen aliter formatis: duae enim quae in infimo ventre anteriore sub branchiis sunt, magna & latae, duae post branchias in lateribus parvae; in dorso duae mediores, & in inferiori ventre posteriori parvae. Cauda constat pinna furcata. Os parvum, oculi magni. Cutem habet glabram, sine squamis: in dorso nigricantem, ac in utroque latere quatuor nigricantes maculae magna à dorso protenduntur, in ambitu suo violacei coloris: inter maculas autem versus dorsum prominet thalassinus color: reliquum corpus argenteum. Pinnae nigricantes cum violaceo mixtae; & duae illae magnae sub ventre quinque argenteis maculis singulae insignitae. Insignis coloris piscis quando natans videtur. Videtur venenatis illis **Besaenen**.

CAP. VII.

Sallema. Uubarana. Pira aca. Capeuna.

SALLEMA seu *Salema* Lusitanis (Salpa Graecis & Latinis, de qua vide Gesnerum) piscis in pedalem magnitudinem excrescit, paulo minor Sargo, cum quo figura, ore, dentibus,

pinnis plane convenit, ut & squamarum ordine: colore tantum differens à Sargo, qui argenteus quidem est, at superius in capite paulum fuscescens, in lateribus flavescens. In utroque autem

autem corporis latere secundum longitudinem novem strias flavas seu aureas habet à capite ad caudam usque extensas: itemque in medio duorum digitorum intervallo ab oculis supra pinnas postbranchiales maculam nigram grossi mihinci magnitudine. Pinnae, ut in fargo, fere ex argenteo cinerescunt. Venter totus argentei coloris. Optime sapit ejus caro: capitur in mari & in fluminibus.

ANNO TATIO. Icon Salpæ minoris quam dat Gesnerus, bene convenit cum hac nostra, nisi quod strias illas novem non habet. Vide & Aldrovandum lib. II. cap. 20. qui & Iconem dat Salpæ, verum cum nostra hac neutiquam convenientem & admodum crasse expressam.

VVBARANA Brasiliensibus, piscis figura corporis Trutæ nostrati similis, ubique ferme æqualis crassitie, paulum tamen in dorso exaltatus, versus caudam autem angustior. Corpore oblongo, quadrate cylindræo: pedalis longitudinis, semipedem crassus. Caput acuminatum seu coactum,

haud magnum: oculi stufæri magnitudine, pupilla nigra, circulo primum aureo, exterius argenteo: Os edentulum & lapis illi pro lingua. In

medio dorso unicum habet pinnam duos pene digitos longam, unum anterius latam, trapezii figura, non tamen duris spinis firmatam. Post branchias in quolibet latere versus inferiora parvam pinnam oblongam & angustam obtinet & duas tales laterales ad infimum ventrem è regione dorsalis: prope anum unam parvam. Cauda constat pinna furcata, instar harengi plus duobus digitis longa. Squamulas habet ordine lineari secundum longitudinem corporis positas, ita affabre ut ad tactum quaquaversus glaber videatur. Superne si aspiciatur olivacei est coloris, at eminens aut lateraliter si intuearis plane argenteus ac splendens videtur & dorsum carulescit ex argenteo: venter plane albus: branchiæ ita glabræ sunt ut laminæ argenteæ videantur.

Astutus boni est saporis, nec opus est desquamare: coctus non ita commodus ob multitudinem spinarum per carnem dispersarum.

PIRACA Brasiliensibus: Monoceros piscis Clusii (lib. 6. cap. 23.) *Piexe-porco* Lusitanis (multos autem hoc nomine vocant ob figuram capitis) ab initio oris ad exordium caudæ plus

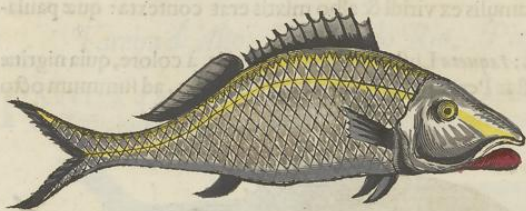
tribus digitis longus, duos latus, ubi latissimus: corpore lato & compresso, lateribus latitudinem facientibus, non ventre aut dorso. Os plane exiguum, figuræ porcinae & anterius in inferiori mandibula duos habet dentes latiusculos ut orbis habere solent, in superiore plane parvulos: oculos satis amplos flavescentes, pupilla nigra. Supra oculos in dorso paulum versus posteriora corniculum erectum fert paulum versus posticam partem corporis incurvatum, minus uno digito longum, rotundum, crassitie mediocris fili & duplicem ordinem habens denticulorum seu spinarum acutarum, cuspidibus versus dorsum vergentibus, per membranulam quandam tenuem quasi sustentatur, quæ transversim dorso annectitur. Non potest autem corniculum deponere ut Clusius putat. Ab ore superius versus

in altum adsurgit caput usque ad corniculum, quod quasi colliculo insidet, dein recto tramite dorsum fertur & iterum in collem Cameli similem adsurgit, ibique pinna tenuis, angusta sumit initium quæ paulo plus unius digiti spatio extenditur in dorso, quod ibi descendit versus caudam: in opposita parte corporis inferioris similis pinna est. Porro ab oris quoque inferiori parte descendit corpus, ac primo sub utroque oculo in quolibet latere rimulam habet branchiarum loco & sub rimula parvam pinnulam parallelogrammi pene figura: corpus autem ipsum inferius extenditur in crassam & plusquam sesquidigitum latam & unum longam pinnam, quæ firma spina in ipsa cute latitante sustentatur, & hæc versus extremitatem habet etiam corniculum parvulum spinosum. Caudæ exortus quadratum refert, habens pinnam tribus lateribus quadratam, extremitate arcuatam, duas digiti partes longam & unam fere latam. Cutem habet ad tactum scabram, ut cutis est panapanæ, coloris obscure flavi seu umbræ, uti & pinnae & cornicula & cauda. Pinnis tamen aliquid aurei admixtum; ut & ipsi cuti versus

versus dorsum; ut plerumque habere solent omnes Orbis species: Nam Orbis speciem deputo, quum ventrem aliquo modo possit inflare.

CAPEVNA Brasiliensibus: Piscis est corpore oblongo non lato, qui in septem digitorum longitudinem excrefcit. Os illi obtuse acuminatum; habetque in superiore atque inferiore

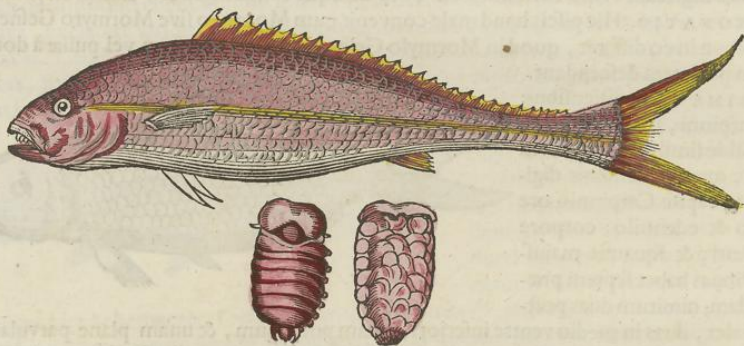
mandibula unam seriem minimorum denticulorum: tota cavitas oris cum lingua sanguinei coloris insignis: Oculi illi parvi, stufri magnitudine, crystallini, circulo partim argenteo colore variegato. Pinnae obtinet septem; in quolibet latere post branchiam unam oblongam, tenuem quasi triangularem: duas triangulares in infimo ventre; unam post anum firma spina mun-

nitam: unam per dorsi longitudinem excurrentem, cujus anterior medietas spinis munita, quam recondere potest, posterior mollis & sine spinis: cauda bicornis, molli pinna. Tegitur squamulis parvis argenteis, in quibus aliquid aurei tranfplendet. In quolibet latere habet duas lineas crassas aurei coloris, unam à summitate oris per oculos & medium latus tendentem ad caudam, alteram magis superius per dorsi latus pergentem. In summitate capitis livescit. Pinnae omnes sunt cinerae: venter albus ut & ejus pinnae. Coctus boni est saporis. Capitur in mari inter scopulos.

CAP. VIII.

Acarapitamba. Jaguacaguare. Pirametara.

A CARAPITAMBA Brasiliensibus: piscis oblongo corpore ut mullus seu barbus, in duorum pedum aut etiam majorem longitudinem excrefcit: os habet minutum & dentes;

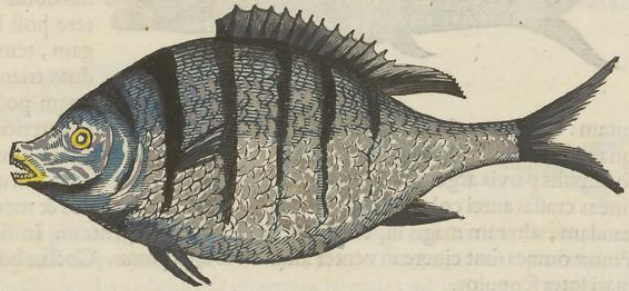

oculos amplos, pupilla crystallina, circulo miniato: Pinnae septem; unam à summitate dorsi tendentem ad exortum caudae fere, spinis suffultam, digitum latam aut paulo amplius: post quamlibet branchiam unam tenuem & longam; subtrus in ventre duas junctas, & prope anum unam: cauda constat pinna quinque digitos longa, quae in duo obliqua cornua definit. Squamis totus vestitur modo Carpionis, eleganter ex purpureo caeruleis. In utroque latere in medio ab oculis ad caudam tendit linea sesquidigitum lata; aurei coloris, per totum autem dorsum & latera usque ad hanc lineam puncta aurea majuscula habet: sub linea in lateribus subtiles lineas aureas seu flavas, secundum longitudinem. Venter albicat. Pinnae laterales & ventris ex albo flavescunt. Dorsalis pinna & tota cauda aurei sunt coloris. Optime sapit assatus, & melius quam coctus. Pinnae ejus lucent noctu. Capitur in mari.

Hic piscis à crustaceo quodam animalculo vexatur, sesquidigitum longo, digitum crasso, figurae oblongae, ut cauda Gammari & eodem modo formato & crustato: constat autem septem juncturis, & habet quatuordecim brevia crura, unguiculis acutis praedita, in quolibet latere septem: anterius corpusculum paululum ampliatur. Corpus molle est sub crusta instar cochleae lenta cute obductum: nec oculi nec os apparent. Hoc animalculum ori piscis se ingerit & unguiculis suis arte faucibus inhæret, nec umquam piscis se ab illo liberare potest. Postero die adhuc vivebat capto pisce & pridie mortuo; in totum albi est coloris.

ANNO TATIO. Habes apud Gesnerum Iconem pediculi atque etiam pulicis marini, sed quæ cum hac non conveniat; quæ pisci, convexa & prona parte, subiecta est: quanquam hoc animalculum quod Author describit, meritissimo pediculum marinum appellari posse iudico, aut forte etiam cimicem, nam forma, licet ovalior, non abludit. Vidi crustras satis amplas quas pediculi marini esse asserbant nautæ nostræ, quarum figura plane cum hac congruebat, sed crusta minutis veluti squamulis ex viridi & albo mixtis erat contexta: quæ paulatim decidunt.

IAGVACAGVARE Brasiliensibus: *Iaqueta* Lusitanis, id est, interula, à colore, quia nigritæ ejusdem coloris amiciuntur. Piscis instar Percæ nostræ latus & obrotundus, ad summum octo digitos longus, quinque aut sex latus. Os habet parvum, cum minutis dentibus ordine digestis: oculos mediocrès crystallinos, circulo fusco: Pinnas porro septem, unam à medio dorso ad exortum caudæ protensam, spinis suffultam, anteriori quidem parte semidigitum latam, posteriori latiore & in trianguli figuram desinentem.

Duas postbranchiales, duas in inferiori ventre; unam post anum latiusculam: caudam denique duos digitos longam, parallelogrammi figura, quæ in duo cornua desinit. Squamis vestitur, instar percæ, majusculis; quæ è cinereo carulescunt. A dorso autem per latera latæ lineæ descendunt ad ventrem nigrae, in quolibet latere quinque. Superius caput quoque nigrescit; venter vero albescit atque carulescit. Pinnæ omnes è cinereo carulescunt & quodammodo nigricant versus extremitates. Tota denique cauda nigra est. Edulis est piscis.

ANNO TATIO. Hic piscis haud male convenit cum Mormylo sive Mormyro Gesneri, nisi quod Icon in eo differat, quod in Mormylo Gesneri plures lineæ nigrae vel pullæ à dorso ad ventrem per latera descendant.

CVRIMATA Brasiliensibus: Piscis carpioni, figura, colore, carne valde similis: sesquipedem longus, quatuor & semis digitos latus: capite Carpionis; ore rotundo & edentulo: corpore oblongiori, & squamis majusculis. Pinnas habet septem præter caudam; nimirum duas post-

branchiales, duas in medio ventre inferiori, unam post anum, & unam plane parvulam parallelogrammam huic oppositam in dorso; unam denique in medio dorso, magis longam quam latam. Totus piscis coloris est argentei ut Carpio, & ejusdem saporis.

Non capitur nisi in dulcibus aquis.

PIRAMETARA Brasiliensibus, Lusitanis *Salmoneta*; piscis quinque digitos aut circiter longus, totidemque crassus, ubi crassissimus. Caput habet haud magnum, quod statim deprimatur ab oculis ad os, quod illi parvum, lunatum, & minimis denticulis præditum: in inferioris mandibulæ extremitate barbam habet constantem duobus quasi funiculis crassiusculis, duos digitos longis, & ab exortu ad medietatem incarnati, reliqua flavo coloris. Oculi nigri splendentes, circulo flavo. Pinnas obtinet septem; duas in dorso sesquidigitum longas & latas; duas postbranchiales angustas, sesquidigitum longas: & subter has duas in infimo ventre junctas ejusdem magnitudinis, unam parvam in infimo ventre subter secundam & posteriorem in dorso. Cauda furcata constat pinna duos digitos ferme longa. Squamas habet instar *Brasem* nostratis. Color universi piscis, in corpore, capite, cauda, pinnis, dum vivit, plane sanguineus est, nisi quod cauda in fine auream habeat fimbram: in utroque autem latere, maculæ nigrae ordine positæ, magnitudine stufferi nostratis: quando vero per bihorium est mortuus color ille sanguineus mutatur in aureum & flavum sanguineo sparsim mixtum. Piscis est edulis.

ANNO TATIO. Nulli est species; de qua videndus Matthiolus commentario in Dioscoridem

ridem lib. II. cap. 21. nam duas species recenset, utrasque à Venetis appellari *Barboni*: à cæteris autem *Triglia* & *Barbone*: Hispanis *Salmoneta*. Vide & Gesnerum. Aldrovandus autem prolixè de illis agit lib. II. & sequentibus. Quia autem icon apud hos omnes reperitur, hic nullam addimus.

CAP. IX.

Tareira d'Alto. Tareira do Rio. Piratiapia. Ceixupira.

TAREIRA d'Alto, id est, marinus, piscis tereti corpore, decem digitos longus (reperiuntur & majores) quinque crassus, ubi crassissimus, nam versus posteriora sensim minui-

tur. Caput habet colubrinum, supra oculos in duo tubera elatum: oculos pupilla nigra, circulo flavescente; os acuminatum satis amplum, interius flavum, denticulis acutissimis munitum, quales & lingua habet. Pinnas obtinet octo, nimirum in quolibet latere post branchias unam, uno plus digito longam, trientem latam, directe à latere protensam: post has interstitio pene sesquidigiti in infimo ventre duas junctas figura trapezii, duos digitos longas & totidem fere latas in extremitate: versus caudam in infimo ventre unam duos digitos longam in corpore extensam, sed plane angustam; supra hanc in dorso parvula est instar cuspidis culltelli: in medio dorso una pene quadrata, duos digitos lata, plus uno longa: Octava est cauda vix sesquidigitum longa & furcata. Pinnae autem omnes instar foliorum papaveris sunt tenues, & mollibus spinis sustentantur. Squamulis vestitur peltatis, ita affabre compositis ut ad tactum glaber videatur. Venter totus albicat: latera & dorsum secundum longitudinem lineas habent alternatim flavas & virides. Orae squamularum circumcirca brunnae sunt, & videntur quasi rhombi ordine positi essent brunnis lineis circumscripti, & ac si per unum ordinem tenderet linea flava, per latera viridis. Pinna in dorso secundum longitudinem strias habet brunnas reliquae flavas. Cauda itidem striata brunno. Caput superius maximam partem brunnum. Piscis assandus, nam coctus non ita bonus est. Sapore autem multo antecellit Tareira do Rio, qui multas habet spinas.

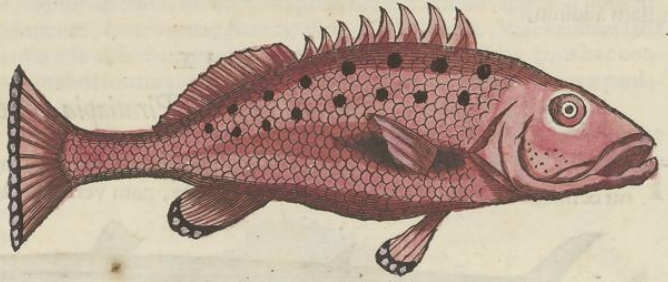

TAREIRA do Rio (id est, fluvialis) oblongo corpore, dorso recto, ventre paululum protuberante: inferior illius mandibula longior superiori: dentes habet acutissimos & inter eos duos longiores in medio inferioris mandibulae & quatuor tales in supe-

riore: mordet vehementer. Oculi satis magni, prominuli, pulchri, pupilla atra, caetera nigri. Caput Lucii capiti parum simile. Longus est piscis quindecim, aut sedecim digitos. Pinnas habet sex: nimirum duas oblongas post quamlibet branchiam unam, duas junctas oblongas in infimo ventre, unam post anum parallelogrammi figura, unam in medio dorso magnam, rectam, parallelogrammam, plus tribus digitis longam, duobus latam. Cauda parallelogramma pinna constat, duos & semis digitos longa, sesquidigitum lata, in extremitate circumnata. Totus tegitur squamis satis magnis, fuscis in dorso & lateribus; verum in lateribus fuscum argenteo est variegatum, ut ita per fuscum argenteum videatur. Caput tegitur dura testa fusca. Venter totus albicat. Pinnae omnes fuscae, sed nigro undulatae transversim ut Nisi cauda: itidem & cauda. Capitur in fluviis; edulis est, sed multas habet spinas.

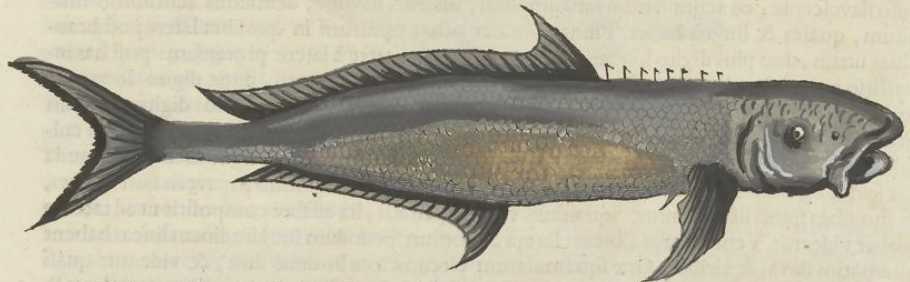
PIRATIAPIA Brasiliensibus piscis est oblongo corpore & satis crasso, interdum tantam magnitudinem acquirit ut quinquaginta libras aequet: oris pars inferior longior superiori. Denticulos habet acutos, inordinate positos & tota oris cavitas cum lingua est rubra. Oculi prominentes, pupilla crystallina ovali & circulo rubro. Ante utrumque oculum habet foramen. Branchiae desinunt in trianguli figuram, & sunt amplae. A summitate dorsi ad caudam usque extenditur pinna, quae ad medietatem anteriorem spinis surrigitur, reliqua medietas est mollis. In inferiori corpore prope anum etiam pinnam mollem habet obrotundam: in quolibet latere post branchias unam, & duas in infimo ventre junctas, oblongas. Cauda fere quadrata est, at in extremitate paulo latior quam in exortu. Squamis vestitur parvis. Dorsum & infimus

infimus venter cinnabrii sunt coloris, latera ex gryseo fuscescunt. In totum præterea est maculatus, & in dorso quidem maculas habet majores nummo misnico, ex gryseo fuscas, in lateribus vero & infimo ventre minores ejusdē coloris. Pinnae omnes cinnabrii coloris, in extremis oris lineam albissimā habentes, adque eam fimbriam latam nigerrimā. Postbranchiales pinnae totaliter cinnabriæ sunt

sine fimbria nigra aut alba. Dorsalis pinnae medietas anterior tota rubra, reliqua fimbriata albo & nigro ut reliquæ. Optimi saporis carnem habet si coquatur.

CEIXVPIRA Brasiliensibus: piscis hic magnitudinem acquirit interdum novem aut decem pedum, atque crassitiem corporis humani, corpore oblongo & capite atque figura cor-

poris Tuberoni haud absimilis. Quem describo tantum duos pedes erat longus cum semisse. Erat illi caput compressum & latum, septem digitos longum & fere quinque latum: os haud ita amplum pro mole corporis, parabolica figuræ, edentulum, prominentiis tamen acutissimis confertim repletum: lingua lata: oculi albi haud magni, paulo majores duplo stufero Hollandico, pupilla crystallina. Branchias habet satis amplas: Pinnas septem, nimirum postquamlibet branchiam unam, directe à latere protensam, triangularem, semipedem longam, duos & semis digitos latam, ubi latissima. Interstitio fere sex & semis digitorum ab occipitio in medio dorso incipit pinna quatuordecim digitos longa, in initio triangularis, & quatuor digitos alta, hinc sensim minuitur & ad caudam ferme pertingit, ibique triangulo definit. Huic opposita est ejusdem figuræ una in infimo ventre, undecim digitos longa, definens cum superiore, sed non cum illa incipiens. Infra duas postbranchiales in infimo ventre duas habet junctas, quamlibet tres & semis digitos longam & sesquidigitum latam. Septima pinna est cauda, incipiens duorum digitorum interstitio à fine dorsalis & ventris, bicornis, superius cornu fere octo digitos longum, inferius paulo brevius, nimirum septem digitorum.

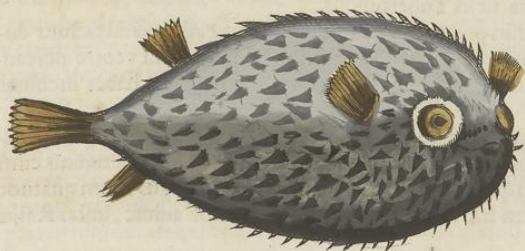
Pinnae omnes antè spinas habent sed molles. In interstitio inter occiput & dorsalem pinnam, octo osseos triangulares aculeos prominentes obtinet quos recondere in carne & erigere potest, ac pro armis usurpare. Ante quemlibet oculum, intervallo unius digiti foraminulum habet duplex. Caput osseum & glabrum. Totum corpus exiguis squamulis vestitur, ita ut totus piscis glaber videatur. Colore totus est niger, excepto tamen ventre, qui albissimus instar cretæ; in lateribus (inter album & nigrum) paululum canescit nigredo, cætera, ut dictum, nigerrima. Pinnae omnes nigrae, exceptis duobus infra postbranchiales in infimo ventre quæ albæ sunt, oris nigricantibus. In utroque latere piscis linea quædam profundior reliquis squamulis tendit ad caudam usque, ejusdem cum corpore coloris. Piscis gravis ac pinguis est, ac pro optimo habetur inter omnes in Brasilia, præsertim quando adhuc mediocris est magnitudinis. Capitur in Mari.

C A P. X.

Guamajacu guarã. Piquitinga. Araguagua. Camuri.

GVAMAIACV GVARA Brasiliensibus, Lusitanis Peixe porco, & Diabe: orbis est species. Longitudo ejus ab initio oris ad pinnae exortum in cauda quatuordecim digitorum: pinnae caudæ

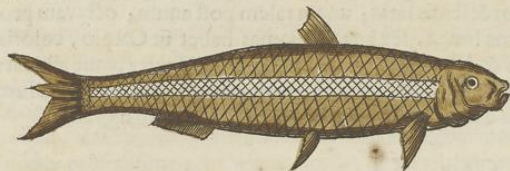
caudæ longitudo plus duorum digitorum. Rotundo est corpore & crassities ejus duorum & viginti digitorum. Caret squamis, tegitur cute, per totum corpus ex fusco ochræ coloris pallidi, in ventre albi. Totum corpus aculeis munitum est, qui in lateribus longiores, in reliquis partibus breviores (longiores autem sunt duorum digitorum) teretes, in extremitate valde acuti & singuli tribus insertionibus, quasi triquetris, cuti infixi. Inter aculeos cutis ubique maculis nigris scætet excepto ventre. Oculos habet magnos eminentes: os parvum obrorundum,

edentulum: pinnas tantum quatuor, duas in lateribus duos & semis digitos longas: unam in dorso versus caudam ejusdem magnitudinis & minorem sub ano.

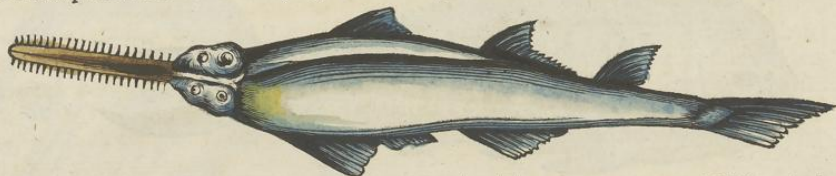
Orbis muricatus dici potest Gesneri pag. 745. quia aculei ipsius referunt murices.

Habui alium minorem vivum mense Februario anni 1639. item alios duos mense Septembris vivos. Cutis eorum erat è fusco virefcens, in ventre nigricans: aculei ut prioris & plane similis figura corporis: prope quamlibet pinnam, maculam habebant nigram, ut & utrumque ad latera prope os. Pinnarum color erat flavus: oculorum pupilla nigricans, circulo luteo. Supra utrumque oculum cornu exile, satis longum, molle, cutacea substantia constans, quod præ se fert natans, quando autem extra aquam est flavescit. Inflare se potest & iterum confidere. Sonum edit Vlch ulch. Si velis ut se inflet, trahe pinnam quæ in dorso est.

PIQVITINGA Brasiliensibus: Pisciculus est duos, aut paulo plus, digitos longus, figuræ pene ut Parabuçu à quo non multum differt ut dicam. Os habet parvulum, sed quod ample aperire & rotundare potest: oculos satis magnos, nigros, circulo argenteo: branchias amplas: pinnas sex & septimam pro cauda: nimirum duas postbranchiales, triangulares, inferius positas: duas junctas in medio infimo ventre: unam triangularem in medio dorso, unam post anum: cauda constat pinna furcata. Color capitis argenteus splendens superius olivaceo imbutus. Tegitur squamulis albis, in dorso tamen olivaceus color translucet. Per utriusque lateris medium tendit linea recta, lata, argentea, splendens usque ad caudam. Pinnæ omnes albæ. Differt à *Piabuçu*, quod ille paulo major evadat, & linea illius lata non splendeat, cum reliquum corpus splendeat, quod in hoc contrario se habet: *Piabuçu* etiam pinnam habet in dorso prope caudam, qua hic caret. Cæterum caro similis, edulis,

ARAGVAGVA Brasiliensibus: Gladius Scaligeri in commentariis ad Histor. Animalium pag. 227 Græcis Xiphias, Belgis *Sweert-visch*. Junior erat quem describo. Corporis longitudo ab occipite ad pinnam caudæ unius pedis & septem digitorum; crassities maxima (nimirum inter duas laterales pinnas anteriores) novem digitorum. Capitis longitudo duorum & semis digitorum; quod cordis figuram habet, compressum, nec crassum. In hujus medieta-
te paulo tamen versus anteriora in quolibet latere oculus stuferi magnitudine & post quemlibet digiti fere intervallo spiraculum, per quod aquam evomit; & sub hisce, in inferiori tamen parte, os duos digitos amplum, labiis instar limæ acutis, sine dentibus (quod & Scaliger notat.) In extremo autem capitis versus enssem, in inferiori parte duo sunt spiracula, substantiæ interius instar branchiarum, quibus sine dubio gladium regit, nam inter has branchias ensis oritur, novem digitos longus, sesquidigitum fere latus, in extremo paulo angustior, constans substantia ossea, habetque in quolibet latere octo & viginti dentes ordine oppositos, sesquidigitum ferme longos & acutissimos. Pinnas habet septem; videlicet duas ad latera, quæ duos digitos post spiracula incipiunt, duos & semis digitos longas, paulo plus tribus latas: & quatuor digitorum interstitio post has in lateribus iterum duas sesquidigitum longas, totidem latas,

latas,

latas, supra has in dorso unam, ejusdem magnitudinis: deinde in extremitate corporis fere in dorso itidem talem & septimam pro cauda, quæ superius quatuor digitos longa, inferius duos & semis, duos lata, ubi latissima, ut in Tuberonibus.

Corpus subteres est, angustum versus posteriora, cute vestitum ut *Panapana* ad tactum dura & scabra, quando sicca, coloris in superiori parte & lateribus leucopæi, in ventre albican-tis. Inter duas pinnas majores in ventre & versus latera, in quolibet quinque habet incisuras ut *Panapana*.

Æstimari facile magnitudo piscis potest, nam habui quorum enses duos & semis pedes lon-gi erant cum septem & viginti dentibus utrimque: item quorum ensis similis longitudinis cum viginti dentibus utrimque: quinetiam quorum ensis quinque pedes erat longus, cum quatuor & viginti dentibus utrimque. Carnem habet bonam, præsertim junior adhuc, instar *Raijæ* vel paulo meliorem.

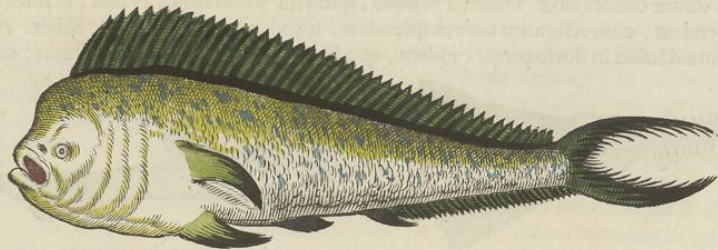
ANNOTATIO. *Xiphias* Græcorum alius piscis est, qui quidem gladium habet mucrona-tum, verum in lateribus minime dentatum, de quo vide *Rondeletium* lib. VII. cap. xv. Ad eundem modum describitur à *Gesnero*.

CAMVRI Brasiliensibus; Lusitanis *Robalo*, piscis duos pedes longus, Lupo nostro figu-ra corporis similis atque etiam ore, crassus plus uno pede, ubi crassissimus: caput sesquipedem pene longum: os semilunare, in medio paulum acuminatum, sex digitos longum, sed quod magis dilatare atque rotundare potest, ita ut circumferentia ejus fiat tredecim digitorum: ocu-los habet dupli stuferi magnitudine, pupilla crystallina, circulo aureo: Pinnae octo; nimirum duas in dorso, priorem tres digitos longam & paulo plus latam, firmis spinis sustentatam, quam in rimam recondere potest: alteram huic magnitudine parem, sed spinis destitutam, nec habentem quo condatur: duas postbranchiales, paulo plus tribus digitis longas, duas in infi-mo ventre quatuor digitos longas, duos & semis latas; unam talem post anum; octavam pro cauda, quæ est furcata, quinque digitos longa, sex lata. Squamas habet ut *Carpio*, coloris argentei, splendentes; in dorso autem & lateribus aureus admiscetur: Venter plane albicat: Pinnae sunt aurei coloris, quibus aliquid fusci admixtum est; in quolibet latere superius à fine branchiarum usque ad medium exortus caudæ, ductam habet lineam crassam, nigram.

CAP. XI.

Guaracapema. Mucu. Abacatuaja. Acarapeba. Miivipira.

GVARACAPEMA Brasiliensibus; *Dolsijn* Belgis: Mas est doradæ. Piscis compresso cor-pore & latus, licet non ita crassus. Caput definit in figuram quadratam, estque in fronte

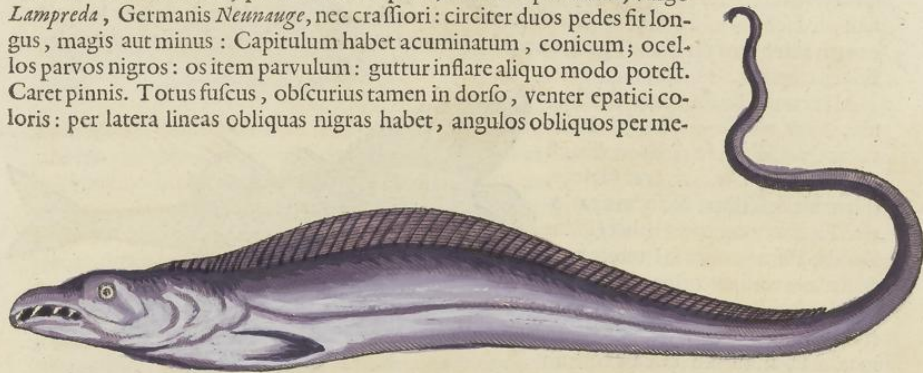
ita in aciem eductum, ut facilius fluctus maris natando secare possit. In sex aut septem pedum longitudinem excrefcit: latitudo sive altitudo, ubi maxima, nimirum versus anteriora & pone caput, sesquipedalis. Os habet haud ita amplum, pro magnitudine corporis, mandibulas compressissimas, denticulos acutos. Paulo supra os & quidem versus ejus interiora oculi po-siti inferiori loco, ne nimirum in aquis imperiose ageret, qui alias linceus. Oculi autem sunt magni, rotundi, pupilla crystallina, cæterum argentei coloris. Branchias habet amplas: Pin-nas septem, nimirum unam insignem à summitate capitis per totum dorsum extensam usque ad caudæ exortum, latam in medio septem aut octo digitos, quæ sensim minuitur, constans membrana ad tactum coriacea, & spinis mollibus interius sustentata: hanc natans in æquore erectam tenet. A medietate infimi ventris ad caudæ initium itidem pinna protenditur, sed vix unum digitum lata, in exitu triangulata: post utramque branchiam pinnam habet oblongam octo vel novem digitos: sub his in infimo ventre duas propinquas paulo longiores. Cauda cir-citer sesquipedem longa in duo cornua ampla distenditur. Squamulis minimis vestitur totus, quæque ad tactum vix sentiuntur; ita ut glaber videatur. Color in capite, dorso, lateribus ex viridi

viridi & argenteo mixtus, uti & in pinnis, in ventre vero albiat. Per totum autem corpus (nimirum latera, dorsum, caput) maculis est variegatus caruleis, variæ magnitudinis, milii, grani hordeacei, ervi. Carnem habet siccam, boni saporis.

Velocitate natandi superat Toninhas seu porcos marinos, & eodem modo saliendo progreditur. Vescitur pisce longo vulgo *Petumbo* appellato.

ANNOTATIO. Aurata vera plene describitur à Rondeletio lib. v. de piscibus cap. 11. ubi & Iconem dat quæ cum hac nostra minime convenit.

MVCV Brasiliensibus; piscis tereti corpore, ut *Ennecephalmus*, vulgo *Lampreda*, Germanis *Neunauge*, nec crassiori: circiter duos pedes fit longus, magis aut minus: Capitulum habet acuminatum, conicum; ocellos parvos nigros: os item parvulum: guttur inflare aliquo modo potest. caret pinnis. Totus fuscus, obscurius tamen in dorso, venter epatici coloris: per latera lineas obliquas nigras habet, angulos obliquos per me-

dium laterum in vicem facientes. Edulis est & capitur in lacubus & paludibus.

ANNOTATIO. In descriptione Americæ lib. xv. cap. xii. Iconem dedi piscis sub nomine *Vbirre* uti acceperam, quam & hic reponendam curavi; quia me monuerat Emanuel de Morais, verum illius nomen esse *Mucu*. Verum descriptio Auctoris cum icone non satis convenit, nam præterquam quod dentium non faciat mentionem, scribit pinnis carere cum hic noster prolixissimam habeat in dorso, & ad utrumque latum itidem unam; quare in animum induco *Mucu* diversum esse ab *Ubirre*, licet Morais aliter censuerit. Quinetiam qui Iconem mihi subministravit, marinum piscem dicebat, cum *Mucu* palustris sit.

ABACATVAIA Brasiliensibus: *Peixe gallo* Lusitanis. Faber & Gallus marinus, de quo vide Gesnerum. Passeris magnitudinem habet, altus & latus instar illius, subrotundus, neque illo crassior: os illi est haud amplum, edentulum: oculi nigri, circulo argenteo. Pinnas habet quinque, unam in dorso, unam in ventre, utramque descendentem & continuam ad caudam usque: itidem post branchias utrimque unam: Cauda constat pinna furcata. Præterea habet duo quasi fila in longum extensa ab inferiore corpore, & unicum ta-

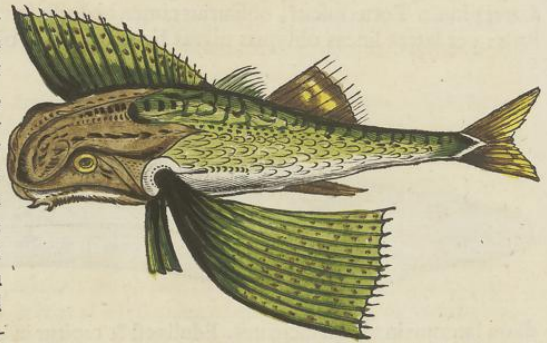
le in dorso ante pinnam dorsalem. caret squamis, sed tegitur cute lævissima, splendente, coloris argentei; totusque est illius coloris, exceptis filis illis, quæ nigra sunt. Carnem habet boni saporis, & sæpe comedi.

ANNOTATIO. In descriptione Americæ lib. xv. cap. xii. Iconem dedimus hujus piscis sub nomine *Awah kattoe* sive *Iahwe*, quo nomine Iconem acceperamus à perito pictore, quod corruptum esse apparet. Fabri iconem dat Gesnerus sed quæ cum hac nostra neutiquam conveniat: Vti & Aldrovandus, sed plane rudem; & descriptio quoque multum ab Authore nostri descriptione abluat.

ACARAPEBA Brasiliensibus, quibus & *Acaratinga* vocatur, Belgis *Brasem*; magnitudine vero

vero fere ut *Blen* Pomeranorum. Nimirum piscis corpore lato, squamis majoribus in totum argentei coloris splendentis: pedalis circiter longitudinis, quinque digitos latus, ubi latissimus. Os habet edentulum, haud amplum, acuminatum, quod extendere & contrahere potest; oculos dupli stufere magnitudine argenteos, pupilla magna crystallina nigricante. Pinnam in dorso extensam habet ad caudam fere, anteriore duos digitos altam, firmis spinis sustentatam & sensim angustiore: in quolibet latere post branchias unam, tres digitos longam, plus uno initio latam & triangularem. In infimo ventre tres, duas videlicet junctas versus anteriora, crassa spina firmatas, & unam prope anum, initio firma spina sustentatam & ad caudam fere protensam, sed sensim minutiore. Cauda constat pinna furcata, tres & semis digitos longa & in exortu antequam dividatur, pene duos lata. Pinnæ omnes albi sunt coloris transplendentis. Edulis est piscis.

MIIVIPIRA & PIRABEBE Brasiliensis, *Peixe volador* Lusitanis. Piscis volans, vel Hirundo piscis: varia est magnitudinis: major erat Halece, quem hic describo, & formæ rarioris. Figuram corporis habet (instar Zandæ Pomeranorum) teretem & posteriora versus acutiorem. Totius longitudo ab ore ad finem caudæ tredecim digitorum; crassities, ubi maxima, nimirum circa exortum alarum, septem fere digitorum, ad exortum autem caudæ duorum. Caput crassum habet, superius compressum & latum, nimirum superius fere duos digitos & quasi in tubera supra oculos elatum, os non ita magnum, edentulum, at ossa ejus paulum serrata instar limæ. Oculi magni, rotundi, stufere Hollandico æquales, pupilla nigra, circulo flavo, & exterius altero fusco. Pinnas habet sex cum cauda; duas in dorso, unam parvulam in medio, paulum tamen versus anteriora, alteram post hanc duos digitos longam, sesquidigitum latam, tenuem, at octo spinis suffultam; duas robustas in infimo ventre, subter illa, duos & semis digitos longas, firma spina constantes sed angustas, & unam parvam in inferiori corpore ex opposito majoris in dorso; septima est cauda, duos digitos longa, totidemque lata & furcata. Præterea habet duas alas magnas, in quolibet latere unam, habentes exortum suum sesquidigitum fere post oculos, post branchias paulum, estque alarum longitudine septem digitorum, latitudo in exortu plus uno, in extremitate sex digitorum: constant alæ tenui membrana instar chartæ puræ (*Post-papir*) ex albo seu cinereo subfusci coloris: habent autem aliquot plicas & sustentantur spinis tenuibus per longitudinem extensis. Ad utramque alam in initio ejusdem parva quasi ala exit, duos & semis digitos longa, sed plane angusta & sua spina munita. Totum caput cum initio dorfi, (ab ore nimirum ad quinque digitos numerando) vestitur testa ossæ, dura, quæ versus suum finem dupliciter divisâ in duos aculeos desinit quasi spinas. Branchiæ autem ad duos digitos extenduntur in aculeos usque sub alis. Totum autem corpus vestitur squamulis elegantibus, ordine dispositis, quæ in ventre triangulares, in lateribus & dorso verius ellipticæ figuræ. In ventre autem ita dispositæ sunt ut piscis ad tactum glaber videatur: at in lateribus & dorso quælibet in sui medio habet tuberculum, ita ut ordine naturæ dispositæ in recta linea, repræsentent lineas rectas, elatas, tuberculatas. In toto ventre albicat, in lateribus & dorso subfuscus, & splendens ut Harengus. Spinæ quæ alas sustinent & per eas extenduntur etiam albicant. Alæ ipsæ ex cinereo fuscescentis sunt coloris, maculis nigricantibus variegatæ. Volat hic piscis super aquas instar Hirundinis per spacium quantum sclopeto pertingi potest: nimirum usque dum siccescant alæ, tunc enim iterum aquæ se immitit alas humectandi gratia & denuo volat. Natura autem huic pisci alas dedit ut se salvare posset dum hostis ejus Dorada magna caterva ipsum persequitur. Sæpissime mille eorum simul volantes vidi in Oceano Tropicis interjecto: interdum etiam volando incidunt in naves, ut nobis etiam factum memini. Caro boni est saporis cocta.

ANNOTATIO. Vide de his volatilibus piscibus Aldrovandum lib. II. cap. 5. & 6. & Rondeletium lib. x. cap. I. de Hirundine; plerique de Piscibus commentantes ejus meminerunt, nihilque magis Nauticos homines exercet. Dabitur alias de his dicendi occasio, nam figura horum piscium, & præsertim alarum valde est diversa, reperiuntur enim quibus alæ sunt duplo longiores verum angustiores.

CAP. XII.

Guaibi coara. Acaramucu. Guaperua. Cucuri. Piraya.

GV A I B I C O A R A Brasiliensibus, Buraco de Velha Lusitanis; piscis est corpore latiusculo; dorso elevato & à capite arcuato; duodecim aut quatuordecim digitos longus, quatuor latus, ubi latissimus. Caput & os acuminatum, satis amplum, habens in utraque maxilla feriem minimorum denticulorum, linguam conspicuam; quæ una cum cavitate inferiori oris, sanguinei est coloris: Oculos stuferi magnitudine crystallinos, circulo coloris ex aureo & fusco

mixti. Pinnas obtinet septem, nimirum post branchias in quolibet latere unam, quasi triangularem, mollem: in infimo ventre duas junctas: unam post anum duplici spina munitam: per dorsum autem una extenditur, cujus medietatem anteriorem undecim spinæ erigunt, quam recondere potest in cute, posterior medietas mollis & sine spinis. Cauda constat pinna bicorni, & parallelogrammi figura à corpore extenditur. Squamas habet mediocres, instar Percæ, argenteas, quæ per oras sunt melini coloris, & aspectu referunt meros cubos: in occipitio & dorso summo squamæ ex argenteo cærulefcunt, & per oras itidem sunt melini coloris. Totum autem caput superius & ad latera est aurei coloris, striis cæruleis secundum longitudinem variegatum. Pinnae omnes melini sunt coloris, exceptis duabus in infimo ventre, quæ magis albescunt: per latus autem utrumque versus dorsum secundum longitudinem tendit linea melini coloris ad caudam usque. Piscis boni saporis coctus. Capitur in mari inter scopulos.

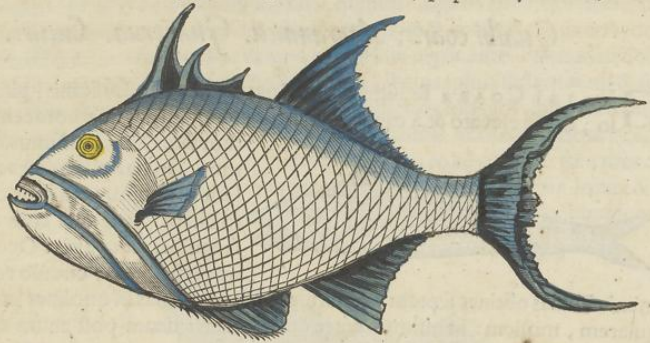
AC A R A M V C V Brasiliensibus: piscis est corpore compresso nec crasso verum oblongo, decem enim digitos longus est, quatuor latus, ubi latissimus. Os illi parvulum, angustum, rotundum, apicem minimi digiti admittens, ut piscis triangularis. Superius & inferius in anteriori parte oris utrimque dentes triangulatim acuti. Oculi stuferi magnitudine, crystallini, pupilla nigra. Distant oculi ab ore duos digitos & semis plane in alto positi, tres quartas partes digiti à dorso sub utroque oculo, in quolibet latere, branchiarum loco fissuram habet oblique factam, unum digitum longam, trapezii figura. In dorsi summitate directe supra oculos,

instar filii majoris seu crassioris cordæ violæ, corniculum habet oblique erectum versus posteriora, quatuor digitos longum & teres. In postica corporis parte inferius & superius utrimque pinnam habet tenuem tres digitos & semis longam, tres quadrantes digiti latam, quæ desinunt circa caudam, quæ parallelogrammi figura exoritur à corpore, habetque pinnam sesquidigitum longam, paulo plus duobus latam. Caret squamis, sed tegitur cute glabra, parum tantum hispida, ut Xiphia, coloris albicantis, cui gryseus est admixtus, & in dorso paulum fuscus; pinnae quoque grysei coloris. Non est edulis: in ventriculo algæ seu musci marini multum inveniebam: Parieti appensus noctu clarissime lucebat in tenebris.

GV A P E R V A Brasiliensibus, *Peixe porco* Lusitanis (Græcis *Κάριος*, Latinis *Aper* vocari potest aut capriscus, de quibus Gesnerus pag. 70. & 214.) Ab ore ad initium caudæ quindecim digitos longus, in medio, ubi latissimus, octo latus: corpore paulum compresso ac lato: dorso arcuato, ventre adhuc magis curvo: capite porcino: dentibus caninis, albis, longis: octo in qualibet mandibula, duo medii tam inferius quam superius longiores sunt reliquis: dentes inferioris mandibulæ aliis quasi brevioribus sustentantur. Os subrotundum, angustum: quatuor fe-

tuor fere digitorum interstitio ab ore superius sunt oculi, sesquidigitum à se invicem distantes, majores grosso misnico (& ante eos quasi vestigium foraminis) pupilla crystallina, circulo aureo maculato cæruleo. Branchiarum loco rimam habet duos digitos longam, plus uno latam. In dorso tres pene digitos post oculos, duo habet cornua, unum pennam olorinam crassum, tres digitos longum, quod versus posteriora paulum inclinatur, alterum parvum per membranam alteri adnexum, utrumque in rimam recondere potest demissum. Trium & semis digitorum intervallo post hæc pinna est, in initio ferme triangularis, hinc magis magisque angustatur ad caudam fere, quinque digitos longa, initio paulo plus duobus lata: & è regione in infimo ventre talem, initio duos & semis digitos latam, magis magisque arctatam versus caudam. Cauda quadrata figura à corpore extenditur & pinnam habet quatuor digitos latam, duos longam, quæ in duo cornua dilatatur, ut totius longitudo sit quatuor digitorum. In medio inferioris corporis parvam habet pinnam & ante eam cornu sesquidigitum longum. Pinnæ omnes sustentantur spinis & sunt cærulei coloris, venter albicat. Squamis vestitur elegantibus, in superficie sua punctulis thalassinis cum cæruleo indico umbratis, in dorso magis cæruleis. Ab oris summitate in utrumque latus ad pinnas postbranchiales, semilunari figura, duæ lineæ crassæ cæruleæ, unius digiti intervallo, ducuntur. Comeditur assatus, coctus non valet.

ANNOTATIO. Tam capri quam Caprisi icones quas dat Gesnerus non bene conveniunt cum Auctoris nostri, uti nec descriptiones, quare hunc nostrum illius quidem speciei, alium tamen iudico.

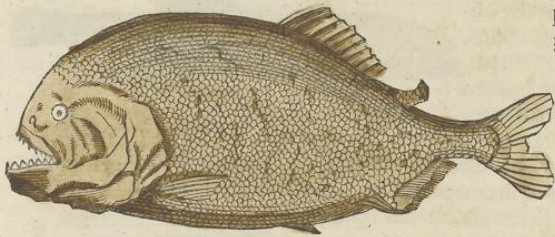
CVCVRI Brasiliensibus: *Cassion* Lusitanis (caniculæ species vide Gesner. pag. 201.) ex genere Tiburonum: piscis duos & semis pedes longus, capite in hyperbolen desinente, & ore longe inferius stante: & unum tantum ordinem minimorum denticulorum habet, quare nocere non potest: oculi illi sunt majoris pisi magnitudine, nigri: Pinnæ septem plane ut Tibu-

roni, duæ nempe post quinque illas incisuras, triangulares, in medio infimo ventre duæ parvæ, & in ultima medietate inferioris corporis item parva triangularis; in medio dorso magna triangularis erecta: & parvula ejusdem figuræ ad caudam, quam habet instar Tiburonis, uti & similem illi per totum cutem, ejusdemque coloris: nimirum totum inferius corpus album, dorsum & latera cinerea, quibus argentum transplendet: pinnæ omnes cinereæ, exceptis parvulis in inferiori corpore, quæ albæ: cauda cinerea. Hic quem describo, tres catulos perfectos in ventre habebat, undeliquet animal edere. Carnem habet siccam sine spinis, ejusdem fere bonitatis cum *Corcovado*. Sæpius commedi.

PIRAYA & PIRANHA Brasiliensibus: Piscis pedalis longitudinis, lato corpore circiter sex digitos, ubi latissimus: dorso incurvato, capite obtuso ut *Dorada*. Oris hiatus parabolicus, quod exacte claudere potest, habetque labia parva quibus dentes tegit; obtinet enim tam superius quam inferius ordinem dentium triangulorum, alborum, acutissimorum, quatuordecim in qualibet mandibula (minores habent duodecim) quibus uno morfu partem carnis ex quacunque parte hominis potest abripere, quasi novacula esset abscissa. Si quis ingrediatur aquam vel saltem immittat pedem vel manum statim ab illo lædi potest, ita sitiens est sanguinis & cupiens

& cupiens carnis humanæ, quare caute ab illo cavendum. Oculos habet rotundos, parvos, crystallinos pupilla nigra, & inter illos duo foraminula seu spiracula: branchias amplas, exterius duras & ossæ: sex pinnas & septimam pro cauda; duas nimirum postbranchiales, paulum elatas à ventre infimo, duos digitos longas, unum latas: in medio infimo ventre duas junctas parvulas, vix unum digitum longas & angustas: è regione harum in medio dorso inci-

pit pinna & ad duorum & semis digitorum longitudinem extenditur versus posteriora, paulo plus uno digito lata: duorum autem digitorum interstitio à parvulis in infimo ventre incipit pinna, firma spina antè munita, cætera mollis & maximam partem squamulis testæ & paulo plus duobus & semis digitis longa, extenditurque ad exor-

tum caudæ, unum digitum lata: exortus caudæ sesquidigitum longus, ipsa bicornis, & quodlibet cornu in exitu arcuatur. Squamulis tegitur: tota summitas capitis, dorsum & latera usque eo si linea ducatur à postbranchiali pinna ad medium pinnae squamosæ, coloris est cinerei diluti cum paucò cæruleo mixti, ac squamula quælibet fimbriam habet ignei & cærulei coloris transplendentis, reliquum laterum seu inferior pars & venter coloris sunt flavi obscuro, ut & capitis inferior pars, ac pinnae postbranchiales & omnes infimi ventris. Pinna dorsalis & cauda coloris est è cinereo cæruleo. Edulis est & carnem habet albissimam, paululum ficcã & boni saporis. Sæpissime comedi. Hæc species maxime gaudet cœnoso fluvii fundo.

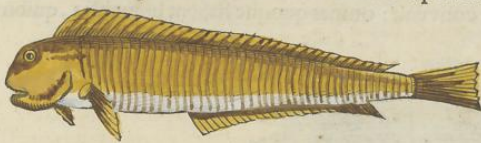
Pirayæ alia species hic reperitur magnitudine & figura plane similis priori, excepto quod parvulam adhuc pinnam habeat squamatam inter dorsalem & caudam, & quod colore differat: nimirum summitas capitis, totum dorsum & laterum superior pars eo usque si linea ducatur à pinna postbranchiali ad medium pinnae squamosæ, coloris sunt aurei ac rubri cum cinereo mixti, & cæruleo transplendente. Capitis inferior pars, reliquum laterum & infimus venter insigni colore croceo fulgent, cui aureus persplendet. Eiusdem coloris croceo-aurei sunt pinnae postbranchiales & infimi ventris. Dorsales duæ & cauda cinerei diluti cum paucò cæruleo mixti, ut & dorsum. Hæc species magis gaudet arenoso fluvii fundo. Edulis est ut prior.

Reperitur & alia Pirayæ species alba, figuræ ut antecedentes, solum caput non ita obtusum, sed os paulum prominens figura conica: color ventris & laterum argenteus: dorsum & caput argentei coloris cum paucò cæruleo transplendente: pinnae omnes argentei coloris cum gryseo mixti. Dentes habet parvulos triangulares ordine dispositos, nec ita mordet ut cæteri. Paulo minor quoque est reliquis speciebus, cæterum non minus edulis quam illæ.

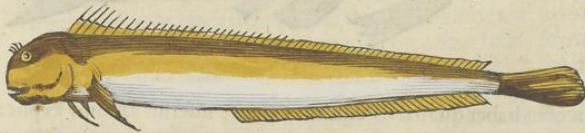
C A P. XIII.

Punarv duæ species. Amore duæ species. Pastor sive Harder. Guacari.

PVNARV Brasiliensibus: pisciculus est quatuor digitos longus, corpore oblongo, capite crassiusculo, & antè obtuso. Os habet parvum; in maxilla inferiore duos solummodo denticulos, longos, acutos instar acicularum: oculos superius & in fronte positos, pupilla nigra, circello aureo: & supra hos duo rubra fila brevissima, prominula; branchias amplas; utpote quæ una ei est

è duabus conflata: Pinnas postbranchiales duas oblongas, & sub his duas plane angustas. Paulo post occiput incipit pinna quæ ad caudam usque producitur, spinulis prominulis suffulta.

In medio infimo ventre incipit similis, ferme ad caudam usque pertingens. Cauda autem longiuscula, & parallelogramma. Tegitur cute fusca, & pinnae sunt ejusdem coloris.

Reperitur hic & alia Punarv species, figura corporis priori similis; sed mandibulas habens rostratas, quasi è minimis denticulis compositas. A summitate capitis pinna latiuscula extenditur us-

ditur usque ad exortum caudæ quæ mollibus textitur spinis non prominulis. Postbranchiales habet fere ut prior; ut & in ventre & cauda. Color ut prioris, sed variegatus est in lateribus lineis curvis obscure purpureis. Vtraque species inter scopulos vivit & intrat etiam testaceorum domicilia.

AMORE GVACV Brasiliensibus; in semipedis longitudinem excrescit; corpore oblongo, capite crassiusculo, branchiis amplis, minutissimis in ore denticulis: Oculi illi parvi nigri circello aureo. Pinnas habet septem: nimirum duas postbranchiales oblongas, quasi triangularas; duas sub his junctas; duas in dorso, anteriorem minorem posteriore; & è regione posterioris unam in infimo ventre. Cauda oblongiuscula, parallelogramma, in extremitate circinata. Tegitur squamis pro sua magnitudine majusculis. Piscis in totum ferrei coloris, in ventre tamen paululum è ferreo albicat. Est edulis.

AMORE PIXVMA Brasiliensibus, vulgo corrupte Amorea Piscis magnitudine Tamoatæ, capite lato, ore amplo, & edentulo, corpore oblongo ita ut fere Tamoatam referat. Coloris est obscure ferrei; in ventre, qui extuberat, albi. Tegitur cute molli: pinnas habet septem & octavam pro cauda in ambitu circinatum. Carne est sicca & bona ut Tamoata.

AMORE TINGA Brasiliensibus piscis est ejusdem plane figuræ cum Amore gvacu, sed tantum minor: habetque squamas in totum albicantis seu pallidi coloris, & in totum maculatur maculis fuscis ut *Tajafca*. Cauda tamen illius est fusco undata. Edulis est ut præcedentes.

PASTOR Belgis

Harder (nomen Brasiliense ab Auctore non proditur) piscis est mediocris Truttæ magnitudine cujus & figuram habet; oculis ellypticis, squamis albicantibus seu argenteis, mediocribus instar percæ, lineari ordine dispositis, & inter ordines squamarum, lineæ gryfæ mediæ sunt intertextæ. Pinnas habet septem omnes majusculas & longas; duas nempe post oculos (cæret enim branchiis) duas sub his junctas in inferiori corpore, his oppositas tamen magis versus posteriora: in summitate dorfi unam maximam omnium; in infimo ventre circa anum unam, & itidem unam illi oppositam in dorso. Cauda in duo ampla cornua est divisa. Pinnæ omnes sunt albicantes.

ANNOTATIO. Piscis nauticis hominibus notissimus, quorum nostrates hoc nomen illi dederunt, quod Auctor noster Latinum fecit. Cæterum Gesnerus judicat esse Mugilem vel mugilis speciem, & squamis satis magnis textum esse, & lineis à capite versus caudam aliquot, instar Thymalli distinctum. Dat autem plures Mugilum icones, quarum nullâ cum hac nostra quam Auctor noster ad vivum delineavit, convenit: omnes quoque habent branchias, quibus hic piscis caret.

GVACARI Brasiliensibus: piscis subrotundo seu pyramidalis corpore, pedalis vel paulo majoris longitudinis; octo digitorum crassitie, ubi maxima est. Caput inferius planum, lateribus ellypsin describit, superius subrotundum. Os parvum rotundum habet subter in plano capitis: loco dentium in utroque latere processus habet quasi fetis equinis factos: inferius labium explicatum, lunatum, membrana constans, quæ in lateribus oris in suis extremitatibus in cirrhum definit, trientem digiti longum, qui cirrhi pro barba serviunt. Oculi parvi, rotundi, nummi mifnici magnitudine, cinerei fusco maculati, superne positi & inter quemlibet foramen, distans dimidium digitum ab oculo versus anteriora: Branchiæ angustæ inferius versus & ante quamli-

quamlibet proxime corpusculum parallelogrammum, semi ferme digitum longum, quod extendere & recondere potest, ita ut reconditum vix videatur. Continet illud corpusculum in extremitate denticulos acutos setaneos, quibus alios pisces pungit. Et post branchias in quolibet latere inferius ad planum, triangularem quasi pinnam, quatuor digitos longam pene, plus uno latam, oblongam, spina ossea in extremitate laterali sustentatam & aliis minoribus secundum longitudinem discurrentibus: spatio autem sesquidigiti versus posteriora directe post has jam descriptas, iterum duas inferius pinnas habet quadratas, in quolibet latere unam, duos & semis digitos longas, duos latas, eodem modo spinis hispida offeis sustentatas. Post anum in infimo ventre angusta est pinna, parallelogramma, duos digitos longa. In medio dorso pinna est, quatuor digitos longa, duos lata, spinis hispida ordine dispositis sustentata, ac anteriore spina dura crassiore fulta, post hanc prope exortum caudæ superius parva quædam est pinna, membranosa, quæ anteriore corniculata spina fulcitur. Cauda constat pinna tres digitos longa inferius, duos superius, bicorni, spinis firmis suffulta. Totum caput testa vestitur dura, ad tactum hispida: totum corpus squamis triangularibus, versus anteriora majoribus, ordine positis. Sunt autem squamæ omnes ad tactum asperæ, quasi exsculptæ, quælibet in sui medio extuberantiam habens: scilicet totum corpus loricatum est, & quælibet pars lorice hæbet quatuor angulos, & in quolibet existit tuberculum ita ut in quolibet latere sit quadruplex ordo tuberculorum. Color totius piscis croceus dilutus, in ventre saturatior; ac per totum maculatur maculis rotundis, magnitudine seminis sinapi, fuscis. Maculæ hæ in lateribus & pinnis paulo sunt majores, in capite minores, ac in summitate capitis maculæ ruunt quasi rivuli. Posterior medietas ventris nullas habet maculas. Pinnae omnes ut corpus coloratæ & maculatæ, excepta pinnula prope caudam, quæ constat membranula nigra, corniculata autem illius spina crocea est & maculata ut reliquæ.

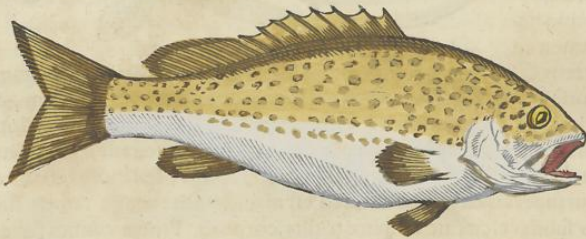
Diu vivit extra aquam, ad quinque horas. Editur defracta lorica, sed paucam habet carnem: intestina longissima, æqualis omnia crassitie, instar crassioris fili quo vela consuunt. Habebat unus piscis quindecim digitos longus, intestina viginti octo pedes longa, quæ dimensus sum.

Reperitur & hic Guacari, magnitudine & figura plane similis priori, qui in flumine S. Francisci capitur solo colore differens & bonitate carnis: est enim totus umbræ coloris obscuri & per totum maculis adpersus obrotundis, nigris, seminis sinapi magnitudine; Caro hujus boni est saporis.

CAP. XIV.

Piraumbu. Acaraaya. Timucu. Guamajacu atinga. Acara. Guari guaru. Cugupu-guacu. Maturaque. Carapo.

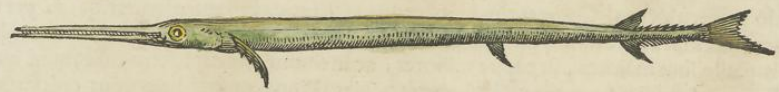
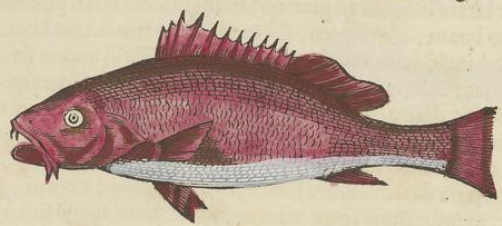
PIRAUMBV Brasiliensibus; *Chayquarona* Lusitanis; piscis carpionis magnitudine & figura: decem digitos longus ab ore ad initium caudæ, paulo plus quatuor digitis latus, ubi latissimus: versus caudam angustior & æqualis latitudinis, duorum nimirum digitorum.

Os habet instar Carpionis, oculos magnos prominentes, pupilla crystallina, circulo aureo cum albo mixto. Pinnae obtinet octo, nimirum unam in medio dorso, paulo plus tribus digitis longam & unum latam, quam in rimam recondere potest, & erectam novem firmis spinis sustentare: huic contigua est alia tres fere digitos longa, minus uno lata nullis innixa spinis: post utramque branchiam unam habet tres digitos longam, unum latam in exortu: in infimo ventre duas junctas, duos digitos longas, vix unum latas, firma spina munitas; post anum unam, digitum latam, dimidium longam, itidem firma spina sustentatam: octava est pro cauda, tres digitos longa, totidem lata & furcata. Squamas habet majores, instar carpionis, argentei splendentis coloris, pauxillo aureo mixti: quælibet autem squama mediam partem usque ab infertione sua coloris est *feulimort*: sub capite & ventris priore parte magis argenteus est. Omnes pinnae dilute cinerei sunt coloris. In ore superius & inferius lapidem habet, denticulis minimis præditum, vix sensibilibus. Edulis est ac boni saporis.

ACARAAYA Brasiliensibus: vulgo corrupte *Garanha*: Piscis qui trium pedum longitudinem

dinem adipiscitur, figura Carpionis. Dentes in inferiori mandibula habet acutos, instar acicularum: in superiori duos longos paulo crassiores, quibus interjacent minutissimi vix sensibiles. Oculi ipsi magni sunt, pupilla crystallina, circulo sanguineo primum, hinc argenteo. Pinnam longā habet per dorfi longitudinem expansam, cujus mediam partem versus anteriora spinis surrigere & in rimam recondere potest: reliquas quinque pinnas communes habet cum aliis piscibus: septimam pro cauda, quæ lata & pene bicornis est. Squamis vestitur argenteis, mediocris magnitudinis, quæ sanguineo colore umbratæ sunt, ita ut maximam partem sanguineo videatur, argenteo colore transplendente: in ventre totus est albus, ut & sub faucibus. Pinnæ omnes sanguinei coloris, exceptis iis quæ sunt in infimo ventre, quæ albæ sunt, in extremitatibus tamen sanguineæ. Edulis est piscis; Sale etiam conditur & servatur.

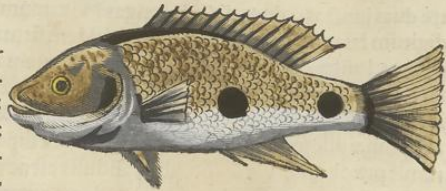

TIMUCV Brasiliensibus; *Peixe agulha* Lusitanis: piscis duos pedes longus, corpore tereti instar anguillæ. Rostrum habet osseum, tres vel quatuor digitos longum, acuminatum, utrobique dentibus minimis refertum: inferior rostri pars paulo longior superiori, & id quod prominet molle, non osseum; caret lingua. Oculos habet rotundos, crystallinos, circulo argenteo: sex pinnas, nimirum duas oblongas postbranchiales, duas junctas in infimo ventre ante anum parvas, post anum unam quæ fere ad exortum caudæ porrigitur & similem huic oppositam in dorso; Cauda pinna quasi bisecta constat. Caret squamis, sed tegitur cute. Summitas capitis & rostri ac dorfi cum medietate laterum olivacei est coloris: inferior medietas cum ventre argentei. Per utrumque autem latus secundum longitudinem linea tendit virescens, distinguens olivaceum ab argenteo. Pinnarum color respondet parti cui appositæ sunt. Edulis est. Capitur in mari & fluviis salis. Boni est saporis, præsertim frixus butyro; caro ejus non est spinosa.

GVAMAIACV ATINGA Brasiliensibus, mihi orbis muricatus Ranæ rictu, septem digitorum longitudinem habebat, & corpus oblongum: os Ranæ simile, & loco dentium tam superius quam inferius, os durum: oculos magnos, rotundos, protuberantes, pupilla crystallina circulo flavo: Branchiarum loco foramen in utroque latere digitum admittens & pone hoc pinnam trapezii figura, unum digitum longam, duos latam: in extremitate dorfi versus caudam etiam pinnam oblongam, haud amplam, & è regione hujus similem in infimi ventris extremitate. Cauda constat pinna sesquidigitum longa, unum lata. Totum corpus tegitur cute spinosa quæ in capite in duram testam abit. Spinæ illæ constant duris ossibus & acutis: in infimo tamen ventre caret spinis, sed mollis est instar Ranæ. Totum corpus & caput superius ex gryseo & fusco est maculatum: magis tamen fulcescit, inferius totum ex albo subflavescit, ut & spinæ totius corporis. Pinnæ omnes flavescunt. Post utramque pinnam postbranchialem maculam habet nigerrimam stuferi magnitudine & supra hanc utrobique, paulum tamen magis versus anteriora aliam minorem nigerrimam. Ad utrumque latus exortus pinnæ dorsalis etiam similem habet: parvulas item sub oculis & ore. Vtris modo se inflare potest.

Non est edulis. Capitur in mari.
 ACARA Brasiliensibus: piscis palmum longus, dorso curvo, & alto corpore ut Perca. Os habet angustum, & dentium loco limam: oculos haud magnos, nigros, circulo aureo: Pinnas obrinet sex: nimirum sub qualibet branchia unam longam, triangulum acutum re-

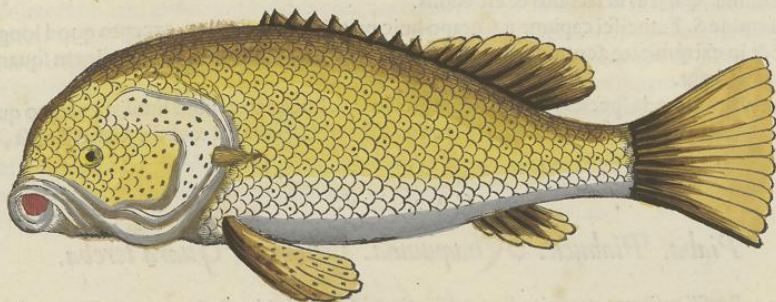

ferentem:

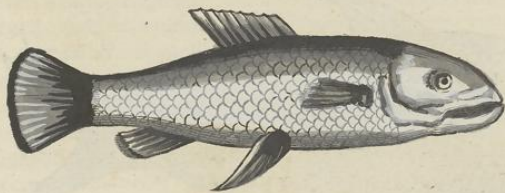
ferentem: à summitate autem dorsi pinna extenditur, firmis spinis sustentata & in triangulum acutum prope caudæ exortum desinens. Cauda oblonga est, parallelogramma, in extremitate recta. Vestitur squamis satis magnis, argentei coloris, sed in capite, dorso & lateribus ita umbra mixtis ut fuscus videatur. Venter albicat. Pinnæ omnes & cauda fusci sunt coloris ex umbra. In medio quolibet latere magnam habet maculam nigram, ut & prope exortum caudæ. Edulis est piscis, & capitur in fluviis dulcibus.

GVARVGVARV Brasiliensibus, pisciculus est minutus, nunquam major sesquidigito, exili corpore, oblongo, instar minimi *Eldrix*. Capitulum habet compressum: ocellos nigerrimos, circulo aureo: pinnulas quinque, nimirum duas postbranchiales, & duas subtus fere in infimo ventre, & unam in posteriore medietate dorsi: cauda constat pinna parallelogramma, in extremitate circinata. Vestitur squamulis; & totum caput superius, & dorsi anterior medietas sunt fusci coloris, posterior & latera aurei, squamulis umbratis umbra: caput inferius & venter albi splendentis ut mater perlarum: pinnulæ flavæ: prope caudam utrinque maculam habet nigram. Edulis est & capitur in lacubus & stagnis.

CVGVVV-GVACV Brasiliensibus, Lusitanis *Meros*, Belgis **Jacob Evertzen**: ingens fit piscis: habui quorum corpus cum capite quinque pedes erat longum & cum cauda sex: corporis ambitus quatuor pedum, octo digitorum, altitudo unius & semis. Caput & os magnum habet, quod apertum in rotundum dilatat, edentulum: oculos mediocres, pupilla crystallina nigricante, circulo flavo: Branchias in ambitu rotundas, medio autem in triangulum desinentes: Pinnas quinque, nimirum unam à summitate dorsi incipientem & non ita longe à cauda desinentem, ad anteriorem partem seu medietatem plane angustam & acutis spinis munitam, posterior autem medietas lata est & semilunata in ambitu, spinisque haud firmis erigitur: prope anum unam ejusdem figuræ, cum medietate posteriore dorsalis, sed dimidio minorem: post branchias prope infimum ventrem duas longas & latas, tenuioribus spinis intertextas. Cauda magnam pinnam habet quadratam, in extremitate latiore, quam in exortu. Squamas habet parvas. Totum caput, dorsum ac latera cinerei sunt coloris cum umbra mixta, & versus dorsum paulo saturatoris. Venter albicat. Pinnæ omnes cum cauda dilute brunneæ. Per totum caput, dorsum, latera & pinnas postbranchiales maculæ parvæ nigræ, seu puncta frequentissima dispersa. Venter vero & reliquæ pinnæ cum cauda his punctis carent. Bonam habet carnem. Capitur in mari.

MATVRAQVE Brasiliensibus: Piscis corpore oblongo & ferme parallelogrammo, figura scilicet *Tamoatæ*. Quinque aut sex digitos longus, sesquidigitum latus, ubi latissimus. Caput habet latiusculum, dura testa tectum. Oris pars inferior paulo longior superiori: & in inferiori sex denticulos acutissimos habet, in superiori aliquot minimos: Branchias satis amplas: oculos rotundos, nigros, circello aureolo, exterius fusco: Pinnas sex, nimirum duas postbranchiales oblongas, haud latas: duas tales in medio infimi ventris & unam post anum trapezii figura, & similem in medio dorso: Cauda constat pinna quadrata unum fere digitum longa, in extremitate circinata. Tegitur magnis squamis ordine positis. Totum caput superius, dorsum & latera nigra sunt, venter ex albo obscure canescit. Pinnæ omnes nigræ. Capitur solum in lacubus & paludibus, non in fluviis. Boni saporis est, sæpe comedunt.

Y

CARAPO

CARAPO Brasiliensibus, Prima species, corpore oblongo, figura cultri: dorsum nimirum crassum & obtusum, venter acutus ut culter: posterius autem corpus definit in acumen: unum pedem circiter longus, duos digitos latus, ubi latissimus. Caput acuminatum, sed compres-

sum, inferius labium paulo longius superiori, os angustum, inferius ordinem denticulorum minorum, superius nullos habet. Oculi minimi, nigri, vix grani papaveris magnitudine. Branchiæ angustæ & post quamlibet parvula pinna oblonga. Vnius fere digiti intervallo à capite in infimo corpore incipit pinna tenuis, angusta & per totum ventrem æqualiter porrigitur ad finem corporis: nam caudam nullam habet nec ullam aliam pinnam in toto corpore: Squamas habet mediocres. Totus piscis est coloris ex fusco & paucò rubro mixti, ac in dorso & capite magis nigrescit. A branchiis in quolibet latere linea tendit ad finem corporis usque, quasi cultri acie tracta & sub hac linea maculæ nigrae per corpus dispersæ, seminis sinapi magnitudine. Capitur in lacubus & est edulis.

In Flumine S. Francisci capiuntur Carapo huic priori speciei similes, excepto quod longiores sint & in extremitate acuminati instar subulæ, ad trium digitorum longitudinem squamulas parvas habent.

CARAPO secunda species, priori figura, colore & lineis lateralibus similis, excepto quod dimidiæ tantum sit latitudinis, nec ulla maculas habeat. Capitur in lacubus. Caro spinosa, sed boni saporis.

C A P. X V.

Piaba. Piabucu. Nhaquunda. Guebucu. Guara tereba.

PIABA Brasiliensibus: magnitudine nostratis *Eldize* (vide Gesnerum de Phoxino) pisciculus duos aut tres digitos longus (interdum quatuor aut quinque quando maximus) ocellos habet nigros, circello aureo. Squamulis vestitur. In medio dorso pinnula erecta triangularis: post quamlibet branchiam unam habet oblongam; duas in medio infimo ventre & post has unam, quæ ad caudæ exortum protenditur: cauda est furcata. Caput ad latera auro & argento splendet: totum dorsum argenteo viridi & multo Indico: medium laterum secundum longitudinem argenteo & Indico mixtum: Venter auro & argenteo & paucò Indico. Post quamlibet branchiam maculam habet rotundam satis magnam Indici coloris & statim post hanc ejusdem coloris maculam lunæ corniculatæ figura, ejusdemque coloris oblongam in quolibet latere ad caudæ exortum. Pinnæ omnes & cauda aurei coloris, quæ in infimo ventre rubra. Capitur in omnibus fluviis dulcibus currentibus Brasiliæ ac summa vi contra aquæ cursum nititur. Brasiliani involvunt foliis arborum & cineribus condunt, desuper ignem imponentes; sic præparatos comedunt. Saporis sunt haud contemnendi: sapius comedi.

PIABUCU Brasiliensibus: pisciculus sex digitos longus, sesquidigitum latus, ubi latissimus; ventre paululum extuberante, oculis elegantibus, pupilla crystallina, circello argenteo, cui superius parum rubri admixtum. Septem habet pinnas, octavam

pro cauda furcatam: nimirum postbranchiales duas in infimo ventre, unam in medio dorso, circa anum unam longam extensam versus caudam; & è regione hujus in dorso parvulam. Tegitur squamulis argenteis splendidibus. Per medium laterum secundum longitudinem tendit linea alba lata non splendens. Dorsum autem ad hanc lineam olivacei est coloris, cui viri-

cui viridis hyacinthinus persplendet. Pinnae albæ. Capiuntur facillime aciculis, vel corbe aut olla immissa in aquam, cui parum farinhæ de mandioca aut mica panis intrita. Cocti comeduntur & frixi: Si quis vel leviter vulnerato uno aut altero membro vel ulcusculum tenens aquam ingrediatur, statim hic piscis vulnus petit mordendo, ita sitiens est sanguinis humani.

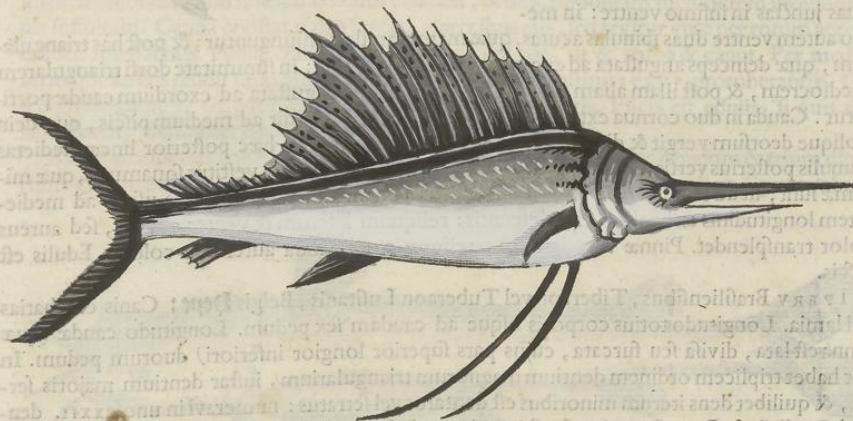
NHAQVUNDA Brasiliensibus; mas & femina reperitur. Mas corpore est oblongo, fere ubique æquali, septem, octo, aut decem digitos longus, duos altus, ubi altissimus: caput & os fere Lucii habet; superius labium extendere & oris hiatum rotundare potest: dentium loco habet limas, linguam tenuem, branchias amplas: oculos conspicuos, pupilla nigra, circulo fusco: septem pinnas, post quamlibet branchiam unam, duos fere digitos longam; sub his

in infimo ventre duas junctas, & post anum unam pene quadratam. Ab initio fere dorsi una protenditur pene ad caudæ exortum, tres digitos longa, unum ferme lata, æqualis, mollibus spinis suffulta, quæ in fine paulo latior, & in triangulum definit. Cauda testa

dura regitur nigra. Totum corpus squamis mediocris magnitudinis vestitur, ac torum dorsum & latera obscuri grysei sunt coloris cum argenteo transplendente. Venter albus. In utroque latere unum ordinem habet macularum, rotundarum, nigrarum, pisi magnitudine, & inter has dispersa punctula multa cærulea. Pinnae omnes aureæ ut & cauda: & pinna dorsi in super variegatur per totum punctulis cæruleis. In utroque latere per ordinem macularum nigra tendit linea, incipiens à fine superiore branchiarum, & ad regionem finis pinnae dorsalis desinens, & semidigiti fere interstitio sub hujus fine, alia linea incipit ac in medio exortus caudæ definit. Lineæ hæc elatae sunt ac aureæ. Capitur in fluviis ac boni est saporis.

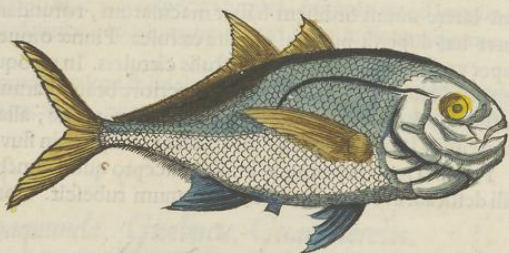
Femina mari per omnia similis, excepto quod punctulis cæruleis in lateribus & pinna dorsali destituatur & quod venter circa anum rubescit. Comeditur ut mas.

GVEVCEV Brasiliensibus: Lusitanis *Bicuda*; piscis rostratus, oblongo & ferme tereti est corpore, ut *Dorada*: capite porcino, rostrato, cauda in duo cornua diducta ut *Albacaria*: rostrum acutum, ossium, durum: partis superioris longitudo sedecim digitorum, inferioris decem. Crassities totius prope insertionem septem digitorum: utramque autem rostri partem movere potest. Branchias habet amplas: os interius orbicularis figuræ, in medio sui hyperbolico foramine; lingua oblonga, alba, dentibus omnino caret. Oculos habet solidi magnitudinis, pupilla crystallina, circulo argenteo. A rostri insertione caput in altum assurgit, ut in *Dorada* mare: est autem caput ab oculis ad occiput longum septem digitos, novem altum. Corporis longitudo ab occipitio ad caudæ exortum quatuor pedum, & altitudo lateris post occiput unius pedis; in medio autem corporis decem digitorum & prope caudam duorum. Cauda in duo cornua extenditur & ampliatur, quodlibet octodecim digitos longum; ad cuius exortum in quolibet latere duæ auriculæ membranaceæ. Pinnas habet sex: proxime post quamlibet branchiam unam, directe à latere protensam, dura membrana constantem ut in *Tiberone*; figura trianguli acuti, undecim digitos longam, & in exortu, ubi latissima, duos tantum latam: è regione harum in infimo ventre duo bacilliformia corpora juncta habet, ex osse nigro constantia; dura, plane ut os *Sepiæ*; quodlibet novemdecim digitos longum: utrumque junctum, in rima longa, profunda recondere potest, quæ à natura secundum longitudi-

nem ventris facta est ad caudam usque. Interstitio duorum pedum à fine hujus fissuræ seu ano, in infimo corpore pinnam habet triangulatam sex digitos longam, latere anteriori firma spina munitam; etiam hanc in rimam quandam recondere & rursus surrigere potest: octo digitorum interstitio ab hac pinna, parvam habet versus caudam, in acutum triangulum versus posticam partem desinentem, & è regione hujus similem & æqualem in superiori corpore, has duorum digitorum intervallo sequitur cauda, quam supra descripsi. Maxima autem omnium est pinna dorsalis, incipiens à summitate occipitis, quæ protenditur per dorsum in trium pedum longitudinem, constans membrana pergameni æmula, costis intertexta, hanc quoque rotam demittere potest ac in profunda rima condere: lata est sesquipedem, ubi latissima, & versus posteriora paulum angustatur. Cute crassa, subaspera vestitur, tota sub fusca: spinulis oblongis, trientem digiti longis, ut ita solida sit & aspera, cum squamis careat. Venter & caput inferius albicant, latera cinerei & argentei coloris: dorsum ex cinereo argenteo obscure fuscum, ut & caput superius & rostrum; reliqua rostrum cinerescenti flavo. Pinnae omnes cum cauda ex cinereo argenteo fuscescunt, ut & dorsalis, quæ præterea maculis orbicularibus, nummi mishnici magnitudine insigniter est variegata, illa post anum paulum undata maculis fuscis. Carnem copiosam habet, non spinosam, pinguem, non glutinosam, ideo ad comedendum aptiorem quam caro Marforum. In ventriculo interiore multos integros pisces pedales inveniebam.

GVARA TEREBA Brasiliensibus; Piscis magnitudine septem aut octo digitorum: capite obtuso, oculis crystallinis, circulo aureo: os denticulos habet minimos: Branchias amplas: dorsum incurvatum, unde & *Corcovado* minor potest appellari. Pinnas obtinet septem: post quamlibet branchiam, unam longam: sub his duas junctas in infimo ventre: in medio autem ventre duas spinulas acutas, quæ membranula conjunguntur; & post has triangularem, quæ deinceps angustata ad exortum caudæ extenditur: in summitate dorsi triangularem mediocrem, & post illam aliam similem majorem, quæ angustata ad exordium caudæ porrigitur. Cauda in duo cornua extenditur. A branchiis linea tendit ad medium piscis, quæ dein oblique deorsum vergit & directe usque ad caudam porrigitur: hæc posterior lineæ medietas hamulis posteriori versus armatur, & utroque latere triangularibus vestitur squamulis, quæ minimæ sunt, ut ad tactum glaber videatur. Coloris est in dorso & lateribus usque ad medietatem longitudinis ex hyalino cærulescentis: reliquum laterum & venter albicat, sed aureus color transplendet. Pinnae ventris albæ, reliquæ cum cauda aurei sunt coloris. Edulis est piscis.

I PERV Brasiliensibus, Tiberon vel Tuberaon Lusitanis, Belgis *Heye*: Canis carcharias vel lamia. Longitudo totius corporis usque ad caudam sex pedum. Longitudo caudæ (quæ pinna est lata, divisa seu furcata, cujus pars superior longior inferiori) duorum pedum. In ore habet triplicem ordinem dentium magnorum triangularium, instar dentium majoris serræ, & quilibet dens iterum minoribus est dentatus vel serratus: numeravi in uno cxxii. dentes. Oculi clari. Pone foramina seu spiracula tres habet in quolibet latere rimas, spithamales quasi incisuras. Totum corpus tegitur cute ad tactum hispida, qua siccata ligna expoliri possunt. Crassities corporis duorum pedum. Sex alias pinnas habet præter caudam, duas maximas sesquipedem longas & septem digitos latas, in quolibet latere unam post incisuras directe à latere protensas: unam in medio dorso erecte stantem, duas minores in infimo ventre, & unam omnium minimam proxime caudam in inferiori corpore. Carnem habet albissimam quidem, sed nimis siccam. Comeditur à nauticis sociis & bajulis. Juniores fati bene sapiunt. Vidi plusquam vigesies ingentem canem absumentum fuisse à Tiburone in Bibiribi. Vidi sapius duo posteriora crura cum natibus uno morsu cani ablata. Hominibus infestissimus est & facile aliquem dilacerat si incautius aquam ingrediatur.

ANNO TATIO. De Cane carcharia vide Aldrovandum lib.iii. cap. 3 2. Sed observa, quod ille in Iconibus in utroque latere exprimit quinque incisuras, cum Auctor noster tantum tres ipsi tribuat. Habeo autem sceleton oris, in quo tam in superiori quam inferiori mandibula sextuplex ordo est ejusmodi dentium, subtilissime ad latera ferratorum; & numerari possunt dentes supra trecentos; præter alios minutos: ita ut terribilis sit rictus.

Tiburonis species minor, Belgis *ten Crupsheye* à figura, convenit cum majore, excepto capite, quod habet triangulare seu ut cor vulgo pingitur. Oculi parvi ad latera ipsius capitis. Os

tis. Os parvum triangulare longe infra positum; cum triplici ordine dentium minorum, nec ita potest nocere; os enim habet angustum. Caro melius sapit quam majoris.

Reperitur & alia species, quam Brasilienses vocant *Vrumaru*: Lusitani *Lixa*; Græcis *Πύρα*, Latina *squatina*, Belgis *een Schoerhene*.

CAP. XVI.

Bagre diversæ species. Rayæ diversæ species.

BAGRE piscis oblongo corpore, initio dorsi paulum elevato; capite acuminato seu conico, quod dura testa est testum ad initium elevationis dorsi: pedalis longitudinis: Barbam habet sex cirrhis constantem, quorum quatuor inferiores sesquidigitum longi, duo superiores longitudinem totius piscis æquant. Pinnas obtinet septem, octavam pro cauda: nimirum

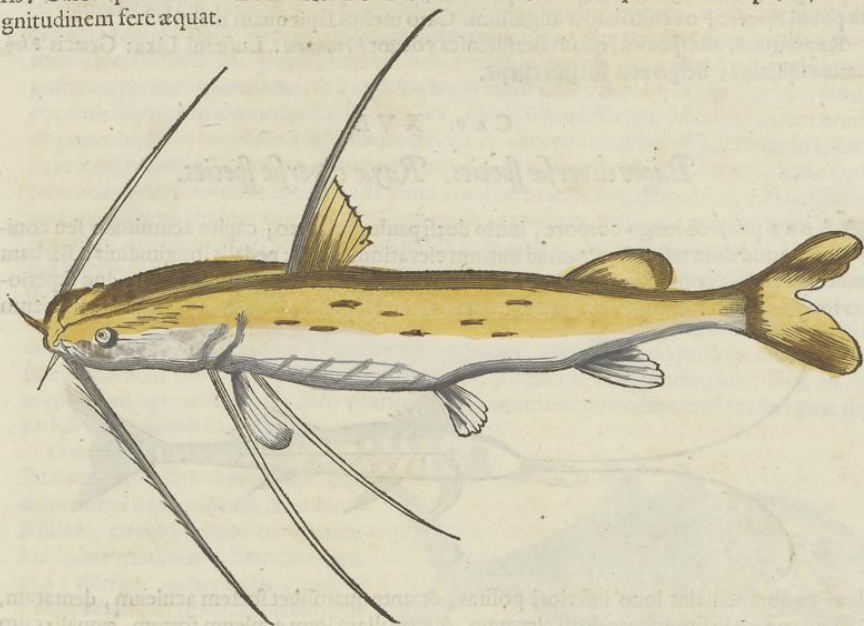
duas postbranchiales loco inferiori positas, & ante quamlibet fortem aculeum, dentatum, osseum: unam in summitate dorsi elevatam, & ante illam item aculeum fortem, æqualis cum pinna longitudinis: duas junctas in medio fere infimi ventris, magis tamen versus anteriora; unam membranaceam sine spinis versus caudam, & huic oppositam mediocrem mollibus spinis suffultam. Cauda constat pinna furcata, caret squamis, sed tegitur cute per totum argentei coloris splendentis. Pinnæ omnes argentei sunt coloris, ut & barba & caput. Per medium utriusque lateris tendit linea argentea ad caudam usque constituta ex 77. protuberantiis. Oculi nigri satis ampli; os parvulum, edentulum, labiis elevatis. Piscis est edulis; si quis ab eo læsus fuerit, difficulter sanatur & magnos patitur dolores.

Alia *Bagre* species (quem describo, longitudinem habebat duorum pedum & trium digitorum) corpore oblongo, capite compresso & plano; ore inferius parabolicæ figuræ, obtuso,

edentulo. Caput octo digitos longum, testa dura punctulata testum. Oculi parvi, rotundi, crystallini, quatuor fere digitos ab invicem distantes. Barbam habet sex cirrhis constantem, quorum exteriores longiores, quatuor digitorum, reliqui breviores: septem illi pinnæ, octava pro cauda: una nimirum in summitate dorsi, firma spina antè munita, erecta, tres digitos longa, totidem lata: duæ postbranchiales, itidem firma spina munitæ, quatuor digitos longæ, duos latæ; interstitio sex & semis digitorum post branchiales in infimo ventre (qui paulum extuberat) duæ junctæ, tres digitos longæ, duos latæ, in ambitu circinatæ: septem digitorum intervallo à dorsali, alia in extremo dorso, carnosâ, sesquidigitum longa, unum lata, in extremitate mollibus spinis munita: & sub hac in infimo ventre alia paulo major: cauda sequitur trium digitorum intervallo, in duo cornua diducta, crassâ sed molli membrana constans duos & semis digitos longa, in quolibet cornu duos lata. Totum caput superius & ad latera, dorsum totum & latera ad protuberantiam ventris usque, candidi cum diluto flavo & aureo mixti est coloris; in testa capitis etiam aliquid viridis transplendet: Pinnæ omnes & cauda gryseæ sunt: Venter & laterum inferior pars & caput inferius (quod planum est) albi coloris: Ca-

ris: caret squamis sed vestitur cute. Bona fatis est carne, meliori quam Camarupi, cujus magnitudinem fere æquat.

BAGRE alia species figura & magnitudine ut præcedens, sed barbam habet quatuor tantum cirrhis constantem, duobus nimirum longis octo digitos, & latiusculis instar ligulæ, duobus brevibus: ad pinnam dorsalem similis ligula novem digitos longa, & post branchiales pinnae eodem modo: cætera similis præcedenti.

BAGRE alia species: Belgis nostris vulgo **Clipbagre** decem digitorum longitudinem habet; corpore oblongo: capite lato & compresso: ore parabolico, edentulo. Barba constat sex cirrhis quorum quatuor inferiores unum digitum, superiores duos longi.

Oculos habet parvulos, carulescentes; quatuor digitorum interstitio ab ore in summitate dorfi tegitur testa dura ossæa; & post branchias in quolibet latere pyramidalis testa angusta tegit latera. Pinnae habet septem, & octavam pro cauda: nimirum unam in summitate dorfi, elevatam, mollem, sesquidigitum altam, plus uno latam, antè spina ossæa crassa dupliciter ferrata, duos & semis digitos lata sustentatam. In medio ventre infimo duas parvas: in fine pene dorfi, carnosam, parvulam, angustam & è regione hujus inferius aliam parvulis spinis suffultam; cauda divisa in duo cornua sesquidigitum longa. Tegitur cute: ac in capite, initio dorfi & lateribus ubi testaceus est, umbræ est coloris, per reliquum totum dorsum & latera umbræ dilutioris, & fuscis maculis mediocris magnitudinis variegatur: in ventre albicat. A testa latiore sine ad caudam usque in quolibet latere, per lineam rectam tendit ordo denticulorum acutorum, posterius verorum qui clypeo duro ferrato in medio insunt, nam anguli obrusi figura positi sunt usque ad caudam hoc modo 7. Edulis est, sed pauca carne, quæ non magni fit.

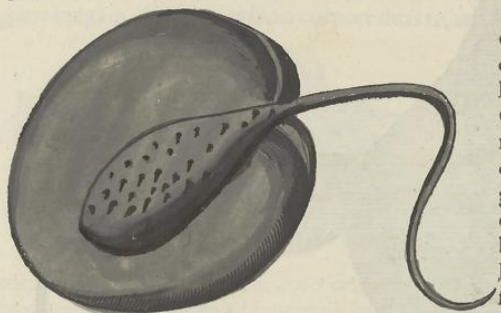
BAGRE alia species, præcedenti similis, & maculis nummi mignici magnitudine variegatus: verum caret denticulis illis in lateribus: lineam solummodo habet: & duos cirrhos & sex longiores quam alter. Hæc species habet carnem bonam & pinguisimam.

BAGRE alia species, figura &

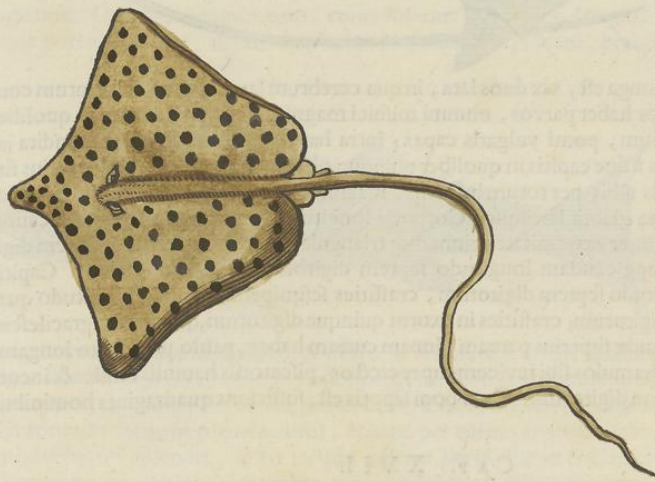
magnitu-

magnitudine similis illi quem secundo loco descripsimus: sed barbam habet tantum quatuor cirrhis constantem, duobus nimirum longis octo digitos & latiusculis instar ligulæ, duobus admodum brevibus. Ad pinnam dorsalem similis ligula est novem digitos longa; & ad postbranchiales eodem modo; cætera per omnia similis illi quem diximus; nam & ventrem ita protuberantem habet.

prehenditur, caudam incurvatam supra corpus levando. Os inferius habet, haud amplum, edentulum; incisuræ quasi parabolicæ. Cute tegitur in superiori corpore ferrei coloris & in medio dorso insignitur tuberculis nigris, parvis: inferius corpus totum album. Caro nihili æstimatur in cibis.

AIEREBA Brasiliensibus Raja species, piscis planus, circinatus, unum pedem & novem digitos longus, & totidem latus (reperiuntur & duplo majores.) Quatuor digitorum interstitio ab anteriori circumferentia in superiori superficie duo foramina habet fatis ampla, tres digitos ab invicem distantia; prope caudæ exortum orbicularis incisura est in quolibet latere: cauda teres, quatuor pedes longa, & circiter in medio sui, duas ossicas spinas crassas retro dentatas habet, quibus pungit, quando ad spiracula apprehenditur, caudam incurvatam supra corpus levando.

IABEBIRETE Brasiliensibus; Raja species, ejusdem magnitudinis cum Aiereba; figura autem obtusi vomeris ad latera extuberantis: sectiones prope caudam ut in illa, & præterea duo corpora cylindracea digiti crassitie protuberantia. Cauda longa. Color pisci superius è cinereo fuscus, inferius albus; carne probata est & bona.

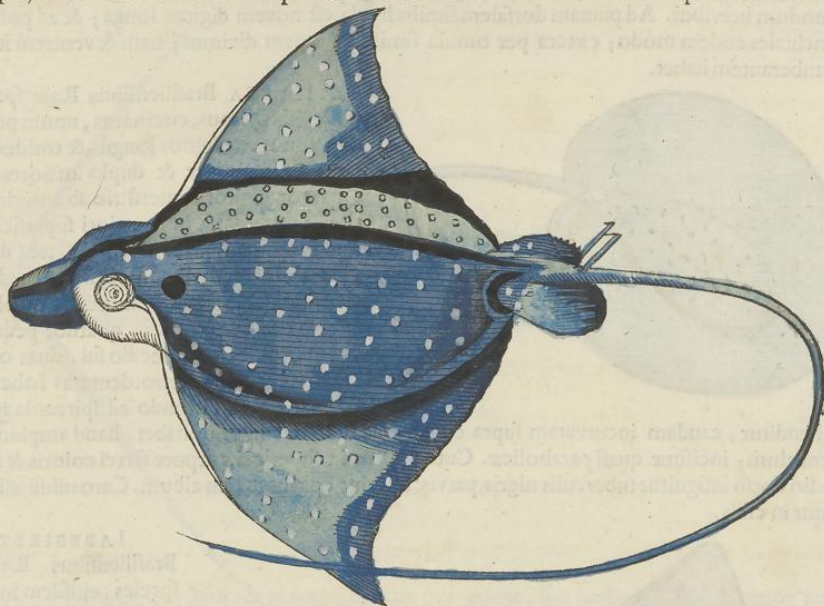
Reperitur hic & alia Raja species præ-

cedenti similis, excepto quod processibus illis cylindræis prope caudam destituitur. Color totius corporis superius umbræ, punctulatus per totum maculis nigris, seminis sinapi magnitudine: cauda aculeis caret. Carnem habet bonam.

Reperiuntur hic & Raja, quarum caudæ tres & semis pedes longæ, crassæ in initio tres digitos & in fine plane acuminatæ, plenæ tuberculis nigricantis in totum coloris, flexiles ut scutica.

NARINARI Brasiliensibus; sunt aliquot illius species, hæc quam hic describimus appellatur *Narinari pinima*: Lusitanis *Raja*, Belgis *Pijlsteert* vel *Seicle*. Pastinaca marina. Corpus habet magnum, latum, ferme triangulare: constans ad utraque latera latissima pinna triangulari, carnosa: & prope caudam habet duas pinnas, palmi magnitudine, subrotundas, æqualis longitudinis: caput magnitudinem habet mediocris porci, crassum, compressum, in medio quasi fossam habens. Os triangulo subrotundum, compressum paulo & in promuscidem definens: nam oris hiatus quinque distat digitos ab extremitate promuscidis versus ventrem: amplitudo oris duorum & semis digitorum; edentulum, sed loco dentium os habet linguæ figura inferius in ore, quatuor digitos longum, sesquidigitum latum, ad fauces usque pertingens, & simile os superius, transversim positum, duos digitos longum & totidem latum. Inferius os constat è septemdecim ossibus, albis, duris literæ **U** figuram habentibus, quæ arcte per membranas conjunguntur, hisce alia septemdecim subjacent, singula singulis, spongiosa ad aspectum, nec ita dura, superius os constat quatuordecim ossibus literæ **J** figura, quæ eodem

codem modo per membranas sibi invicem agglutinantur, iisque etiam alia quatuordecim ossa superjacent: duo autem illa ossa per membranas annectuntur aliis ossibus capitis. Cranii cavi-

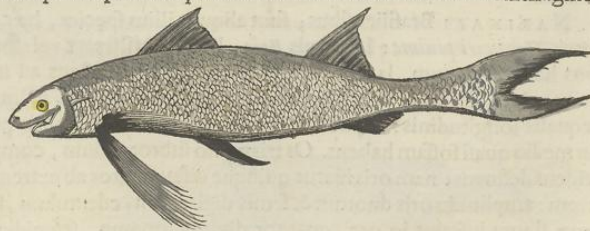

tas sex circiter digitos longa est, vix duos lata, in qua cerebrum latet. Promuscis tantum constat cartilagine. Oculos habet parvos, nummi misnici magnitudine: post oculos in quolibet latere spiraculum amplum, pomi vulgaris capax; intra hæc branchiarum folia recondita jacent: ad latera inferius à fine capitis in quolibet quinque oblongas incisuras. Color totius superius ferreus, maculis albis per totum inspersis, magnitudine nummi misnici; inferius totum album. Cutis tota glabra lævisque. Corporis longitudo ab occipite ad exortum caudæ sesquipedalis, latitudo inter extremitates pinnarum triangularium, trium pedum & decem digitorum. Pinnarum prope caudam longitudo septem digitorum, latitudo quatuor. Capitis longitudo decem, latitudo septem digitorum, crassities sesquipedis. Caudæ longitudo quatuor pedum & trium digitorum; crassities in exortu quinque digitorum, quæ sensim gracilescit. Paulo post exortum caudæ superius parvam pinnam curtam habet, paulo plus digito longam, & mox post eam duos hamulos sibi invicem super erectos, piscatoriis hamulis similes & incurvatos, longitudine trium digitorum. Caro boni saporis est, sufficiens quadraginta hominibus faturandis.

CAP. XVII.

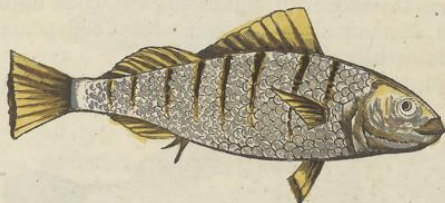
Piracoaba. Corocoro. Guaticupa. Virbaco. Niqui. Guarerua.

PIRACOABA Brasiliensibus, piscis pedalem longitudinem adipiscitur, corpore oblongo, ut *Zandat* Pomcranorum. Os habet acuminatum, amplum, edentulum: mandibulam superiorem longiorem inferiore, & superior pars oris prominet in rotundum conum è cartilagine constantem: oculi illi satis ampli, pupilla crystallina, circulo aureo. Pinnas habet octo: nimirum duas in dorso triangulares erectas, interstitio sesquidigiti: post quamlibet branchiam unam oblongam, angustam: duas his breviores in infimo ventre junctas, & prope anum unam triangulatam; octava est cauda furcata. Sub qualibet pinna postbranchiali barbam habet sex pilis crassiusculis constantem tres digitos fere longis, estque ejus exortus prope exortum pinnarum, vergens retrorsum. Totus vestitur squamis mediocri magnitudinis argentei coloris, & in dorso ac summitate capitis paulum canescit. Pinnæ quoque omnes

omnes cani seu cinerei sunt coloris: postbranchiales tamen nigredine dilutæ sunt. Barba alba. Capitur arenosis locis in mari. Boni est saporis.

COROCORO Brasiliensibus. Piscis dorso incurvato, capite & ore obruso; pedalis longitudinis. Denticulos habet parvos, haud acutos: branchias satis amplas, quarum anterior pars in spinam definit acutam: sex pinnas: nimirum in quolibet latere post branchias unam tres digitos longam, subtus in infimo corpore duas triangulares fere, sed in extremitate circinatas &

anterius firma & acuta spina suffultas, post anum unam crassa, dura & acuta spina nixam, cui parvula spina antistat. A summitate dorfi pinna incipit, quæ arcuatim ad medium dorsum tendit, firmis ac acutis spinis sustentata, hinc definit & contigua illi est mollis, quæ & arcuata fere est, & pene ad exortum caudæ protenditur. Cauda duos digitos longa, quatuor lata. Squamis majusculis vestitur,

totus argentei coloris, sed in toto dorso & ejus summitate diluta umbra mixtis & per latera transversim (non tamen ad ventrem usque) in quolibet octo striæ digitum latum crassæ ex diluta umbra descendunt: venter totus albus, ut & illius pinnae. Pinna dorsalis, postbranchiales & cauda ex argenteo & diluta umbra mixtæ. Pinnam autem anteriorem dorsalem in rimam potest recondere. Capitur in mari & est edulis.

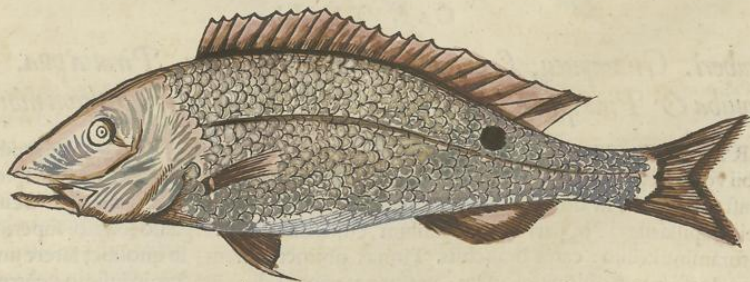
GVATVCVPA Brasiliensibus, *Balabolla* Congensibus, *Corvina* Lusitanis, Piscis corpore oblongo, dorso paulum, ventre minimum curvo: longitudinem duorum pedum non raro adipiscitur. Os habet acuminatum, cujus inferior pars paulo longior superiore, quodque ample potest diducere, dentes minimos, linguam conspicuam, branchias amplas; oculos

stuferi magnitudine, pupilla nigra, circulo argenteo: Pinnas obtinet septem; post quamlibet branchiam unam oblongam; duas sub his in infimo ventre paululû versus posticam partem; unam post anum

triangularem: unam triangularem ac altam in summitate dorfi, duriusculis spinis suffultam, & huic fere contiguam alteram in posteriori parte dorfi oblongam, quæ æqualis fere latitudinis, atque ad exortum pene caudæ protenditur. Cauda constat pinna fere quadrata & lata. Parvulis rotundis squamis totus vestitur, coloris per totum argentei splendentis, cui tamen in dorso aureus transplendet, & ad tactum videtur lævis. Pinnae & Cauda ut & venter albicant. A summitate autem branchiarum per medium latus ad caudæ exortum tendit linea argentei coloris. Capitur in mari; ac optimi est saporis, ut *Schelvisch* nostratium. Sæpius commedi.

VRI BACO Brasiliensibus, Piscis dorso incurvato, ventre protuberante, quindecim aut sedecim digitos longus, quinque aut sex altus, ubi altissimus. Caput & os obrusum, conum referens triangularem: dentes parvuli, acuti: lingua lata: branchiæ amplæ in triangulum deficientes: oculi dupli stuferi magnitudine: pupilla crystallina, circulo argenteo, cui aliquid

cinnabarii mixtum est. Pinnas habet sex, nimirum post quamlibet branchiam, unam longam triangulum acutum referentem, sed exterius paulum circinatum: sub his in infimo ventre duas

Z

trian-

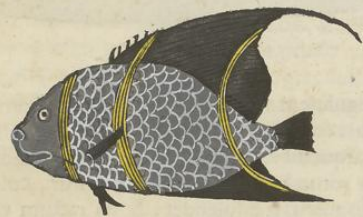
triangulares, antèrius firma spina munitas: post anum unam oblongam, in exteriori ambitu circinatam, molliusculis spinis per medium suffultam, antèrius autem dura & acuta spina: à summitate autem dorfi ad exortum fere caudæ tendit pinna latiuscula, latitudinis fere ubique æqualis, & acutis spinis sustentata: Cauda itidem lata in duo veluti cornua distenditur. Vellitur squamis magnis, in totum argentei coloris, sed cui parum cinnabarii translucet. Pinnae laterales & infimi ventris albæ seu argenteæ, dorsalis & cauda plus cinnabarii quam argentei habent. A summitate denique branchiarum ad caudam usque, (paulum arcuatim) tendit linea rubra & supra eam in posteriore parte corporis, in utroque latere, maculam habet nigram magnitudine grossi misnici. Capitur in mari: Edulem habet carnem & bonam.

NIQVI Brasiliensibus, nostrates vocant **Pietzman**: Piscis capite crasso, ore ranæ amplo, edentulo, crassa lingua & inferiore mandibula paulo longiori quam superior. Anterior corporis medietas est paulo latior, posterior angusta & teres: estque ut plurimum sex aut septem digitos longus, latus antèrius quidem sesquidigitum aut paulo latior: Ocelli ipsi parvi quidem sed exserti, cylindracei more cancrorum terrestrium, pupilla nigra, circulo è cinereo fusco. Branchias habet amplas & post quamlibet pinnam unam, digitum longam & latam, in ambitu circinatam: in ventre sub his paulo inferius duas junctas: à medio dorso pinna ad caudam pene continuatur, semidigitum lata, at in fine paulo angustior, cui responderet similis in infimo ventre: Cauda plus digitum longa, minus lata, parallelogrammi figura, in extremitate circinata. Ante exortum pinnae dorsalis duos habet aculeos fortes & supra postbranchialem utramque unum acutum. Tegitur cute, cujus color ex nigro & umbra, gryseoque mixtus, nimirum in toto dorso, capite & lateribus, pinnisque omnibus; Venter albicat, & in lateribus etiam plus albi quam nigri aut grysei est. Per totum dorsum, caput & latera, punctula nigra, magnitudine seminis papaveris, dispersa.

In arena absconditus jacet prope littus Maris, ac incedentes vulnerat. Edulis est si jecur & fel bene separetur, alias lethalis ut Payucu.

GVARERVA Brasiliensibus, piscis corpore lato, compressoque, quatuor digitos longo, tres lato, ubi latissimus, ore parulo, denticulis minutis. Pinnae habet sex: nimirum postbranchiales duas, parallelogrammi figura; duas oblongas & latas in superiori dorso & infimo ventre posteriori, quæ in acumen desinunt, figura subulæ. Cauda quadrata, seu potius parallelogramma, unum digitum longa, & duas tertias partes digiti lata. Squamulis tegitur nigri coloris splendentis instar bombycini, quarum oræ (quarundam tantum non omnium) fimbrias habent flavas instar semilunularum. Pinnae omnes nigrae. Circa os autem linea crassa est ferrei coloris & alia illi perpendiculariter superposita: Corpus tres lineæ late ambiunt, quarum duæ per latera & posticas pinnae extenduntur; (caudam etiam talis linea secat & ejusdem coloris) una pro fimbria ipsi est. Oculorum pupilla nigra, circulus aureus.

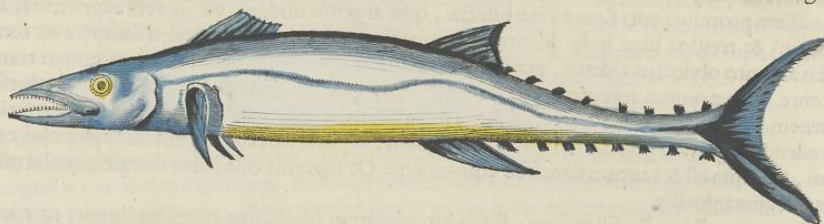
C A P. XVIII.

Araberi. Guarapucu. Corororoca. Camaripu guacu. Piratia pua. Iperaquiba & Piraquiba. Curema. Parati. Aramaca. Tiburon minor.

ARABERI Brasiliensibus, *Sardinha* Lusitanis, Belgis **Sprott**, pisciculus magnitudine Gobi vel interdum major, & ejusdem figuræ; squamulis autem parvis argenteis, splendentibus instar argenti, in dorso tamen paululum è coeruleo virescit instar Harengi. Oculi illi argentei, pupilla nigra: os parvum, edentulum, cujus inferior pars paulo longior superiori; narium foraminula duo: caret branchiis. Pinnae obtinet septem, in quolibet latere unam, in summo dorso unam oblongiusculam, versus anteriora: duas junctas in infimo ventre medio: unam post anum: septima est cauda in duo veluti cornua diducta. Edulis est.

GVARAPVCV Brasiliensibus, *Cavala* Lusitanis, Nostratibus **Coninghvisch**: piscis corpore longo,

longo, fere aequalis tubique crassitiei, excepto versus posteriora, ubi magis magisque attenuatur. Vt plurimum in septem pedum longitudinem excrescit: & crassitiem corporis humani. Caput & os habet acuminatum, dentes acutos, rotundos, ordine positos: oculos magnos

crystallinos, circulo argenteo: Pinnas octo, videlicet post quamlibet branchiam unam triangularem, directe à latere protensam: unam tenuem angustam fere in initio dorfi: post hanc unam in eodem dorso triangularem erectam; sub hac in infimo ventre triangularem; duas mediocres triangulares in infimo ventre subter postbranchiales. Cauda constat magna pinna in duo cornua ample extensa. A pinnis autem triangularibus, tam in dorso quam infimo ventre, parvulae ordine pinnulae oblongae sunt dispositae usque ad caudam. Vestitur cute argentei coloris, cui in ventre paulum caerulei, in dorso multum miscetur, ut color resplendeat. In quolibet latere linea subtilissimis squamulis contorta describitur ad caudam usque. Boni est saporis.

Scomber Latinis, vide Gesnerum.

ANNOTATIO. Verum *Scombricon*, quam dat Gesnerus, cum hac nostri Auctoris minime convenit, propius accedit *Icon Thunni*, quam Venetiis missam se accepisse scribit Gesnerus. Vide & *Aldrovandum* lib. II. cap. 53.

COROROROCA Brasiliensibus, Lusitanis vulgo *Peixe Serra*, verum rectius *Peixe Sarda*, Piscis figura corporis, pinnis ac colore praecedenti plane similis, excepto quod multis fuscis maculis per ambitum laterum varietur. Boni quoque saporis, multum tamen cedit *Cavale*, nam caro hujus nimis sicca est. Singularem astutiam & audaciam piscatoribus subducere novit & evadere.

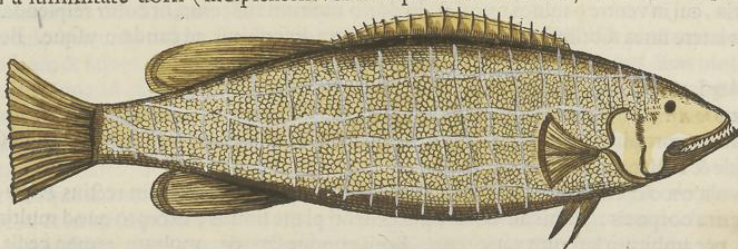
CAMARIPUGVACV Brasiliensibus, Piscis dorso recto, ventre paululum extuberante; pinguis ad tactum & revera. Caput habet antierius acuminatum, os amplum, edentulum, quod in rotundum diducere potest, nimirum superiore mandibula, inferiori immota permanente, ita ut duos pugnos humanos juxta se vel etiam humanum caput possit admittere. Linguam habet conicam, crassam: superior autem mandibula brevior est inferiori, ita ut

clausum os superius habet: oculos latiores imperiali, rotundos, crystallinos & argenteos: branchias amplissimas. Longitudinem adipiscitur undecim aut duodecim pedum, crassitiem viri: Pinnas obtinet septem; duas haud procul distitas à branchiis, in lateribus proxime ventrem anteriorem, longas, triangulares; cuilibet autem harum parvula subest, quae tamen natando vix videri potest: in medio inferiore ventre itidem duas conjunctas, triangulares, latiores prioribus, sed breviores: has versus posticam partem corporis inferioris sequitur alia solitaria pinna, triangularis, lata, squamata, quae appendice continua, angusta, protenditur ad caudam fere exortum: in dorfi altera medietate versus posteriora, pinna est elata triangularis, lata, quae appendicem habet versus posticam partem vergentem, elevatam, triplo longiorem, instar funis crassioris. Septima pinna est pro cauda, quae secta est & in amplam extenditur

tenditur furcam. Squamis vestitur magnis, obrotundis seu peltatis, majoribus imperiali, in dorso tamen minoribus: materia squamarum alba, pellucida instar maris perlarum: sunt autem arcte sibi impositæ squamæ, ita ut quadruplices aut quintuplices jaceant, ac de qualibet ante aliam prominet pars figura lunæ bisectæ, quæ argento obducta est (revera repræsentat argentum) & rivulos hinc inde discurrentes monstrat argenteos in argenteo campo; ita totus piscis argento obductus videtur, præterquam in dorso ubi caruleus est, argento tamen translucente. Pinnæ omnes argenteæ, præter dorsalem, quæ eundem colorem habet cum dorso. Carnem habet lentam quæ diu coqui debet; multæ in carne spinæ, sed satis crassæ ut facile inter edendum extrahi possint. Magis aspectu quam esu piscis delector: comedi sæpius ejus carnem, sed lenta est & tantum famelico conveniens. Os superius ossa habet duritie æqualia ossibus alicujus animalis.

PIRATIA PVA Brasiliensibus: Piscis hic ingentem adipiscitur magnitudinem, ut *Capuripima*. Inferior mandibula paulo longior superiori: dentes acuti in tota mandibula inferiori, in superiori solum in medio, qui longiores, quemadmodum & medii in inferiori: os ampliare amplissime potest in rotundum foramen. Oculos obtinet non ita amplos pro corporis mole, pupilla crystallina: Branchias amplas, duras seu armatas. Corpore autem est oblongo, dorso paulum incurvato versus caput, & ventre mediocriter amplo. Pinnas habet septem: Vnam à summitate dorsi (incipientem versus capitis fere exortum) ad caudæ usque initium

prorensam, quoad medietatem anteriorem spinis suffultam, quoad posteriorem mollem sine spinis, in medio autem sui angustior, antè latior, postè adhuc magis latam & quasi circinatam in extremitate. In quolibet latere post branchias, unam latam & in extremitate circinatam, cætera quasi quadratam: sub his in infimo ventre duæ propinquæ sunt oblongæ, haud latæ, firmis spinis nixæ: prope anum unam habet amplam satis, itidem circinata fimbria postè, uti ea quæ in dorso. Corpus postè quadrate extenditur & continet septimam pinnam pro cauda, quæ ampla est & figuræ pene quadratæ. Squamulis vestitur parvulis, ita ut ad tactum glaber videatur, etiam si antrosum mulceatur. Coloris est per totum corpus ex obscuro aureo epatici, qui tamen obscurior in dorso & summo capite: huic autem colori per totum retis in modum cinerei coloris lituræ obtenduntur. Pinnæ omnes ejusdem cum corpore coloris, laterales autem præterea fimbrias habent aureas, reliquæ epaticas.

Carne satis probata est, si junior sit, nimirum sex, septem aut octo pondo; & assatus magis quam coctus, nam pinguis est: adultior vero ducentorum aut plurium pondo carnem habet probajulis, nec delicatior carne *Camarupim asu*, nimirum lentam, tenacem ac difficilis coctionis. Capitur in mari.

I P E R V Q V I B A & P I R A Q V I B A Brasiliensibus, Lusitanis *Piexe pogador* & *Piexe piolho*, nostratibus *Surger*, quia Tiburoni adhæret fugens. Octodecim digitos longus, fere teres, quatuor

digitos crassus, ubi crassissimus, in postica parte attenuatur. Os habet triangulare, cujus pars superior brevior inferiori: etiam linguam. Caput superius ad dorsum usque duos digitos longum, circiter planum & figuratum ut palatum alicujus piscis striis transversis; hac parte Tiburoni firmiter adhæret in ventre & capto illo simul capitur. Oculi parvi, flavi, pupilla nigra, semicirculo flavo. Dentes nulli, sed eorum loco multæ minutissimæ prominentiæ. Post branchias utrobique pinnam obtinet triangulatam, duos & semis digitos longam; subter in ventre duas junctas: à medietate corporis tam superius quam inferius, etiam pinna extenditur angusta usque ad caudam, quæ pinna constat sesquidigitum longa. Cute tegitur per totum corpus cinerei coloris.

ANNOTATIO. Describitur hic piscis ab Aldrovando lib. III. cap. XXI. sub nomine *Remora*,

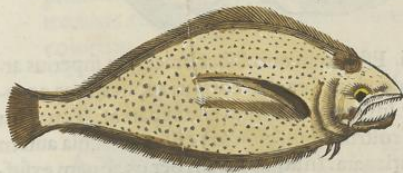
more, & addit Iconem Imperati & suam; Auctoris nostri Iconi similem.

CVREMA Brasiliensibus, species *Tainha* grandis & crassa. Piscis marinus, in duorum pedum longitudinem excrefcens, corpore oblongo, fere cylindraceo; more *Trutæ* fluviatilis, crasso & præpingui. Caput in conum obtusum definit, superius compressum & latum, durum, squamis duris tectum. Os pro mole corporis parvum, parabolicum, labio superiori conspicuo, mobili, inferius autem os triangulare, obtusum discumbit, & paulo brevius est superioribus; edentulum. Oculi magni, rotundi, antè positi, nigri, circulo argenteo. Duo narium foramina supra os. Branchiæ semilunares, haud amplæ. Pinnae habet septem (octavam pro cauda, quæ in duo cornua definit) nimirum duas postbranchiales, triangulatas duas, magis versus posteriora in infimo ventre, junctas: in summo dorso parvam, tribus suffultam duriusculis spinis: post anam unam bicornem, & illi oppositam in dorso ejusdem fere magnitudinis. Tegitur squamis magnis clypeatis, planis: color totius piscis in summitate capitis, dorso & medietate laterum obscure cinereus, cui hyalius transplendet: reliquum laterum, venter & caput inferius argentei splendentis coloris, uti & pinnae ventris; reliquæ pinnae cum cauda ejusdem cum dorso coloris.

Præpinguis est & coctus vel assatus sine oleo vel butyro comedi potest. Salitus & in Sole siccatus adservatur magna copia. Salitur quoque & in muria servatur. Optima illius pars venter.

PARATI Brasiliensibus, Lusitanis *Tainha*, Belgis **Harder**, piscis est in longitudinem pedis excrefcens, figura corporis ut *Curema*, cui per omnia similis est excepta magnitudine & quod circum aureum habeat circa oculos. Carne est sicciore & quæ inter coquendum pinguedinem flavam de se fundit. Magna copia saliti in sole exsiccantur & reconduntur. Capiuntur retibus, ut & *Curema*, transiliunt autem retia eleganti spectaculo, quando illud trahitur: quando malacia est magno numero ex aquis exsiliunt.

ARAMACA Brasiliensibus, *Lingoda* & vulgo *Cubricunha* Lusitanis. Soleæ est species compresso corpore & figuram habens Soleæ quam Belgæ vocant **Tonge**. Os denticulis acutis præditum: caret lingua: oculos habet duos in uno latere (ubi lapidei est coloris) in altero nullum; pifi magnitudine, unum prope latus posterius oris, alterum superius & magis versus posteriora vergentem; pupilla lunata, crystallina, hyalino colore

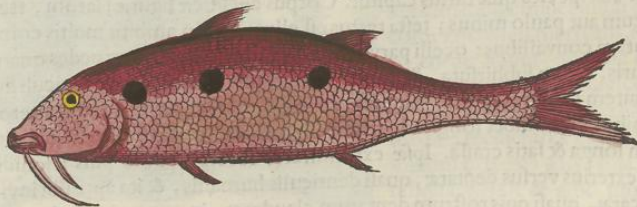
transplendente. Branchiæ satis amplæ; in quolibet autem latere post branchias est pinna una, duos digitos longa, angusta, superius in pilum tenuem desinens; ad branchiarum finem in infimo corpore sunt duæ parvæ pinnae junctæ. Per totum autem corpus tam superius quam inferius secundum longitudinem habet pinnam usque ad caudam extensam, tenuem, vix semidigitum latam; cauda fere quadrata constat pinna tenui. Vestitur squamulis parvulis, & in toto sinistro latere, ubi oculos habet, lapidei est coloris, in latere dextro albi; vivit in mari inter arenas. Edulis est & boni saporis.

TIBRONIS species minor. Belgis **ten Crupshape**, à figura. Convenit cum majore, ex-

cepto capite quod triangulare habet seu prout cor vulgo pingitur. Oculi parvi ad latera ipsius capitis. Os parvum, triangulare, longe infra positum, triplici ordine dentium minorum, unde ita nocere non potest, os quippe habens angustum. Caro melius sapit quam majoris.

ICON PIRAMETARA quæ supra cap. viii.
fuit omilla. Vide pag. 156.

CRVSTACEI PISCES

CAP. XIX.

Guaja apara, Cancer maximus, & variæ aliæ Cancrorum species.

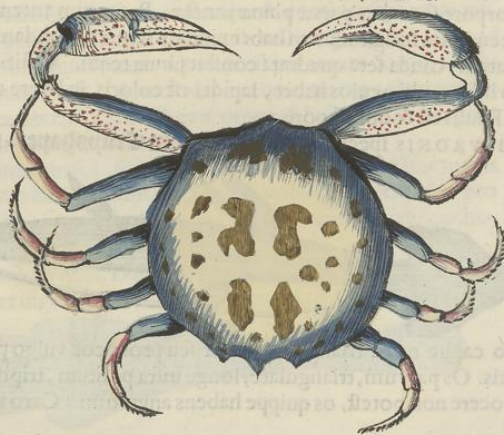
GVAIA APARA Brasiliensibus, Cancer maximus elegantissime variegatus. Corporis figura est Lunæ bissecta similis, in latitudine habens tres digitos, in longitudine duos & semis (quamquam & majores reperiantur.) Testa, ut dixi, lunata est, in utroque latere posterius exsecta, & in acumina desinens. Anterior pars testæ ultra

medietatem coloris est obscure brunni & variegata maculis ex albo flavescens, & quasi solis punctulis constantibus, ac in sui medio maculam brunnam habentibus: posterior pars ex albo flavescit, striis brunnis, secundum longitudinem ornata. Pedes habet octo; singulos quatuor internodiis constantes, subrotundos, ex albo flavescens: brachia duo, quodlibet duos & semis digitos longum & sesquidigitum latum, quodlibet parva forcipe præditum, quibus non ita arte comprehendere potest, ut alii cancri. Est autem quodlibet brachium superius armatum & dentatum instar cristæ galli, ita ut quando vivus brachia corpori applicatis ea componit, uti aptissime potest, cristas duas galli sibi invicem appositas esse appareat. Tenacula repræsentat rostrum galli, brachium itaque totum rostrum galli cum sua crista. Brachia autem etiam ex albo flavescunt & maculis brunnis sunt variegata. In aquis natans per os aquam exsufflat, quasi ex fonte exsiliret.

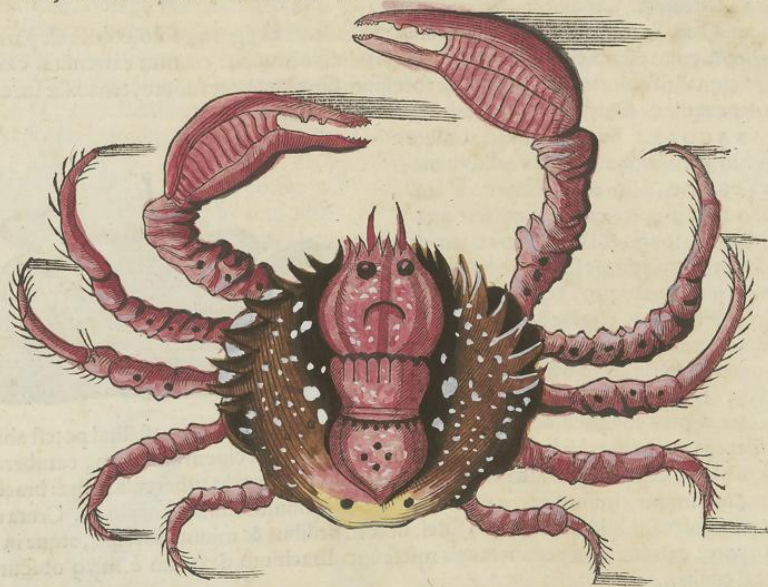
Gefnerus Gallum Marinum vocat & pro Cancro Heracleotico Bellonij habet.

GVAIA alia species. Corpus rotundum, paulo oblongum, juglandem cum suo viridi cortice æquat, octo habet pedes cancrinos: duo brachia, quodlibet fere duos & semis digitos longum, at exilia; in parte extrema corporis tres habet aculeos obtusos, & oculos plane exiles. Color totius corporis, brachiorum & pedum est albus; ac tota testa dorsi egregiis maculis brunnis ordinatim distincta, in summitate majoribus, at in lateribus, minoribus: Brachia parvulis maculis ex ruffo purpureis sunt variegata: pedes albicant in totum, ut & venter.

GVAIA alia species quæ rarius capitur. Corpus ellipticæ figuræ, latum, tres digitos & totidem longum aut paulo minus; testa tectus est elliptica, in ambitu multis corniculis prædita, superius autem convallibus: ocelli parvuli ut alii: in quolibet latere pedes quatuor cum quatuor juncturis. Crura subhirsuta, & in extremitate unguem nigrum corniculi figura habentia. Anterior crurum tres digitos longum, reliqua semper breviora unum altero. Brachiorum cum forcipibus, cujuslibet longitudo trium digitorum, crassities humani digiti, forcipe sesquidigitum longa & satis crassa. Ipsæ extremitates forcipis paulo plus sesquidigitum longæ, rostratæ & exterius versus dentatæ, quasi denticulis humanis, & ita apte sibi invicem quadrantes complicatæ, quasi quis rostrum dentatum clauderet; in una tenacula forcipis, quæ movetur seor-

turfeorfm, in medio etiam est dens albicans. Color totius cancri vivi saturate rubens, ut

pruna nostratia majora esse solent, in medio corpore saturator, reliquis partibus dilutior: extremitas tenicularum ruffi cum brunno mixti, ut cerasa nigra tingere solent. Coctus retinet colorem.

GVAIA MIRI Brasiliensibus, cancerculus in salis fluviis degens, numquam excedit pruni magnitudinem; testa illius est elliptica, anteriore parte in multos angulos desinente: ocelli parvi, breves: brachia duo, dextrum paulo minus sinistro: crura octo, quatuor internodiis constantia, & brevibus pilis hirta: color testæ ferrugineus: brachiorum & crurum obscure violaceo-purpureus. Pili crurum pallidi; inferius forcipum latus albicat.

ARATVPEBA Brasiliensibus: Cancer marinus, corpore rotundo & figura pomi. Crura habet octo: duo brachiola exigua: oculos elatos. Totum corpus tegitur testa, anteriori parte dentata, ex rubro, brunno, viridi, cæruleo, albo mire mixto colorata & punctulata, in cuius medio macula rubra, instar pyramidis fere & ad quodlibet latus globus ruber depictus. Crura & brachia flavescunt ex albo, multis striis brunnis variegata. Oculi cærulescunt. Boni est saporis.

CIRI APOA Brasiliensibus: Cancer marinus, testa quasi elliptica tectus, quæ in medietatis anterioris ora dentata, & in quolibet latere in acutum desinit angulum; mediocris magnitudinis. Brachia habet duo mediocria, itidem dentata: sex crura & septimi & octavi loco posterius duos remiges planos, quatuor internodiis, circumcirca pilosos, quibus utitur natans. Oculi longe à se invicem distantes, parvuli, cylindræci, crassiusculi, non tamen longi & ad quemlibet cirrhulus eminet instar pili. Totius testæ color fuscus seu nigricans, in qua diverso fusco cordis figura, aliaque depictæ. Brachia fusca, forcipes ex cærulescente alben. Crura ad medietatem internam viridi & albo mixta: medietates exteriores cæuleæ: remigum extrema pars, quæ lata est, cæulea, reliqua viridis & albo mixta. Corpus interiorius etiam cærulescit. Boni sunt saporis. Ciri ordinariæ

ordinarie in fundo aquae salae ambulant, interdum tamen ad littora prodeunt cum decremento maris, sed rarius. Capiuntur maris refluxu.

CIRIOBI Brasiliensibus: ejusdem cum praecedenti est figura, solo colore ex parte differens: testa enim est obscure cinerei coloris, maculis olivaceis: crurum extremitas caerulea, remiges cinnabarii coloris. Brachiorum & forcipum interiora latera dilute, tenacula forcipum insigniter caerulea. Corpus inferius albicans cinnabrio mixtum.

MARACOANI Brasiliensibus; cancer parvus, in locis ambulans quae refluxu maris sicca evadunt, alio enim tempore est latibulo suo non prodit: corpore est fere quadrato, digitum longo & lato, anterius tamen paulo latiori: oculi prope sibi invicem apposti, longi plus semidigito: tenues instar aciculae crassioris, quos erigere & apte in rima recondere potest. Os habet amplum & majus quam caeteri cancri: crura octo, quatuor internodiis. Brachium dextrum ipsi maximum, tres digitos longitudine superans, satis crassum, & se totum post illud potest abscondere: forceps autem brachii latior, haud crassius, referens forcipem sartorum, extuberantiis haud acutis loco dentium praeditus; superficies brachii etiam parva tubercula habet: brachium sinistrum minimum, minus uno est pedibus, forcipula minima instar scorpionis. Crura raras habent pilos fuscis. Coloris est in testa fulvi, ut & in pedibus & minore forcipe, atque in inferiori corpore: extremitates pedum magis rufescunt. Brachium dextrum est fulvo obscure rufescit. Est edulis.

CARARA VNA Brasiliensibus: Cancer parvus, cujus corpus quadratum refert, cujus singuli anguli transversim abscissi, caeterum compressum, magnitudine femi digiti. Oculi prominenti, haud longi, nigri, in angulis abscissis consistentes. Brachia brevia, forcipibus obrotundis crassiusculis: crura octo haud crassa, sed compressa. Testa cum cruribus epatici coloris, seu instar hepatis tosti: brachia itidem: forcipes brunni coloris, qualis succus ceraforum nigrorum. Crura minutulis pilis hinc inde vestita, ejusdem cum cruribus coloris.

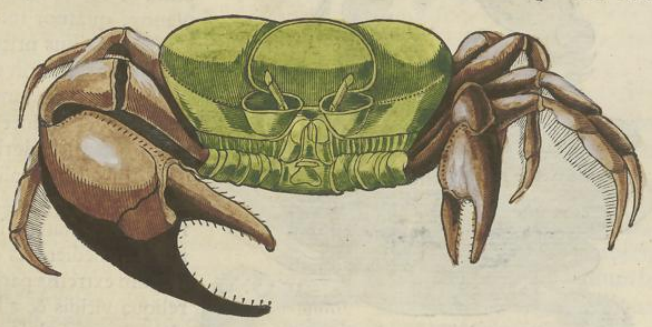

AGVARA VCA Brasiliensibus: Cancer maritimus, qui mari refluyente in littore discurret, ambari gryfei, quod interdum ejicitur, admodum cupidus. Corpus quadratum, magnitudine juglandis: oculi prope invicem positi, crassiusculi, cylindracci, haud longi, paulum curvi, flavi, pupilla nigra. Crura octo, pro magnitudine illius longiuscula, haud crassa, sed magis compressa, quorum medietas pilosa. Brachia parva, dextrum paulo minus sinistro. Testae dorsalis color cinereus & circumcirca pallide flavo umbratus: reliquum corpus, crura & brachia pallide flava: forcipes albi coloris; pili crurum pallide flavi.

C A P. X X.

Vca una cancer palustris: terrestres aliquot. Potiquiquya. Tamaru guacu.

VCA VNA Brasiliensibus: cancer in palustribus degens: corpus ejus ellipticum, superius convexum, juglandis cum suo cortice magnitudinem aequans vel etiam superans. Crura habet octo, quatuor juncturis: anteriora longiora, posteriora breviora: oculos haud longe distantes, cylindraccos, haud longos, quos erigit & recondit, coloris pallide flavescens, pupilla hyalina. Brachium dextrum ipsi maximum, interius multis tuberculis acuminatis praeditum,

ditum,

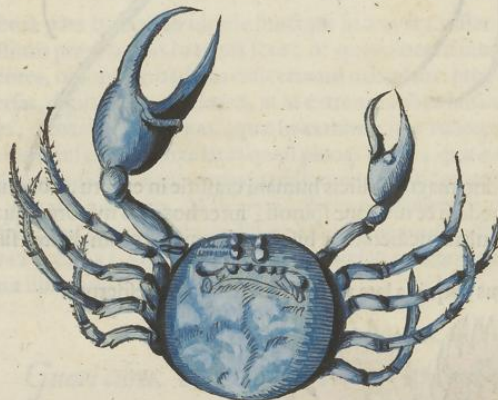
ditum, uti & forceps: sinistrum parvum. Color testæ superius olivaceus, flavo in extremitate intermixto. Corpus inferius pallide flavescit. Omnia crura & brachia castanei sunt coloris, forcipes etiam superius, cætera pallide flavescencia una cum tenaculis. Crura omnia inferius vestita sunt copiosis pilis longiusculis obscure castanei coloris. Carne sunt bona.

UCA GVA CV Brasiliensibus, figura & conformatione sua plane convenit cum antecedente, excepta magnitudine & colore, hic enim longe est major.

CVN RV Brasiliensibus, foemella est Uca una, figura & colore conveniens, solum magnitudine corporis & brachiorum differt, minor enim est quam mas & brachia habet parva, brachio maris sinistro vix æqualia, sinistrumque paulo grandius dextro; raras quoque habet pilos, cum Uca una tota sit hirsuta.

GVANHVM I Brasiliensibus: Cancer terrestris: corpus illi rotundum, sed paulum compressum: magnitudine Auriaci mali. Pedes habet octo, quinque digitos longos, quatuor internodiis: crura longis pilis vestita: os magnum & ad latera oris

utrumque latitudine unius digiti hirsutum, ut & corpus: Brachia duo, dextrum magnum, sinistrum parvum; magnum longum octo digitos, latum plus duobus; parvum vix quartam partem illius æquat. Oculi bini, quos instar parvæ pilæ erigit & iterum in longa cavitate abscondit: circa os quasi duo brachiola quæ recondere potest & iterum depromere, & usque ad oculos deducere. Celerrime currit, & quidem transversim, ita ut oculos ad latus convertat & brachium majus elevatum gestet. Maximo numero in silvis paludosis oberrant. Carnem habent bonam.

ARATV & ARATV PINIMA Brasiliensibus: Cancer terrestris, quadratæ figuræ, corpore haud magno, testa multiplici colore picta, brunno, cœruleo, albo, rubro punctatim varie intermixtis. Oculi prominentes longe distantes, nigri, in angulis rostri positi. Crura octo, quatuor internodiis, compressa, ruffa, ac per totum maculis purpureis, nigris ac albis distincta: Chelæ duæ non ita magnæ, æquales, ruffæ, in extremitate ex albo flavescentes. In ventre etiam flavescit. Crura raris pilis nigris vestiuntur.

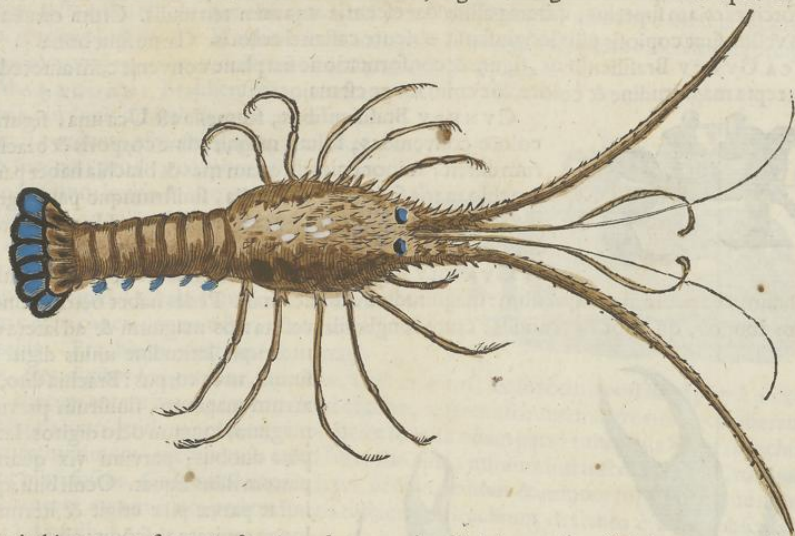
CIECIE ETE Brasiliensibus: *Cranguersinho des Manges* Lufitanis: corpus ad quadratam figuram accedit, & totum vix superat majoris avellanæ magnitudinem: oculi prominentes longiusculi, quos recondere potest. Crura octo: brachium sinistrum ipsi maximum, non tamen crassum, forcipis tenacula tenuia & longa, æqualia, sine dentibus: dextrum brachium tenuissimum. Testa coloris hepatici: reliquum totum corpus cum cruribus obscure flavum ex pallido. Edulis est, & Brasiliiani illo curant morbum quem vocant Mia.

CIECIE PANEMA Brasiliensibus, cancer præcedenti plane similis, excepto quod forcipis tenaculum inferius brevius est superiori.

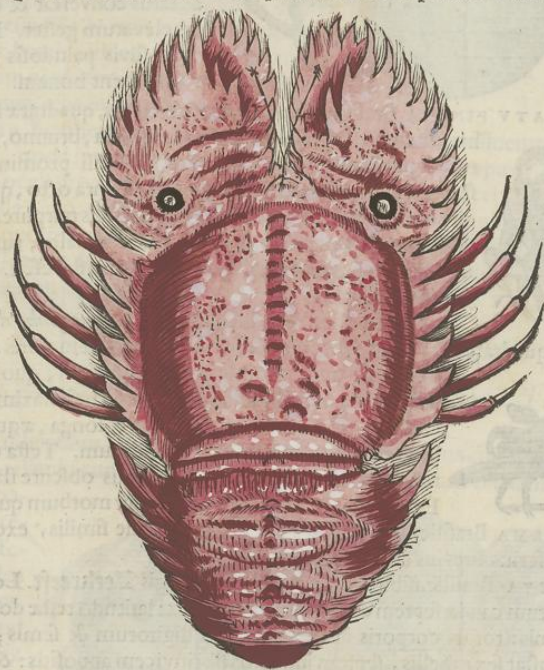
POTIQUIVIYA Brasiliensibus. Locusta marina, Belgis *Zeekeest*. Longitudo corporis à fronte ad exortum caudæ septem digitorum; caudæ sex: latitudo testæ dorsi septem, ventris duorum & semis: totius corporis ambitus novem digitorum & semis; caudæ ambitus quinque, quæ constat sex tabellis, septem juncturis sibi invicem appositis: & habet cauda ad quodlibet latus inferius quatuor pinnas, unum digitum longas: caudæ autem finis desinit in quinque pinnas, sesquidigitum longas, unum latas: extremitates laterales cujusque tabellæ desinunt in cornu acutum: in quolibet latere quinque habet crura, quinque internodiis constantia; primum par crurum sex digitos longum, alterum novem, tertium pedem, quartum septem digitos, quintum quinque: Quodlibet autem unguem habet incurvum, acutum, pilis multis flavescens hirtum, instar penicilli pictorum: crus anterior crassitie digitum æquat, reliqua graciliora. Testa corporis varie tuberculata, frequentibus eminentiis instar

corniculorum rectorum, acutorum, antierius scaret. Oculi prominentes cylindracci, & post eos duo cornua surrecta antrorsum inclinata, digitum longa: ante oculos supra os qua-

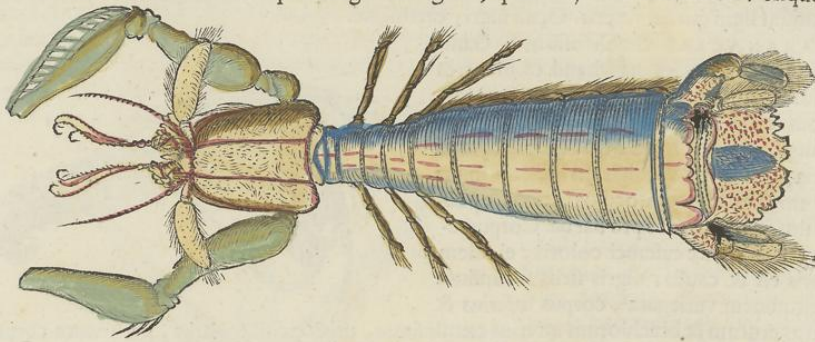
tuor cirrhi exortum sumunt, & primo duo magni pollicis humani crassitie in exortu, ubi quatuor internodiis constant, longi sesquipedem & undique spinosi; inter hos duo minores, quatuor internodiis, teretes sine spinis, ac ultra medietatem bisecti, decem in totum digitos singuli longi.

POTI QVI QVYIXE Brasiliensibus, Squilla lata vocari potest. Vide Gesnerum.

TAMARU GVACV Brasiliensibus: *Cameron de Salgado* Lusitanis. Locustæ marinæ species, novem digitos longa, vel paulo plus. Capitis longitudo duorum digitorum: latitudo corporis prope caudam, ubi latissima, duorum digitorum; versus caput magis magisque angustatur. Corpus autem habet undecim quasi juncturas, quemadmodum cauda in Gammaris: in postica parte corporis ad quodlibet latus duos habet processus subhirsutos. Totum corpus testum est crusta cancrina, albicante, splendente instar cornu politi, ad juncturas autem subnigricat aut purpurascit; pedes in quolibet latere tres, nimirum ad tertiam, quartam & quintam junctu-

juncturam à collo numerando; exilia, duos circiter digitos longa. Caput triangulare, olivæ magnitudine sub testa albicante splendida latet, duos digitos longa. Pone caput ad quodlibet latus habet brachium unum, septem digitos longum, quatuor juncturis constans, estque ex-

trema pars brachii ab ultima junctura incurvata instar falcis majoris & novem dentibus acutissimis prædita: his brachiis ferit, & qui vulnerati sunt ægre sanantur. Oculos habet prominentes, oblongos: barbam cancerinam octuplam: prope oculos duas prominentias retrorsum versas, digitum longas, læves, at in extremitatibus hirsutas: infra caput adhuc octo prominentias, duos digitos longas, quæ in extremo lata tubercula gerunt. Versus posticam corporis partem inferius multas latas quasi pinnas habet, quæ natationi haud dubio inserviunt, & quasi folia complicata ventri inferius adjacent. Non comeditur.

ANNOTATIO. Male meo judicio Auctor refert ad Locustas, cum potius ad Squillas sit referenda, neque multum differt à squilla quæ *pavulus* dicitur, & à Rondoletio describitur lib. xviii. cap. xi. in eo tamen differt, quod in anteriori parte corporis pedes non habeat, & brachia illius non sint interius ferrata.

CAP. XXI.

Guari curu. Carara pinima. Potipema. Paranacare. Potiatinga. Potiguacu.

GUARI CURV Brasiliensibus, Gammarus vulgo Camaraon; quatuor digitos longus: crura habet sex, tribus internodiis constantia, cum unguiculo in extremitate: antè par crurum quasi furas habet, crassius reliquis & vicem brachiorum fungens; paulo plus duobus digitis longum: medium par sesquidigitum longum, ultimum paulo plus uno: omnia aculeata seu spinosa. Cirrhos prope os prodeuntes habet sex, duos longissimos, nimirum tres digitos singulos, versus posteriora reflexos; duos unum digitum, & duos

semidigitum: sub ore parva tenacula quatuor crassiuscula, & quatuor tenuiora, quibus cibum tenet. Oculi similes reliquis. Color totius fuscus. Costi eduntur.

CARARA PINIMA Brasiliensibus; *Marinheiro* Lusitanis, quia arbores scandit. Cancer parvus, licet paulo major *Carara una*, arbores *manges* dictas ascendens, acutissimos enim unguiculos habet, sed breves. Figura pene est ut Maoria pebuna, sed paulo major & longiori corpore atque compresso. Crura octo compressa latiora quam illius. Brachia eadem cum altera, ut & oculos. Differt colore. Testa nigra multis punctulis flavis variegata, pectus circa os etiam nigrum, refert textum panni subtilissimi linei. Oculi nigri punctulis flavis variegati, haud longi. Crura pallide flavescunt, fimbriata circumcirca miniato colore, & minutissimis pilis fuscis vestita: brachia rufescunt & forcipes pilis nigris crassis vestiuntur.

POTIPEMA Brasiliensibus: Gammarus prælongis brachiis: corporis longitudo quatuor digitorum, eadem crassities, ubi crassissimus: cauda plus quatuor digitis longa; sex constans juncturis. Crura sex: brachia duo, novem digitos longa, subrotunda, circiter digitum humanum crassa, quinque juncturis constantia, sexta est tenaculum, pene duos digitos longum & aliquot minutulis dentibus munitum ex adverso stantibus: Ante hæc brachia, adhuc duo paria brachiorum habet. Barba illi octupla, quælibet sex pilis constans tenuibus & ternis sibi invicem appositis, duabus autem singulatim positis, quarum quilibet pilus novem digitos

longus, suntque duo crassiores reliquis: inter oculos ferrata eminentia est: dorsum autem planum, uti & cauda. Carnem habent bonam. Color totius testæ pallidus, crassis striis cinereis secundum longitudinem variegatus: brachia sunt inferius cinerea, superius obsoleti coloris instar ligni querni veteris. Oculi nigri; cirrhi albi.

PARANACARE Brasiliensibus: Gammarus in concha degens, haud edulis: tres digitos longus: brachia habet duo cum forcipibus: crura quatuor longissima, nimirum tres digitos longa & post hæc quatuor plane brevia; caudam sesquidigitum longam instar aliorum gammarorum; oculos longos & prominentulos: duos cirrhos pro barba. Corpus tegitur testa obscure castanei coloris; ejusdem coloris est & cauda, nigris striis secundum longitudinem variegata, corpus inferius & exortus crurum & brachiorum interius cærulescunt, uti & oculi & barba; per totum corpus habet pilos ochræ coloris. Concha quam inhabitat ferme quatuor digitos longa, turbinata coloris pallide subflavescentis. Variæ autem magnitudinis reperiuntur: plane parvulæ, magnitudine minoris pruni, turbinatæ & variis tuberculis acuminatis præditæ, pallidæ, rufescentes, nigræ, ad littus prope fluvium Paraiba.

ANNOTATIO. Cancelli in variis testis habitant, de quibus vide Rondoletium libro XVIII. cap. XII.

POTIATINGA Brasiliensibus; gammarus tres digitos longus, annularem digitum crassus. Crura habet duodecim, brachiola plane exigua: duos cirrhos ipso animali longiores: oculos nigros: cornu acutum & dentatum in capitis summitate. Color totius candicans & punctulis minimis hepatici coloris per totum variegatus. Comeduntur cocti. Capiuntur magna copia pluviosis mensibus, nimirum Junio, Julio & Augusto.

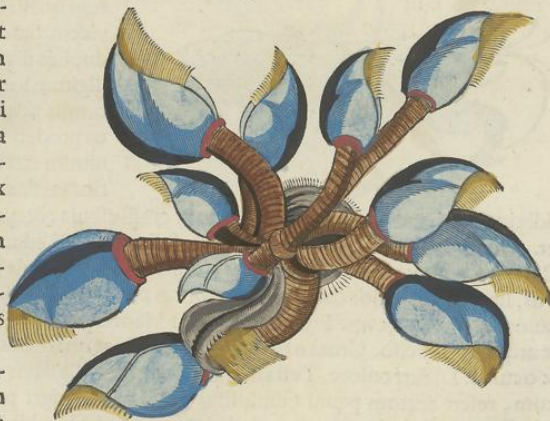
POTIGVACV Brasiliensibus est præcedenti plane similis, excepto colore, qui in hoc est nigricans; brachia quoque eadem, verum tantum fili crassioris crassitie.

CAP. XXII.

Reri. Reri apiya & Zoophyta quedam.

RERI Brasiliensibus, sunt ostrea. Duæ autem hic reperiuntur species. *Reriete*, Lusitanis *Ostrea dos mangues*; & *Reripija*, Lusitanis *ostrea de pedras* aut *do fundo d'agoa*. Maxime autem ac omnium optimæ inveniuntur copiosissime in fluvio Senembi aut S. Michaelis, & guaritiba portu Fluminis S. Francisci, utpote quas in quinque aut sex partes scindere oportet antequam edantur. *Potyipeba* etiam habet, sed mediocres: *Itamaraca* parvas ad *Tapecima*. *Paraiba* etiam parvas. *Nhamdias* ad R. Grande mediocres.

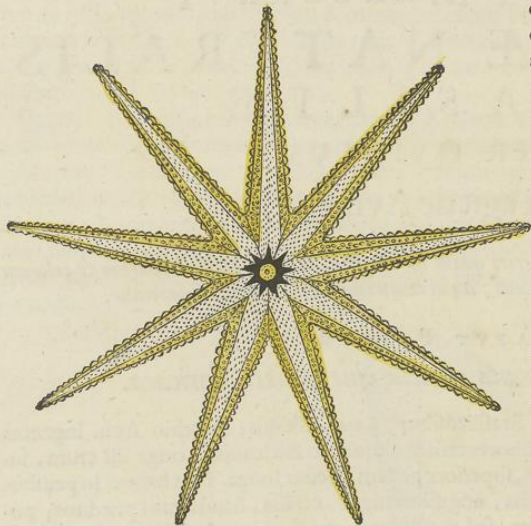
RERI APIYA Brasiliensibus, vulgo **Langhals**; Hydrum vocari posse puto. Oriuntur è pice navali subter naves immediate adhærentes tabulis innumera copia: corpus est autem unum aut duos digitos longum, teres, æqualiter crassum, crassitie dupla pennæ anserinæ: huic annata est conchula figuræ ovalis, magnitudine olivæ, major aut minor, constatque quinque partibus, albi coloris, sed ubi partes coaluerunt crocci, non dura sed molliuscula est conchula: in uno latere rimam habet, per quam capitulum suum exserit, constans multis elegantibus quasi tornatis filamentis, lunatis, semidigitum longis: color corporis est fuscus seu nigricans, ut & filamenta capitis. Immediate autem pici inhærent, quasi corpus abscissum esset & agglutinatum abscissâ parte, nec unquam à navi se possunt solvere, nisi vi abstractantur.

hantur. Multa millia sæpe uni navi adhærent, præsertim proram versus inferius, & navis cursum retardare dicuntur. Vivunt multas horas detracti extra aquam.

Reperitur & hic alia *Reri apiya* Brasiliensibus, *Craca de navios* Lusitanis. Navibus & aliis etiam conchis annascuntur variæ figuræ testæ duræ è gryseo subrufescentes, in quarum qualibet latet informis massa alba, prominentias longas subflavescentes habens, instar cirrhorum cancrorum; superius tegitur testa triangulari pallida, quam secundum medietatem aperit, & cirrhi illi videntur, movet enim se.

STELLA Marina, Zoophyton est serpens in arena in fundo maris. Radiis novem erat hæc

quatuor & semis digitos longis, semidigitum fere latis in exortu, in fine acuminatis: corpus rotundum pataci magnitudine: radii in ambitu brevibus & acutis aculeis cinguntur: totius color superius cinereus & tuberculis quadratis albicantibus præditus, in lateribus radii sunt ochrea coloris, inferius tota stella è flavo albescit. Substantia illius nec caro nec cartilago nec os, sed cartilaginis amula, frangitur tamen instar panis Maizii. In medio corporis inferius seu in centro, foraminulum habet rotundum pisi magnitudine, per quod nutrimentum suum attrahit, intus ubique cava & composita quasi spinæ essent piscium, sed non sunt. Vivebat adhuc quando piscator afferebat.

Aliam quinquangularem habui stellam, cujus radius quilibet erat se-

mi pedem longus; superius rotunda concha & quasi in quinque tubera elata, inferius magnam habens cavitatem. Per totum tuberculis insigniebatur elegantibus, quæ cuborum quasi angulis ordine erant disposita, & in tubercula elata linea, quasi rete obductum fuisset.

ANNOTATIO. Hæc itaque fuerit *Stella reticulata* seu *Cancellata* Rondoletii; cujus & Gesnerus meminit; apud quos videre est accuratas icones.

ZOOPHYTON aliud hic reperitur (*Stella arborefcens* Rondoletio & Gesnero) nautis vulgo *een Zeesonne*. Ex centro, quod æquabat grossum misnicum & cavum erat, ac in sui medio quinquangulare, habebat foramen instar Stellæ, tenuissimis quasi denticulis donatum: quinque rami crassi prodibant, qui deinde instar arboris in multos alios ramos minores dispergebantur, varie inter se inflexos, omnes rotundi & quasi coralliformes, ita ut orbem facerent; materia fragilis instar stellæ.

ZOOPHYTON aliud hic visitur, quod *Ren marinus* possit vocari à figura, est enim figuræ ellipticæ, quinque digitos longum, compressum, interius canum, in exteriori superficie fere æquale, nisi quod superius punctulatim in aliquot angulos leviter fastigiatur. Fragile est. In medio inferius foraminulum habet. Coloris est in totum offei canescentis.

ZOOPHYTON aliud, imperialis magnitudine, vel etiam duplo aut triplo majus, circinatum, grossi misnici crassitie, fragili materia constans, albissimi coloris. In sui medio stellam quinquangularem subtilissimam quasi insculptam monstrat, & è regione quatuor extremitatum stellæ (non quinque) cylindricum est foramen pervium: quintum foramen non est è regione quinti anguli, sed è regione inter duos angulos stellæ obtusos.

ANNOTATIO. Animalia quæ hic ab Authore nostro inter Zoophyta describuntur, ab aliis Scriptoribus non inter Zoophyta, sed inter crustata referuntur, illa enim non habent testas. Iconem autem stellæ arborefcens Auctoris nostri non addidi, quia accuratissima extat apud Gesnerum.

GEORGI MARCGRAVI
 HISTORIÆ NATVRALIS
 BRASILIÆ
 LIBER QVINTVS.
 Qui agit de Avibus.

Vix credo ullibi elegantiores Aves reperiri quam in Brasilia, si varietatem plumarum & colorum spectes; verum nulla fere suave canit, ita ut cantu longe à nostratibus superentur.

CAPVT PRIMVM.

Nbanduguacu. Iacana, variæ ejus species. Curicaca.

NHANDVGVACV Brasiliensibus, *Emu* Lusitanis; Struthio Avis. Ingentes hic reperiuntur, minores tamen aliquanto Africanis. Longa illi crura, inferiora sesquipedem, superiora pedem circiter longa. Tres habent in pedibus digitos antè versus, unguibus nigris, crassis, haud acutis præditos; posterius unum digitum, sed rotundum, grossum, unde difficulter in arena lævi aut tabulato possunt incedere, sed facile labuntur. Collum gestant incurvatum ut cignus vel ciconia; longitudine circiter duorum pedum: caput aserinum, oculos nigros habent pulchros; rostrum compressum, non admodum latum, duos & semis digitos longum. Alas habent parvas & ad volandum ineptas, quarum tamen unam instar veli erigentes citissime cursum promovent, ut vix ac ne vix quidem à cane venatico superari possint. Plumas habet gryseas per totum corpus ut grus, in dorso longiores & elegantiores, & corpus plumis rectum fere rotundum apparet. Caudam non habet ejusmodi cristis præditam ut vulgo pingitur, sed plumæ sunt per dorsum expansæ ad anum usque. Teste-
 ras lusorias aliaque ferrementa lubenter deglutit, sed non concoquit, at integra per anum reddit: vescitur fructibus & carne. Frequens in Capitaniæ Scrigippo campis, itemque in Capitania Rio Grande. In Pernambuco non visitur. Caro illius bona ad commedendum.

IACANA Brasiliensibus, gallina aquatica, *Waterhun*, diversæ reperiuntur illius species, colore differentes. Hæc elegantissima, magnitudine columbæ, sed cruribus multo longioribus, flavi coloris cui viriditas immixta. Crura inferiora plus quam duos digitos longa, superiora (maximam partem nuda ut aquaticis) paulo minus: quatuor habet in pedibus digitos, quorum medius è tribus antrosum versus, duos digitos longus, reliqui duo paulo breviores, quartus retrorsum versus, pedem aut etiam amplius longus: omnes autem unguibus semidigitum longis & flavis armantur. Cauda brevis ut gallinæ silvestris, pennæ in dorso, alis & ventre ex viridi & nigro mixtæ, sub cauda albæ; versus collum & in toto collo & pectore ejusdem coloris cum plumis quæ in collo pavonum aut columbarum quarundam visuntur. Caput habet parvum, ut Gallina silvestris, quod tegitur membranaceo quodam tegumento rotundo coloris ut gemma Turcois: rostrum rectum gallinaceum, plus uno digito longum; ab initio ad medietatem egregii miniati coloris, reliqua pars eximii flavi, cui aliquid viriditatis admixtum. Frequentissima in

palustri